

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 79 · 7. mai
Sesjonen 2019–2020

Møte torsdag den 7. mai 2020 kl. 10.
Votering ved møtets slutt.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 79):

1. Innstilling fra næringskomiteen om Et kvotesystem for økt verdiskaping. En fremtidsrettet fiskerinæring
(Innst. 243 S (2019–2020), jf. Meld. St. 32 (2018–2019))
2. Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Cecilie Myrseth, Terje Aasland og Arild Grande om tiltakspakke for å sikre seriøsitet i fiskeindustrien
(Innst. 228 S (2019–2020), jf. Dokument 8:27 S (2019–2020))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier (medieansvarsloven)
(Innst. 249 L (2019–2020), jf. Prop. 31 L (2019–2020))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge)
(Innst. 247 L (2019–2020), jf. Prop. 45 L (2019–2020))
5. Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i riksrevisjonsloven og EOS-kontrollloven
(Innst. 252 L (2019–2020))
- 6 .Referat

Presidenten: Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Senterpartiets stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Jenny *Klinge* i tiden fra og med 12. mai til og med 14. mai
- fra representanten Trond *Giske* om studiepermisjon i tiden fra og med 12. mai til og med 14. mai

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
3. For Møre og Romsdal: Geir Inge *Lien*
4. For Sør-Trøndelag: Kristian *Torve*

Presidenten: Representanten Kari Elisabeth Kaski vil fremsette et representantforslag.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [10:00:52]: På vegne av representantene Karin Andersen, Mona Fagerås,

Audun Lysbakken og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om behovet for raskt å øke ekstrabevilgninger til kommunesektoren under koronakrisen.

Jeg håper at komiteen kan se på det så raskt som overhodet mulig.

Presidenten: Representanten Trygve Slagsvold Vedum vil fremsette et representantforslag.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:01:26]: På vegne av representantene Marit Arnstad, Liv Signe Navarsete, Jenny Klinge, Willfred Nordlund og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å sette ned en totalberedskapskommisjon.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:50]

Innstilling fra næringskomiteen om Et kvotesystem for økt verdiskaping. En fremtidsrettet fiskerinæring
(Innst. 243 S (2019–2020), jf. Meld. St. 32 (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra komiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter partienes hovedtalere og inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Representanten Trygve Slagsvold Vedum har bedt om ordet.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:02:41]: Jeg har hatt gleden av å være folkevalgt i 16 år. Det har vært et stort privilegium og en stor ære. Jeg har vært på Stortinget og behandlet veldig mange saker, men i dag har jeg opplevd noe nytt. Det er at regjeringspartiene kom med et forslag som omhandler deres egen melding, der de påpeker at ikke alle deler av meldingen er ordentlig konsekvensutredet. I forslaget som ble lagt fram nå rett før møtet, står det at Stortinget ber regjeringen – før iverksettelse – sikre konsekvensutredning av alle deler av meldingen.

Det er en regjerings oppgave å sikre at de sakene de kommer hit med, er ordentlig utredet, er ordentlig belyst. At vi som storting skal behandle en sak som regjeringspartiene selv mener ikke er ordentlig utredet, mener jeg er uansvarlig. Jeg ber om at saken utsettes.

Presidenten: Da oppfatter presidenten det slik at det er fremmet et forslag om å utsette saken.

Presidenten vil da åpne for en kommentarrunde fra partiene knyttet til det forslaget.

Første taler er Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:04:09]: Jeg har hatt æren av å være folkevalgt noen færre år enn representanten Slagsvold Vedum, men jeg slutter meg til observasjonen.

Nå har partiene på Stortinget som ikke tilhører regjeringsflertallet, bedt om at denne meldingen skulle behandles etter at Riksrevisjonens rapport, som stilte grunnleggende spørsmål ved fiskeripolitikken, var gjennomgått og vurdert. Det er avvist. Det var et veldig godt grunnlagt forslag fra opposisjonen. Men nå, bokstavelig talt fem på tolv – eller la oss si fem på ti – kom regjeringspartiene med et forslag om at vi skal debattere en omstridt melding for en veldig viktig sektor for landet vårt, for kysten vår og for verdiskapingen, om å foreta en konsekvensutredning av noe vi skal vedta. Jeg slutter meg fullt og helt til forslaget fra Senterpartiet. Det er uansvarlig, og det er egentlig et uttrykk for at det har vært farse rundt behandlingen av denne saken.

Presidenten: Neste taler er Tom-Christer Nilsen.

Tom-Christer Nilsen (H) [10:05:18]: Det ligger ikke i det forslaget som vi har fremmet i dag, at vi mener at det ikke er tilstrekkelig utredning av de forslagene som ser ut til å få flertall i dag. Samtidig har det fra både opposisjonen og andre vært pekt på at man ønsker å ha en mulighet til å se på konsekvensene av tiltakene, og Riksrevisjonen har pekt på at det grunnleggende skal være konsekvensutredning av alle tiltak. Derfor har vi foreslått en sikkerhetsmekanisme. Det er ikke noe annet. Vi føler at saken er godt utredet, og vi er klar til å behandle den i dag.

Presidenten: Neste taler er Torgeir Knag Fylkesnes.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:06:08]: Vi støtter vurderinga om å utsetje forslaget. Det er kanskje ein historisk augeblink dersom ein vel å behandle saka likevel. Her innrømmer regjeringspartia at dei ikkje aner konsekvensane av forslaget dei sjølve har lagt fram, og så inviterer dei Stortinget til å fatte eit vedtak om det. Det er vanskeleg å finne ord om den situasjonen det set oss i, og eg vil også oppmode presidenten sjølv til å vurdere forslaget og om Stortinget er i stand til å gjere vedtak i ei så avgjerande næring for Noreg og for folket langs kysten.

Presidenten: Neste taler er Bengt Rune Strifeldt.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:07:03]: Vi anser de tiltakene som er foreslått i meldingen, og også de forsla-

gene som er i innstillingen, for å være grundig konsekvensutredet. Men som representanten Nilsen var inne på: Dersom det er forhold som kan få utilsiktede konsekvenser, ønsker vi at vi skal ha den sikkerhetsmekanismen, og vi ber regjeringen vurdere grundig de tiltakene som ligger i innstillingen. Fremskrittspartiet vil ikke støtte en utsettelse av saken.

Presidenten: Neste taler er Steinar Reiten.

Steinar Reiten (KrF) [10:07:50]: Det kan virke som om opposisjonen rett og slett har misforstått det som ligger i forslag nr. 29. Regjeringspartiene forutsetter selvsagt at det som står i meldingen, er konsekvensutredet. Så er det slik at det er fremmet forslag som vil kunne få flertall i dag, som det ikke står noe om i meldingen. Da skulle det bare mangle at en ikke ber om at også de forslagene blir konsekvensutredet.

Til SVs representant: Jeg vil be ham om å sette seg ned og lese de forslagene som SV fremmer i saken, som er svært radikale, både om økt avkortning ved strukturering og at en skal overføre et betydelig kvotegrunnlag fra hav til kyst. SV ber ikke om konsekvensutredning av sine forslag, så da forventer jeg at SV trekker sine forslag i saken.

Presidenten: Neste taler er Une Bastholm.

Une Bastholm (MDG) [10:09:02]: Jeg kan på vegne av et parti som har et stort engasjement for fiskeripolitikken, men som ikke sitter i næringskomiteen, si at jeg er hjertens enig i forslaget fra Senterpartiet. Vi har reagert på at næringskomiteen har satt av to dager til å se på en riksrevisjonsrapport som vi har ventet på. Jeg mener også det er å utvise liten respekt for Riksrevisjonen å skulle hastebehandle saken uten engang å vite konsekvensene av det vi skal behandle.

Presidenten: Neste taler er André N. Skjelstad.

André N. Skjelstad (V) [10:09:42]: Grunnlaget for dette ligger ganske langt tilbake i tid, gjennom utredningen til Eidesen-utvalget, og vi har en kvotemelding. Så er det slik som saksordfører Tom-Christer Nilsen sier, at vi ønsker å ha en sikkerhetsventil ved det forslaget som er fremmet fra vår side, som foreligger her.

Det er et paradoks at en ikke ber om en konsekvensutredning av alle SVs forslag. Jeg ber om at SVs representant kommer tilbake i debatten, og at de i så fall trekkes. Det må være en forutsigbarhet for det som skjer i denne salen. Det kan ikke være et spill, og jeg håper inderlig at vi nå kan komme i gang og få avgjort denne saken som næringen lenge har etterspurt.

Presidenten: Presidenten har ikke registrert at flere har bedt om ordet til utsettelsesforslaget.

Presidenten vil referere § 41 Behandling av forslag om å utsette saken eller sende den tilbake til komité:

«Før debatten om en sak er avsluttet, kan det fremsettes forslag om at saken sendes tilbake til komiteen eller at Stortingets videre behandling av saken utsettes til et senere møte i samme stortingsssesjon. Forslag om utsettelse av saken til et senere stortingsmøte må tas opp til behandling straks og avgjøres av presidenten.»

Presidenten konstaterer etter denne runden at det synes å være flertall i salen for å behandle saken, og saken blir å behandle i dag.

Første taler er Tom-Christer Nilsen.

Tom-Christer Nilsen (H) [10:11:44] (ordfører for saken): Takk til mine kolleger i næringskomiteen for samarbeidet og til sekretariatet og tekstsenteret for innsats utover det vanlige.

(Representanten synger:)

«Han saag ut på det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.»

Det er ikke uten grunn at Ivar Aasen beskriver nordmannen ved havet og fisket. Det var kanskje fisken som gjorde at vi kom hit, og det er fisken som har gitt oss trygghet for føde og inntekt i krisetider, og skapt eksportinntekter, sysselsetting og aktivitet.

Dette landet er velsignet fra naturen. Vi har sort gull i oljen, vi har blått gull i vannkraften, og i havet har vi sildens sølv og torskens hvite gull. Dette havets sølv og gull har lagt grunnlaget for vår velferd gjennom generasjoner – for sysselsetting, for bosetting – og fellesskapet har alltid tatt sin bit. Det var Bergens monopol på eksport av fisk som ga oss Bryggen i Bergen, og det var erkebiskopens rettigheter i fisket som gjorde det mulig å bygge Nidarosdomen. Ja, fisken finansierte etter sigende vikingtoktene også. Akkurat det endte faktisk i et ran av kysten, men i et annet land.

Vi er velsignet, og når det gjelder vann og fisk, er det evigvarende ressurser så lenge vi forvalter dem godt. Men fiskeriene er ikke som de flate kontorsletter. Det er et av våre farligste yrker. Når vi opplever forlis langs kysten, er det ofte og oftest fiskefartøy involvert. Det kan være vanskelig å forstå for noen som tar bussen eller trikken hjem hver dag, hvordan det er å sitte hjemme og vente mens himmelen mørkner og vinden øker, og tenke: Kommer de trygt hjem i kveld? Derfor må fiskeren og fiskerens trygghet og lønnsomhet stå i sentrum for enhver fiskeripolitikk. De siste årenes fiskeripolitikk har gitt fiskerne mulighet til en tryggere hverdag gjennom å investere i fartøy og trygghet.

Fiskeripolitikken eksisterer i et spenn mellom målsettingene i havressursloven – bærekraftig, samfunnsøkonomisk lønnsom, medvirke til sysselsetting og bosetting. Formålene trekker ofte i samme retning, men noen ganger i forskjellig retning – derfor kompromiss – og i bunnen for alt må det være tre ting: fiskeren, bærekraft, lønnsomhet. Bærekraftig forvaltning av fiskeriresursene sikrer evigvarende høsting og grunnlag for lønnsomhet. Lønnsomhet sikrer aktivitet, sysselsetting og bosetting. Uten disse to – ingen aktivitet og sysselsetting.

Fiskerinæringen har vist en enestående evne til omstilling, fra nær kollaps til en næring som er lønnsom i alle flåteledd i dag. Det har skjedd med stor innsats fra fiskerne og i et stadig spenn mellom samfunnskrav og målsettinger og behovet for lønnsom drift som grunnlag for aktivitet. Vi står i en ressursforvaltning de fleste misunner oss, og som er brukt som modell.

Med denne innstillingen styrkes systemet på vesentlige punkt. Det er en innstilling der vi har lyttet til næringen ved å droppe statlig kvotebank og strukturforlenging. Fellesskapet styrker sin stilling gjennom en avgift som understreker at ressursene eies av fellesskapet. Vi får et enklere system og et mer helhetlig system gjennom faste kvoteandeler, fjerning av stigene og felles fiskeritillatelse. Vi får et system der kart og terreng stemmer bedre overens ved overgang til faktisk lengde. Vi får et mer forutsigbart system gjennom avklaring av samfiske og tilbakefall. Vi får et tydeligere system. Vi får en lavere inngangsbillett til yrket for ungdom gjennom en ny rekrutteringsordning. Det er en innstilling der vi lytter til næringen og tilpasser systemet.

Flere av endringene følger også opp de merknadene Riksrevisjonen har hatt til forvaltningen av kvotesystemet. Noen har tatt til orde for å utsette. Jeg vil heller si at Riksrevisjonens rapport viser at flere av tiltakene bør settes i gang så fort som mulig.

Jeg legger til grunn at de forslagene til vedtak som ligger i flertallsinnstillingen, blir vedtatt. Det vil være områder av fiskeripolitikken som ikke er behandlet i meldingen, og som vil være gjenstand for videre prosess. Der legger jeg til grunn at gode løsninger finnes – som alltid, i dialog med næringen. Det er ikke perfekt, det er et kompromiss. Det er ikke så enkelt som det burde vært, fordi hensynene vi skal ta, ikke er enkle å forene. Det er derfor dette er et kompromiss mellom nødvendig effektivitet og størst mulig aktivitet. Til grunn ligger bærekraft, verdiskaping, forutsigbarhet, det å gi tilbake til fellesskapet, og i sentrum for det hele – fiskeren.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [10:15:58]: Man kan nesten si at man startet dagen med et ganske stort sjøslag. Det er

sånn at i fiskeriene er ting usikkert og uforutsigbart, og det er vær og vind, men det som burde ligge fast, er at politikken er sikker og forutsigbar.

I dag har vi startet dagen med å få et forslag fra regjeringspartiene, der de åpenbart skjønner at de er på vei til å gjøre en stor feil ved å tvinge gjennom denne meldingen. Det jeg lurar på, er: Hva er det egentlig i denne meldingen som man med hundre prosent sikkerhet kan si er konsekvensutredet?

Tom-Christer Nilsen (H) [10:16:35]: Så vidt jeg kjenner til, er det aller meste i denne meldingen konsekvensutredet – i en prosess som startet i 2015 med oppnevningen av Eidesen-utvalget. Det ble levert en NOU i 2016, og der er store deler av dette konsekvensutredet. Det ble levert tilleggsrapporter til den, der sentrale deler av systemet ble kvalitetssikret. Det har også vært en høring av denne, som er en kvalitetssikring. Det ble tre år senere levert en stortingsmelding, som også kvalitetssikrer deler av alt det som foreslås der. Så jeg mener at dette er godt kvalitetssikret.

Men: Det er forslag her, bl.a. fra opposisjonen, som hvis de skulle bli vedtatt, ville kreve en helt annen type kvalitetssikring.

Jeg tenker det er fornuftig å ha slike sikkerhetsventiler, sånn at vi er trygge på at prosessene blir gode for alle involverte.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:17:40]: Riksrevisjonen har kome med ein ganske knallhard dom over norsk fiskeripolitikk. Det er veldig sjeldan at Riksrevisjonen konkluderer med kritikken «Alvorlig», og ikkje berre alvorleg på enkeltpunkt, men alvorleg når det gjeld generell politikk, der ein har sett at den politikken som har vore ført frå 2004 til 2016, som var perioden dei såg på, samla sett har vore negativ for kystsamfunna. Ein av dei tinga dei påpeikte der, er konsentrasjonen av rettar. I salen i dag føreslår vi at det skal etablerast eigarskapsavgrensing også i kystfiskeflåten. Det støttar ikkje regjeringspartia. På kva måte er det ei oppfølging av Riksrevisjonens rapport?

Tom-Christer Nilsen (H) [10:18:28]: Dette er fulgt opp i meldingen og også i svar fra statsråden. I meldingen står det at en skal følge konsentrasjonen av eierskap i kystflåten videre for å se om det er nødvendig å innføre eierbegrensninger. Jeg vil nok si at når en ser på Riksrevisjonens rapport og leser om de eierkonsentrasjonene den beskriver, så er ingen av de eierkonsentrasjonene i strid med dagens grenser i lovverket. Det betyr at uansett prosess så mener jeg det er noe en bør vurdere nærmere både for å kvalitetssikre at en tar riktige beslutninger, og ikke minst for å sørge for at det er et spredt eierskap. Jeg deler på mange måter Riksrevisjonens bekymring dersom det skulle bli for stor eierkonsentrasjon. Derfor er dette noe vi vil følge nærmere med på, og det står også i meldingen.

Geir Pollestad (Sp) [10:19:25]: Ein skal høyra mykje før øyra dett av, heiter det i uttrykket. Men eg må seia at no skranglar det fælt i mine øyre – dei er i ferd med å losna. For viss eg høyrde rett, meinte representanten Nilsen at dette oppsiktsvekkjande forslaget, forslag nr. 29, var av omsyn til å få utgreidd opposisjonens forslag.

Eg vil retta merksemda på forslag til vedtak, III, som ein samla komité står bak i innstillinga. Det har det kome sterke reaksjonar på frå Fiskarlaget Nord, frå Sjømat Norge, frå Fiskarlaget. Det har kome ei rekkje reaksjonar om at dette kan ein ikkje veta konsekvensane av. Det som er opposisjonens svar på det, er å seia: Nei, då får me koma med eit nytt forslag. Regjeringspartia og Framstegspartiet står på sitt. Då er spørsmålet mitt: Ville det ikkje vore ein fordel å konsekvensutgreia forslaga før ein vedtek dei i Stortinget, og ikkje i ettertid?

Tom-Christer Nilsen (H) [10:20:25]: Det ligger ikke i forslaget noen antydning om at ikke de forslagene og tiltakene som er fremmet her, er konsekvensutredet i de lange prosessene vi har hatt på dette. Jeg vil oppfordre lederen for næringskomiteen til å begynne å tenke mer på innholdet og mindre på prosessen.

Presidenten: Presidenten vil før replikkordskiftet er helt omme, spørre representanten Nilsen om han ønsker å ta opp forslag, for det glemte presidenten i sted.

Tom-Christer Nilsen (H) [10:20:48]: Ja, jeg tar opp det forslaget som Høyre er med på, som ikke ligger i innstillingen.

Presidenten: Da har representanten Tom-Christer Nilsen tatt opp det forslaget han refererte til.

Og da er replikkordskiftet omme.

Cecilie Myrseth (A) [10:21:08]: Det vi skal gjøre her i dag, har stor betydning for Norge, for kysten, ikke minst for folket som lever langs kysten, og som har gjort det i lang, lang tid. Fiskerinæringen er en av våre mest tradisjonsrike næringer, men også en av våre viktigste næringer, og gir Norge store inntekter. Derfor er kvotemeldingen så viktig. Vi skal ta stilling til hvem som på vegne av fellesskapet skal forvalte vår fineste ressurs, nemlig fisken. Det skulle bare mangle at engasjementet da ikke er stort.

Det er ikke første gang diskusjon om fiskeriressursene skaper temperatur. Dagens diskusjon er nok – på tross av at vi begynner dagen med et sjøslag – mer ordnet enn da fiskerne og rederne i 1890 tok opp knytt-

neven i Trollfjorden under det kjente Trollfjordslaget. Men det handler jo mye om de samme tingene: retten til å fiske og fordeling mellom store og små – mellom oss.

Arbeiderpartiet har en lang og stolt hav- og fiskerihistorie – fra Jens Steffensen og råfiskloven, Jens Evenesen, som gjorde Norge større, Jan Henry T. Olsen, som ikke hadde en eneste fisk å gi til EU, Helga Pedersen, som fikk stoppet svartfisket, til Jonas Gahr Støre, som sikret delelinjeavtalen i Barentshavet.

Vi har de beste forutsetninger for å lykkes langs kysten, men dessverre er vi på feil kurs. Det som skjedde i morges, og som skjer nå – det vi holder på med nå – bekymrer meg sterkt. Legitimiteten til denne debatten var allerede på et bristepunkt, men det var total kollaps i morges, på målstreken. Det beklager jeg, men det er posisjonens ansvar.

Når vi har lykkes oppigjennom historien, har man evnet å finne løsninger i lag. Derfor har det vært et sterkt ønske om at vi skulle finne sammen i denne salen. Bortsett fra at regjeringen ble tvunget til å skrote kvotebank og forlenging av strukturkvoten av opposisjonen, har det vært svært liten vilje til å finne enighet, og det føyer seg inn i rekken når det gjelder hvordan denne regjeringen driver fiskeripolitikken. Det gir ikke stabilitet.

Når vi skal vedta politikk med så store konsekvenser, må man ha med seg kysten. Man må ha med seg organisasjonene, ordførerne, de må ha forståelse, de må være på lag – kan gjerne være uenige. Men dette som vi gjør nå, mangler troverdighet. Det vil alltid ligge på disse partienes skuldre, for dette vil få konsekvenser i lang, lang tid framover.

Arbeiderpartiet har lenge ment at vi burde vente til etter at Riksrevisjonen hadde lagt fram sin rapport. Det har ikke regjeringspartiene villet lytte til, så det forsøket i morges gir heller ikke mer troverdighet. For Riksrevisjonens funn er ganske alvorlige. Det pekes på at sentrale fiskeripolitiske prinsipper utfordres. Det handler om at man har fått en for sterk eierskapskonsentrasjon, om fiskeriavhengige samfunn som svekkes, og det handler om noe så alvorlig som at Nærings- og fiskeridepartementet får kritikk for manglende konsekvensutredning av endringer i kvotepolitikken, som vi driver og behandler nå.

Nå er vi på vei til å gjøre de samme feilene. Jeg vil si det så sterkt: Jeg er sikker på at posisjonen ikke aner konsekvensene av det den nå gjør. Kysten viser dere motstand. Dere burde lytte, for det kommer til å vare. Jeg er bekymret for at denne utviklingen vil fortsette. Kystsamfunn vil svekkes. De store blir større, og de små blir færre, og det blir vanskeligere å komme inn i næringen på grunn av høye priser.

Vi skulle styrke industrien. Strategien for helårslige arbeidsplasser var skuffende – tynt med tiltak og ambi-

sjoner. Hvordan skal vi stoppe at så mye fisk sendes ut av landet uten at en eneste norsk industriarbeider har tatt i den? Hva er tiltakene for å styrke båndene mellom hav og land, sikre mer levering langs hele kysten? Vi burde sende saken tilbake.

Arbeiderpartiet har en lang historie som kaptein på skuta i norsk fiskeripolitikk, ofte i røff sjø. Vi har bidratt til å løfte fiskeriene, og vi har lyst til å gjøre det fortsatt. Jeg skulle bare ønske at vi hadde klart å gjøre det i fellesskap i dag og sørget for at vi løftet kysten, styrket båndet og styrket kystsamfunnene.

Jeg kan jo sitere Marianne, som er ordfører i Hammerfest:

«Man kan ikke fortsette å gjøre ting galt når man har fått beskjed om at denne politikken ikke fungerer slik den skal. (...) De lukker øynene, og gjør dette med viten og vilje.»

Til slutt vil jeg si at Arbeiderpartiet ikke kan stå inne i forslaget til vedtak III. Det forslaget vil vi stemme mot. Jeg tar opp de forslagene Arbeiderpartiet er med på.

Presidenten: Representanten Cecilie Myrseth har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tom-Christer Nilsen (H) [10:26:38]: Et av forslagene her er knyttet til Riksrevisjonens kommentarer om å styrke koblingen mellom kvote og fartøy. Kobling mellom kvote og fartøy er regelen også i dag. Unntaket er leiefartøy ved havari og under nybyggperioder, og leieskipper ved fødselspermisjon og sykdom. Å fjerne de siste ordningene betyr at fiskere vil miste sin status som aktiv fisker ved sykdom og fødsel, å fjerne de første ordningene vil kunne bety et økonomisk dobbelttap ved havari og betydelig høyere finansieringskostnad ved nybygg.

Hvorfor vil Arbeiderpartiet i sitt forslag gjøre det vanskeligere som fisker å være syk eller få barn, hvorfor vil Arbeiderpartiet øke fiskernes tap ved havari, og hvorfor vil de redusere muligheten til opprusting og nybygging ved norske verft?

Cecilie Myrseth (A) [10:27:16]: Arbeiderpartiet har aldri villet gjøre det vanskeligere for folk å være syke, få barn eller hva det skulle være. Arbeiderpartiet har stått for en politikk som vil gjøre det enklere for folk, uansett hva man skulle havne i.

André N. Skjelstad (V) [10:27:43]: Fra vi startet forhandlingene om kvotemeldingen, har Arbeiderpartiets svar hele tiden vært «Riksrevisjonen» – å vente på Riksrevisjonen. Det var fasiten, alle svar. Så fikk vi Riksrevisjonens rapport, hvor de ikke minst sier at samfiskeordningen må skrotes. Når Arbeiderpartiet da har mulig-

heten til å være med på å skrote samfiskeordningen, som har vært en skjult strukturering, noe som kommer godt fram gjennom Riksrevisjonens rapport, velger Arbeiderpartiet fortsatt å stå for dette. Da kan det virke som om dette var kronjuvelen da Arbeiderpartiet satt ved makten og hadde fiskeriministeren.

Er det derfor Arbeiderpartiet har så tungt for å fjerne en samfiskeordning som definitivt har ført til en strukturering under elleve meter? Hvorfor vil Arbeiderpartiet fortsatt ha samfiskeordningen?

Cecilie Myrseth (A) [10:28:40]: I motsetning til representanten Skjelstad er vi faktisk opptatt av det som står i Riksrevisjonens rapport. Derfor ønsker vi å utsette saken. Da er det naturlig at det er kontrollkomiteen som behandler den, og så får man noen retningslinjer og forslag derfra. Vi i Arbeiderpartiet vet at vi har styrt fiskeripolitikken lenge, men i motsetning til denne regjeringen er vi ydmyke og vil lytte til debattene som er. Men å gå inn og bare begynne å styre uten å ha en ordentlig behandling av de forslagene som kommer fra Riksrevisjonen, er uansvarlig.

Steinar Reiten (KrF) [10:29:22]: I tiden som har gått etter at kvotemeldingen ble lagt fram, har opposisjonspartiene hatt god tid til å samordne seg og legge fram en helhetlig alternativ politikk som de kan gå til valg på i 2021. Når komitéinnstillingen nå er lagt fram, er det tydelig for alle at så ikke har skjedd. Senterpartiet og SV fremmer i fellesskap et forslag om å utrede en ordning der kjøp og salg av fartøy med tilhørende kvoter skal erstattes av et konsesjonssystem, der tildeling av konsesjon skal avgjøres ut fra «nærhet til ressurs og kompetanse», hva nå det måtte bety.

SV fremmer forslag om å øke avkortningen til 50 pst. ved strukturering i alle flåtegrupper, avvikle tilbudsplikten for torsketrålere og overføre hele kvotegrunnlaget til kystflåten over tid.

Er representanten Myrseth enig i at disse forslagene er egnet til å skape usikkerhet rundt rammevilkårene for norsk fiskerinæring ved et eventuelt regjeringsskifte, og kan hun allerede nå bidra til forutsigbarhet for næringen ved å forsikre om at forslagene fra Senterpartiet og SV ikke vil bli gjennomført?

Cecilie Myrseth (A) [10:30:19]: Jeg er veldig fornøyd med samarbeidet mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i denne saken. Jeg er sikker på at hvis man hadde brukt våre forslag og vår retning som mal, ville det ha vært en styrke for kysten. Jeg er ganske sikker på at det vil være mye bedre stemning mellom disse tre partiene dersom vi – forhåpentligvis – danner regjering sammen i 2021, enn det åpenbart er mellom dagens regjeringspartier.

Presidenten: Replikkordskifte er omme.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:31:05]: Vi behandler i dag en stortingsmelding om et kvotesystem for økt verdiskaping og en fremtidsrettet fiskerinæring. Det norske kvotesystemet har vokst fram over flere tiår gjennom stadige tilpasninger og initiativer for å møte endringer i ressursgrunnlag, næring og samfunn. Dagens kvotesystem har derfor blitt både komplekst og omdiskutert, og det er behov for å forenkle systemet og gjøre det mer effektivt, fleksibelt, tidsmessig og framtidsrettet.

Fiskeri- og sjømatnæringen er en av de viktigste næringene i Norge, etter olje og gass. Havressursloven slår fast at de viltlevende marine ressursene ligger til fellesskapet i Norge, og formålet med loven er å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av de viltlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet og medvirke til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Fiskeri og andre ressurser som det er mulig å høste av havet, er nasjonale ressurser og skal forvaltes deretter. Det skal gjøres ut fra et kunnskapsbasert reguleringsregime som sikrer et optimalt uttak av de enkelte bestandene.

Det har vært forskjellige utfordringer i kystsamfunnene langs kysten i hele landet. Som Riksrevisjonen påpeker i sin rapport, blir fiskerinæringen også påvirket av eksterne forhold. Den generelle effektivitetsutviklingen i samfunnet har innvirket på antall fiskere og fartøy. Samtidig har strukturelle samfunnsendringer som f.eks. fraflytting påvirket sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Årsaken til utfordringene er nok litt sammenfattende, men er også i stor grad påvirket av hvilken fiskeripolitikk som føres.

Norsk fiskerinæring har hatt en formidabel utvikling de siste 30 årene. Den har gått fra å være en sterkt subsidiert næring til å være en gjennomregulert og tilnærmet subsidiefri næring som hevder seg godt i den globale konkurransen.

Det er nødvendig med reguleringer av fiskeriene, og det er behov for en revidering av dagens reguleringsmodeller. Det vil gi forutsigbarhet og stabilitet, danne grunnlaget for bedre planlegging innen næringen og oppmuntre til langsiktige investeringer for industriene, fiskerne og fiskebåteierne.

Fremskrittspartiet ser viktigheten av å ha en variert fiskeflåte og anser mangfold, nærhet, fleksibilitet, finansielle ressurser og stabile rammebetingelser som positivt for konkurranse.

Riksrevisjonen har gjort en grundig jobb og gransket norsk fiskeripolitikk som er ført i perioden fra 2004 og fram til 2018. I denne perioden og i tiden før ble fiskeriene forandret til et system som er bedre tilpasset res-

sursgrunnlaget og kan sikre lønnsomhet for fiskeflåten. Endringene i denne perioden har ført til økt lønnsomhet i fiskeflåten, men samtidig er etablerte fiskeripolitiske prinsipper blitt utfordret. Vi mener det nå er hensiktsmessig å foreta en helhetlig gjennomgang av fiskeripolitikken framfor stykkevis og delt, slik det er gjort tidligere, slik at man unngår utilsiktede konsekvenser.

Det er i dag god lønnsomhet i alle fartøygrupper, og det er også god lønnsomhet sammenlignet med andre bransjer. En lønnsom fiskeflåte er en forutsetning for samfunnsøkonomisk lønnsomhet og for at næringen kan bidra til sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Utfordringene vi står overfor, er derimot hvordan vi kan skape flere helårige arbeidsplasser og lønnsomhet for industrien, og da vil en variert flåtestruktur være en av de viktigste brikkene for å sikre råstofftilgang til landindustrien.

Kvotemeldingen legger opp til en fortsatt variert flåtestruktur og vil i større grad forhindre at kvoter flyttes mellom fartøygruppene i framtiden.

Fremskrittspartiet la, samtidig med kvotemeldingen, fram en strategi for helårige arbeidsplasser i fiskeindustrien for å flytte mer av bearbeidingen og verdiskapningen hjem – dette for å bidra til å styrke rammebetingelsene, bidra til mer produksjon og verdiskapning og skape flere helårige arbeidsplasser i industrien. For å sikre forutsigbar råstofftilgang til landindustrien er det svært viktig med tiltak som utjevner sesongsvingninger, og her er en velfungerende ferskfiskordning én løsning, levendefangst og -lagring én løsning og muligheter for økt bruk av frossent råstoff en annen løsning. Levendefangst og levendelagring er noe som bidrar til å utjevne sesongsvingninger, og det gir også bedre kontroll på hele verdikjeden, noe som fører til økt kvalitet og verdiskapning. Fremskrittspartiet endret derfor også regelverket mens vi satt i regjering, slik at vi fikk utvidet muligheten til levendelagring fra 12 til 20 uker.

Enkelte har tatt til orde for å utsette behandlingen av kvotemeldingen til etter behandlingen av Riksrevisjonens rapport. Riksrevisjonen retter kritikk mot forhold som er gjennomført tidligere i norsk fiskeripolitikk, under skiftende regjeringer og på tvers av partigrensene. Enkelte av disse forholdene er det dessverre ikke mulig å tilbakeføre. Kvotemeldingen svarer derimot på en del av forholdene Riksrevisjonen påpeker. Samtidig vil hele Riksrevisjonens rapport behandles grundig på Stortinget til høsten, slik at vi får en grundig gjennomgang av norsk fiskeripolitikk i år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [10:36:26]: Det er bra at representanten gleder seg til den store fiskeripolitiske debatten som skal gjennomføres grundig til høsten. Det var

jo den vi skulle ha nå, men den blir dessverre ikke helt det vi hadde ønsket.

Jeg har noen spørsmål, for i dag har de andre opposisjonspartiene lagt fram noen ganske vesentlige og viktige punkter som ikke minst er viktig i representantens hjemfylke, Finnmark. Det ene er det med utredning av gjeninnføring av 28-metersgrensen. Så vet vi at det har vært en del konflikter i representantens hjemfylke i det siste, og det handler om areal og stor mot liten båt. Er det sånn at representanten tilhører et opposisjonsparti og kan støtte forslagene?

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:37:09]: Fremskrittspartiet er et opposisjonsparti, men vi er et konstruktivt opposisjonsparti som ønsker å gi forutsigbarhet og stabilitet for næringen. Vi ønsker å bidra til at vi fortsatt skal ha levende kystsamfunn. Et av de viktigste tiltakene som kan bidra til å ha levende kystsamfunn, er å skape helårige landarbeidsplasser hvor man sørger for at man har jevn råstofftilgang til de enkelte landanleggene.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [10:37:49]: En del av oss har fått dette brevet fra Sjømat Norge og Fiskarlaget Nord. De viser en sterk bekymring for forslag 3, som tar for seg et opplegg hvor man skal slå sammen 21-metersflåten med 28-metersflåten. Hvorfor vil Fremskrittspartiet være med på å tilrettelegge for å strukturere flåten mellom 21 meter og 28 meter? Og hva slags konsekvenser vil dette få for flåteutvikling, landindustrien, eierskap og oppnåelse av havressurslovens målsettinger? Deler Fremskrittspartiet den bekymringen som Fiskarlaget og Sjømat Norge har?

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:38:37]: Forslag 3 går på harmonisering av faktisk lengde og hjemmelslengde og vil i større grad bidra til at man unngår den forflytningen av kvoter som har vært gjort, bl.a. mens Senterpartiet har sittet i regjering. Man får nå mer vanntette skott mellom fartøygruppene og bidrar til at man har større stabilitet mellom fartøygruppene.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:39:10]: I denne saka er ikkje Framstegspartiet noko reelt opposisjonsparti, det er eit støttehjul for regjeringa. Det ser vi berre på replikkrundane her. Dei kjem antakeleg ikkje til å ta nokon replikkar på regjeringspartia – heller ikkje i denne saka.

Mitt spørsmål handlar eigentleg om at ein her har stilt seg bak ei melding som frå Finnmarks perspektiv vil få store negative konsekvensar – det er berre å lese Riksrevisjonens rapport om det. Det ligg føre eit forslag om å innføre 28-metersgrensa igjen, og det ligg føre eit forslag om å avgrense moglegheita for dei store båtane til å fiske

innanfor fjord- og grunnlinja. Kan representanten gi meg ein einaste god grunn til at ein representant for Finnmarks folk ikkje skal støtte det?

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:40:00]: Om større båter skal få lov til å fiske innenfor fjordlinjene og grunnlinjen, er ikke direkte berørt i kvotemeldingen. Det kommer til å være en grundig debatt om hvordan man skal regulere de enkelte fiskeriene og de enkelte fartøysgruppene i etterkant av at man har behandlet kvotemeldingen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Geir Pollestad (Sp) [11:40:34] (leiar i komiteen): Senterpartiet har eit hjarte for fiskeria langs heile kysten. Anten det er Båtsfjord, Hasvik, Florø, Eigersund, Mandal eller Henningsvær – fisken er grunnlaget for mange viktige, flotte lokalsamfunn langs kysten vår. Senterpartiet har eit hjarte for fiskeria i nord og i sør, og me har eit engasjement for dei som har store båtar, og for dei som har små båtar. Fiskeri er for oss viktig næringspolitikk. Det er òg distriktpolitikk. Men fiskeri er noko meir, for fiskeri handlar om kven me er, kven me er som folk. Eg trur at folk i Hedmark og Oppland òg identifiserer seg med dei verdiane og den kulturen som me har langs kysten. Difor er saka me behandlar i dag, spesielt viktig.

Mange har peikt på Riksrevisjonens rapport. Han seier at dei som fiskar, tener meir pengar. Det er isolert sett bra. Men så seier Riksrevisjonens rapport at flåtestrukturen vert mindre variert, at ein slit med rekrutteringa, at det utanlandske eigarskapet aukar. Kystsamfunn og fiskerisamfunn taper. Det meiner Senterpartiet me må ta på største alvor.

Og når me no har Riksrevisjonens rapport på bordet når me behandlar denne saka, er jo ikkje det fordi regjeringsspartia og Framstegspartiet ønskte det, men fordi heile prosessen vart utsett som følge av koronaviruset. Difor har me kome i den situasjonen. Hadde desse partia fått viljen sin, hadde denne meldinga vore ferdigbehandla lenge før nokon visste kva som stod i Riksrevisjonens rapport. No merkar eg meg at det ikkje gjer nemneverdig inntrykk på dei fire partia, det som står der.

Det er rett, som mange hevdar, at næringa har etterspurt avklaringar. Men desse avklaringane handlar fyrst og fremst om å få veta at dei mest vanvitige forslaga til regjeringa vert lagde vekk – t.d. at det ikkje vert ein statleg kvotebank. Det har skapt usikkerheit – usikkerheit rundt varigheita på strukturkvotane. Det er denne usikkerheita næringa fyrst og fremst peiker på. Og eg må jo seia at eg er glad for at det ikkje vert ein statleg kvotebank. Her har altså fire fiskeriministrar, Harald Tom Nesvik frå Framstegspartiet, Geir Inge Sivertsen, Torbjørn

Røe Isaksen og Odd Emil Ingebrigtsen, kjempa for at me skal få ein statleg kvotebank i Noreg, at Finansdepartementet skal vera den store kvoteeigaren. Me har spurt dei, og dei har bekrefta det: Det trur dei på. Eg er veldig glad for at det ikkje vert slik.

Eg merkar òg at dette er ei stortingsmelding med mange fedrar, men det er ikkje sånn at dei kjempar om å ta på seg ansvaret for farskapet.

Dette er ei dårleg melding, og det er ein politikk som går i feil retning.

Noko av det som overraskar meg, er at når Framstegspartiet er med og legg vekk ein statleg kvotebank, så må dei altså vera med på å innføra ei ny avgift, ei ny fiskalavgift for fiskeria. Og det er jo noko heilt nytt at Framstegspartiet har begynt å innføra nye avgifter. Ikkje berre aukar dei dei eksisterande avgiftene, men dei finn på nye avgifter. Det siste året har dei fått 250 mill. kr i auka CO₂-avgift på fiskeria. Det skal kompensera for nokon i ei avgrensa periode, men no kjem det altså 100 mill. kr i ei ny avgift på fiskeria. Og dette er ein start. Det er til og med sånn at regjeringsspartia og Framstegspartiet har det så travelt at dei i ein parentes i vedtaket skriv at dette må koma raskt på plass, og skal på plass frå 2021. Dette er altså handsrekninga til ei næring som lever med usikkerheit knytt til pandemien: meir avgift. Det synest eg er uanstendig.

Så har me i dag fått dette mest absurde oppslaget, om at ein skal konsekvensutgreia forslaga. Men ingen har klart å seia kva forslag dei fire partia meiner ikkje er utgreidd godt nok. Om ein ser på forslaga frå opposisjonen, og dei forslaga Senterpartiet står bak – og eg tek opp forslag nr. 20 – vil ein sjå at alle dei forslaga ber om at ein går tilbake til regjeringa, ber om at ein får vurdert, ber om at ein får utgreidd. Det er ikkje sånn at me berre seier: Sånn skal det vera. Representanten Reiten trekte fram eit forslag. Eg veit ikkje kva han reagerte på i forslaget frå Senterpartiet, men kan det vera orda at me ber regjeringa «utgreia» og «vurdera»? For det er jo kjempeflott, det er det me må gjera. Me må få kunnskap. Senterpartiet er bekymra for at kapitalbehovet i fiskeria har vorte så stort at det berre er aukande, for no opplever mange fiskerisamfunn at dei står og vippar på kanten. Det er det engasjementet Senterpartiet har, og det er det engasjementet fleirtalsregjeringa manglar.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har tatt opp det forslaget han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:45:42]: Fiskeripolitikk engasjerer – til og med ned til Jæren – og man ser engasjementet også i Finnmark, bl.a. i Gamvik senterparti, som har valgt å politianmelde et stortingsflertall. Er dette ny politikk fra Senterpartiet, er det noe Senter-

partiet stiller seg bak, at dersom man ikke får politisk gjennomslag for sitt syn, politianmelder man politiske motstandere?

Geir Pollestad (Sp) [10:46:22]: Eg forstår at representanten er overraska over at eg frå Jæren er engasjert i dette, men det er jo ei av dei store svakheitene med denne meldinga, at ho handlar om viktige tema, som torskefiske i nord, men ein har nærmast gløymt at me òg har eit stort fiske på andre artar, og at me har fiskeri lenger sør i landet – på Sørlandet, i Oslofjorden og på Vestlandet. Det har ein nærmast gløymt i denne meldinga.

Så trur eg at det ein ser, det utslaget at ein har gått til det steget å melda, er ein frustrasjon over det som er fiskeripolitikken som vert ført. Ein føler at framtida til samfunnet sitt står og vippar. Ein føler at dette er i ferd med å gå heilt gale. Ein føler at ein ikkje vert høyrd i hovudstaden av representantar som Strifeldt, som nokre gonger verkar å ha gløymt kva fylke han representerer, og er meir oppteken av å få pengar inn til Finansdepartementet enn å vareta fiskarane i nord. Då kjem denne typen utslag. Eg trur me skal skriva det på kontoen for frustrasjon og engasjement.

Steinar Reiten (KrF) [10:47:37]: Rapporten fra Riksrevisjonen om kvotesystemet i hav- og kystflåten beskriver en fiskeripolitikk som i stor grad er utformet av den rød-grønne Stoltenberg II-regjeringen og i all hovedsak videreført av Solberg-regjeringen. Det gjelder bl. a. systemet med tidsbegrensede strukturkvoter for å tilpasse antallet fartøy og aktive fiskere til ressursgrunnlaget. Da blir det noe underlig at lyset først går opp for representanten Pollestad i et debattinnlegg i Nationen, der han skriver:

«Hør for eksempel hva Riksrevisjonen har funnet ut: Eierskapet til fartøy med kvoter er samlet på færre hender. Fiskeristrukturen er mindre variert. Fartøyene er færre og større.»

Er representanten Pollestad enig i at ordningen med tidsbegrensede strukturkvoter vil bidra til å reversere denne utviklingen når tidsbegrensingen utgår fra 2027 og utover? Hvis ikke: Hva er i så fall Senterpartiets alternativ til strukturpolitikken de selv har stått for i regjering, som har sikret god lønnsomhet i hele næringen?

Geir Pollestad (Sp) [10:48:34]: Mitt engasjement ligg ikkje i å forsvare Stoltenberg II-regjeringa. Det var ei regjering Senterpartiet var med i, eg meiner det var ei regjering som gjorde mykje som var bra for landet. Men no er me i 2020, me diskuterer fiskeripolitikk for framtida. Me har fått ein rapport frå Riksrevisjonen som seier at dei måla ein har sett for fiskeripolitikken, i liten grad er nådde, utviklinga går i feil retning. Me merkar eit gry-

ande opprør langs kysten. Då er eg meir oppteken av å forsvare dei kystsamfunna som seier og opplever dette, enn å driva ein sånn flasketuten peiker på, om det er Bondevik, Stoltenberg eller Solberg som er skuld i dette.

Når det gjeld strukturkvotar, er me opptekne av det me har vore opptekne av heile tida: Dei spelereglane som har vore avtalte, skal liggja fast. Me er fornøgde med at me i denne prosessen har klart å få stoppa både regjeringa sin plan om statleg kvotebank og forlenging av strukturkvotane.

André N. Skjelstad (V) [10:49:49]: Vi har nok alle forståelse for at det kan bli temperatur rundt omkring i Norge når folk føler frustrasjon. For øvrig hørte jeg ikke at representanten Pollestad egentlig svarte representanten Strifeldt på om han var enig eller uenig i den aksjonen.

Representanten Pollestad og hans parti har lagt en stor elsk på samfiskeordningen. Samtidig påpeker han at han er bekymret for eierskapskonsentrasjon. Da er det litt forunderlig at han er så glad i den samfiskemodellen, som for så vidt skaper en større grad av eierskapskonsentrasjon, og der vi ser at 43 pst. allerede i dag har et samfiske med seg selv. Da er det litt rart at Pollestads parti også etter Riksrevisjonens påpekning fortsatt står ved det forslaget som fremmes i dag, om at samfiskeordningen skal fortsette.

Geir Pollestad (Sp) [10:50:50]: For det første, når det gjeld saka om melding, er det så vidt eg har forstått, Gamvik senterparti som står bak ho. Eg veit at det er eit av våre lokallag med eit veldig stort fiskeripolitisk engasjement. Sjølv er eg medlem av Time senterparti. Me har ingen planar om å gjera tilsvarande – dessutan er det ein innlandskommune utan kystlinje. Dette får Gamvik senterparti bestemma sjølv, men eg trur ikkje ein må tolka dette i verste meining, men som eit uttrykk for eit engasjement.

Når det gjeld samfiskeordninga, meiner ikkje me at ordninga er perfekt, me meiner at ho har svakheiter. Difor har me bedt om å få greidd ut alternativ knytt til korleis me kan gjera ho meir målretta og i tråd med det som var intensjonen, og at samfiskeordninga ikkje skal utvikla seg til ei ganske røff struktureringsordning, for det har ikkje vore føremålet. Me ønskjer som sagt å gjera endringar i den samfiskeordninga som gjeld.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:52:08]: Dagen i dag handlar ikkje om egoet eller æra til enkeltrepresentantar i denne salen. Han handlar ikkje om særinteressene til eigarane av fartøya, han handlar ikkje om æra til folk som jobbar i byråkrati, departement eller noko

slikt. Dagen i dag handlar om kystsamfunna, om dei som bur langs kysten, og om dei som kjem frå kysten – om kystkulturen vår.

Kysten er grunnen til at det eksisterer eit Noreg. Det var det rike havet som førte til dei første busetnadene her for minst 10 000 år sidan. Kysten og fisken er grunnlaget for kulturen vår, kysten er vår ære og vår makt. Dagen i dag handlar om korleis vi skal utvikle dette vidare i ei ny tid. Det skulle ha handla om korleis Noreg, med utgangspunkt i den spreidde busetnaden vår langs kysten, kan leggje til rette for eit fiskeri kor kvalitet blir sett i høgsetet, kor lokal kunnskap, tradisjon, handverk, teknologi og industri blir bringa saman i ein strategi for å skape den fremste sjømatnasjonen i verda – ikkje i kvantum, for havet gir ikkje meir enn det kan gi, men i kvalitet.

Det skulle ha handla om ungdommen, framtida til fiskeria, korleis dei skal få nødvendig kunnskap om og tilgang til fiskeria. Det skulle ha handla om stader som Torsvåg, Skjervøy, Bømlø, Vardø, Søgne, Loppa osv. Det skulle ha vore ein klok dag. Men det er ingenting klokt i det fleirtalet på Stortinget i dag gjer.

Med vedtaket av i dag forsterkar dei ei utvikling kor retten til å fiske hamnar på stadig færre hender. Ved å stemme ned forslaget vårt om å innføre eigarskapsavgrensingar helsar dei velkomen ei utvikling kor fiskeresursane skal bli tatt frå kystfolket og hamne i hendene til børsnoterte selskap.

Med vedtaket av i dag forsterkar dei ei utvikling kor ungdom må sjå langt etter å kome seg inn i fiskeria med eige fartøy med kvote – med mindre ein har ein mamma og pappa med mykje pengar, eller med mindre ein har tilgang til investorar og gode bankforbindelsar. Rekrutteringsordningane fleirtalet legg opp til, er jo berre eit skodebrød, småordningar som skjuler den knallharde verkelegheita for ungdom flest langs kysten: at havet ikkje er for dei, det er for dei som har mest pengar.

Med vedtaket av i dag får ein dessutan forsterka ei utvikling kor fisket blir flytta frå kysten til stadig større fartøy, som i stadig mindre grad treng kystsamfunna. Løysinga regjeringspartia, med Framstegspartiet på slep, har på strukturkvoteordninga, vil effektivt flytte kvantum oppover til den største flåten.

Med vedtaket av i dag får ein også forsterka utviklinga kor det er stadig fleire i fiskeria som eig fartøy med kvote, men som ikkje er fiskarar. Berre tenk på om dette skulle ha vore tilfellet i jordbruket, at det skulle vere andre som eigde jordbruket enn dei som jobba der. Eller ta for den skuld taxinæringa. Det er heilt uheyr. Men i motsetnad til desse områda er havet vår felles allmenning – der har ein tillate dette.

Når dei i tillegg ikkje ønskjer å avgrense kor dei store flåtane, med enorm kapasitet og motorkraft, får lov til å fiske – gjerne i fjærestein og heilt inn til mai, gjerne i fjor-

dane i april – da er dette ein klar beskjed til folk langs kysten: Dette er ikkje dykkar dag, dette er dei andre sin dag.

Rapporten frå Riksrevisjonen er ein knallhard dom. Han seier enkelt og greitt at lønsemda innan fiskeria har hamna på stadig færre hender, og at kystsamfunna tapar på dette. Det har vore ei negativ utvikling, og det blir bagatellisert av regjeringspartia. For ei boble dei lever i.

Det har ført til enormt engasjement langs kysten. Alle dei fiskeriavhengige fylka har bedt regjeringa stoppe opp, trekkje pusten, vente og lese Riksrevisjonens rapport nøye og få oss tilbake på sporet av det som skulle vere målet for fiskeripolitikken – og som har vore det, samla for heile Stortinget, i lang, lang tid før den nye vinen kom og endra det. Vi har tusenvis av folk som har skrive under på opprop, og mange av dei viktigaste fiskeriavhengige kommunane har bedt om det same – men det blir ikkje høyr. på.

Dette er ein trist dag, men det er begynninga på ei mobilisering. Vi må no starte mobiliseringa mot 2021 og få forandra politikken som blir ført av denne regjeringa, slik at dette kjem tilbake på premissa til kystfolket.

Eg tar opp SV sine forslag.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Margunn Ebbesen (H) [10:57:28]: Ett av forslagene fra dere er egentlig at dere ønsker å fjerne koblingen mellom fartøy og kvote. Forslaget om å forby salg av båter med fisketillatelse er i realiteten det.

Dagens ordning, der en båt med tilhørende kvote eies av en fisker, kan være en historie om en familiefar som eier en båt, har fått lån på båt, med sikkerhet i en båt med fisketillatelse i lukket gruppe. Forslaget fjerner eller reduserer denne sikkerheten betydelig og kan resultere i at båten i praksis ikke er omsettelig, og at banken ikke har sikkerhet for lånet. Dette er en familie med hus, hjem og sikkerhet i båten med kvotegrunnlag. Hvis dere hadde fått flertall for dette forslaget, kunne du og SV vært med på å ruinere en familie, gi dem usikkerhet for hus og hjem og ikke minst svekke deres inntektsgrunnlag. Hva tenker du om å utsette denne familien og familiefaren for en slik situasjon?

Presidenten: Presidenten vil minne representanten om at talen skal rettes gjennom presidenten, ved å si «representanten Knag Fylkesnes» i stedet for «du».

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:58:35]: Eg såg det var fleire her som rynka panna når det gjeld kva spørsmålet eigentleg handlar om. Eg ser ingenting i forslaga våre som skulle svekkje koplinga mellom fartøy og

kvote. Snarare har den utviklinga som denne regjeringa har ført, direkte utfordra koplinga mellom fartøy og kvote. Det var i 2015, da ein hadde ei såkalla forenkling av deltakarlova, dei store stega i retning av å kople frå kvote kom, der ein kunne splitte, der ein kunne flytte delar av samfunnet uavhengig av fartøy. Og som Riksrevisjonen også påpeiker, er det ei veldig faretruande utvikling der fartøy og kvote blir fråkopla. Kva forslag representanten eigentleg siktar til, er for meg ubegripeleg.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [10:59:38]: Riksrevisjonen påpeiker at utviklingen de siste 30 årene har ført til færre landanlegg langs kysten, også under den regjeringen SV var en del av.

Representanten Knag Fylkesnes har flere ganger tatt til orde for en mer arbeidsintensiv sjarkflåte, og han ønsker også å flytte kvoteandeler fra havgående flåte og over på kyst. Det vil jo bidra til å øke sesongtoppen i første kvartal og redusere råstofftilgangen for industrien utenfor sesong.

Er det politikken SV ønsker å føre, som kanskje vil føre til færre landanlegg, færre helårige landarbeidsplasser og faktisk dårligere lønnsomhet for fartøyene?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:00:25]: Eg takkar for spørsmålet. Situasjonen er jo den motsette: Dei som leverer råstoff til landindustrien i dag, er jo den nære kystflåten. Det er dei som leverer i absolutt største monn.

Så er det heilt riktig som representanten seier, at store delar av dette fisket skjer i sesong. Men for den havgåande flåten skjer også rundt 40 pst. av det fisket midt i sesongen. Og det er grunnen til at vi ønskjer å flytte kvantum til kystflåten, og også å periodisere, lage ulike typar bonusordningar, slik at ein får fisk i løpet av heile året. For som representanten kanskje ikkje har fått med seg, er kystflåten i ein heilt annan stand i dag enn det han var for 30–40–50 år sidan, med ulike typar idear om sjarkflåten. Ein er i ein heilt annan stand i dag til faktisk å fiske heile året. Og det som skil desse båtane frå dei havgåande, som er avhengige av fryselaagre, er at dei faktisk leverer råstoff som landindustrien treng. For ein representant som er frå Framstegspartiet i Finnmark, bør jo dette vere openbert, men det er det altså ikkje.

Steinar Reiten (KrF) [11:01:39]: Den 28. april la Riksrevisjonen fram sin rapport om kvotesystemet i hav- og kystflåten. Både opposisjonspartiene og regjeringsspartiene mener at det er en svært viktig rapport, som skal tas på største alvor. Fiskeriministeren har allerede varslet at han vil foreta en grundig gjennomgang av det som står der.

Så har vi merket oss at opposisjonspartiene – med utestemme – har krevd at behandlingen av kvotemel-

dingen skal utsettes til etter at riksrevisjonsrapporten er gjennomgått. Ord som «arroganse» er blitt brukt. Er representanten Knag Fylkesnes enig i at det er arrogant av opposisjonen å ikke lytte til ledelsen i Fiskarlaget og Fiskebåt, som ber om at kvotemeldingen blir behandlet nå – og at det ikke blir utsatt til etter at Stortinget har behandlet Riksrevisjonens rapport?

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:02:31]: Det er jo arrogant å sjå bort frå dei titusenvis som har skrive under på oppropet om at det må utsetjast, å sjå bort frå 29 kommunar, eller kanskje det er 32, som har bedt om at det skal utsetjast – dei mest fiskeriavhengige kommunane – og å sjå bort frå alle dei fylka som huser dei mest fiskeriavhengige samfunna. Også store delar av fiskerindustrien har bedt om at det blir utsett, slik at ein kan få tilbake den kursen, som også Kristeleg Folkeparti har stått bak fram til no, om at fiskeripolitikken skal bidra til sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna, og som – som Riksrevisjonen så korrekt peiker på – i staden faktisk har vore negativ for kystsamfunna med denne regjeringa og den politikken som har vore ført over tid. Og det har akselerert dei seinare åra med fråkopling, geografiske avgrensingar, osv., osv. At ein gjer det – med eit så knapt fleirtal – det er verkeleg arroganse.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [11:03:45]: Jeg vil takke Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet for godt samarbeid om kvotemeldingen. Tom-Christer Nilsen fortjener en spesiell takk som saksordfører.

Fiskeri er en bærebjelke i norsk økonomi og for bosetting og næringsliv langs kysten. Store havområder og mange fjorder gir Norge gode forutsetninger for å høste direkte fra havet.

I århundrer har fiskeri vært en viktig del av inntektsgrunnlaget og kulturen langs hele kysten. Norsk fiskerihistorie går faktisk helt tilbake til steinalderen.

I løpet av de siste 20–30 årene har fiskeri utviklet seg til en spesielt viktig økonomisk næring i Norge. Etter olje og gass er sjømat, inkludert oppdrett, Norges største eksportnæring. Vi er størst innenfor fiskeri i Europa, og vi er niende størst i verden. Det er imponerende.

En viktig årsak til fiskerisuksessen i Norge og en forutsetning for videre vekst er at de maritime ressursene forvaltes bærekraftig, og at vi ivaretar dem i de rene og produktive havområdene våre. Fordi fisket påvirker de marine økosystemene, må det reguleres strengt, slik at også kommende generasjoner kan spise fisk fra norske havområder. Fisken vi spiser, må dessuten være ren. Derfor er kampen for rent hav, for fiskeriene ved «Fishing for Litter», strandrydding osv. viktige bidragsytere.

Norge har hatt en global lederrolle i kampen om rent hav, og regjeringen har bl.a. lansert et eget bistandsprogram mot marin forsøpling. Er ikke fisken ren, vil heller ikke noen spise fisken vår, og den vil ikke være like attraktiv som i dag. Ren fisk er viktig for næringens lønnsomhet.

Under behandlingen av kvotemeldingen i Stortinget har vi i Venstre vært opptatt av tett dialog med næringen. Vi har gjennomført flere møter og to større seminarer, både i Bergen og i Tromsø, hvor aktører fra hele næringen og relevante forskningsmiljøer har deltatt.

Det ble tidlig klart at regjeringens forslag om statlig kvotebeholdning var en dårlig idé. En samlet næring har vært svært klar på dette, og derfor har vi selvfølgelig lyttet til det. Det er også bestemt at det ikke blir noen forlengelse av strukturkvoten, slik det opprinnelige forslaget la opp til. Aktivitetsplikt og tilbudsplikt opprettholdes i meldingen, og deltakerloven er fortsatt en bunnplanke i fiskerinæringen. Det bærende prinsippet om at fiske skal bedrives av fiskere, og at en sørger for at fiskeriene er en viktig distriktsnæring, er viktig for Venstre.

Vi er opptatt av å sikre lys i husene og er fornøyd med at kystfisket styrkes noe, bl.a. avsetter vi nå åpen gruppe fra toppen i stedet for å ta den fra kyst. Vi er også fornøyd med at bearbeidingskravet for torsk økes fra 70 pst. til 75 pst. Det vil gi økt aktivitet og flere arbeidsplasser langs kysten.

Selv om Venstre har ønsket å styrke kystflåten noe, mener vi det er viktig at vi ikke forrykker den skjøre balansen mellom kyst og trål for mye. Trålflåten er nemlig svært viktig for verdiskapingen og bearbeidingsanleggene langs kysten vår. Den bidrar også til levende kystsamfunn ved å sikre mange nye arbeidsplasser som skaper store verdier for landet vårt.

Fiskeri er i dag et ettertraktet yrke med god lønnsomhet. Det er også en av Norges mest spennende bransjer – teknologisk, fremtidsrettet og eksportorientert. I Venstre er vi opptatt av å sikre god rekruttering til fiskeryrket, samt at vi ved jevn kompetanseoverføring opprettholder gode tradisjoner i en fremtidsrettet næring.

I behandlingen av kvotemeldingen har vi lagt bedre til rette for nyrekruttering i næringen, vi har fått på plass en ny rekrutteringsordning som gjør at det er lettere for ungdom å bli fiskere. Det innebærer bl.a. at fiskere under 30 år i åpen gruppe gis et kvotetillegg, samt at det etableres en kvotebonus for fiskere under 30 år med eget fartøy i lukket gruppe.

Likestilling i samfunnet har vært en selvfølge, og i fiskeriene har vi fortsatt en jobb å gjøre. De siste tallene fra fiskermanntallet viser at kun 3,4 pst. av aktive fiskere i Norge er kvinner. Få kvinner i fiskeryrket er med på å skape forskjeller i formue- og inntektsutviklingen i samfunnet. Derfor må det føres en aktiv likestillingspolitikk,

og derfor er jeg glad for at vi har et stort flertall i Stortinget i dag som ber regjeringen utarbeide en strategi for bedre likestilling i fiskeriene.

Kvotemeldingen er den første helhetlige gjennomgangen av kvotesystemet for fiskeriene. Det har vært nødvendig med en gjennomgang av kvotesystemet for å gi næringen større forutsigbarhet, lønnsomhet og trygghet for investeringene. Det er behov for forenklinger i de kompliserte kvotesystemene, slik at det blir en åpen og velfungerende næring.

I motsetning til hva det gis inntrykk av flere plasser, har arbeidet med kvotemeldingen vært svært grundig og gått over flere år. Allerede for fire–fem år siden begynte arbeidet med Eidesen-utvalgets rapport. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har vært enige om å se på næringen som en helhet basert på dette arbeidet, og det bidrar dermed til forutsigbarhet.

Hvilken fiskeripolitikk en ville hatt med rød-grønt flertall, henger dessverre i luften etter dagens debatt. Da Riksrevisjonen nylig kom med sin rapport om fiskeriene, ble det forsøkt å trenere arbeidet og utsette kvotemeldingen. Jeg mener det blir litt søkt. Det er ingen nyheter i Riksrevisjonens rapport for næringen eller andre som har fulgt fiskeriene tett. Informasjonen som har kommet fram i rapporten, er alt kjent. Aktørene i næringen selv, som Fiskarlaget og Sildelaget, har dessuten understreket at de ønsker en konklusjon på kvotemeldingen nå. De ønsker ingen ny utsettelse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [11:08:57]: Jeg har et spørsmål til representanten, og det er ganske enkelt: Hva vil bli bedre for kystsamfunnene i representantens område, Nord-Trøndelag, med den nye kvotemeldingen?

André N. Skjelstad (V) [11:09:20]: For å si det sånn: Ting henger sammen. Det var viktig at vi under budsjettbehandlingen i fjor høst fikk på plass et føringstilskudd, noe som var svært viktig bl.a. for mitt område.

Det andre som vil være særdeles viktig for mitt område, er at det er forutsigbarhet, en forutsigbarhet som jeg har vanskelig for å se i opposisjonens forslag. Den forutsigbarheten gagnar ikke minst mitt område. Det gir også en forutsigbarhet for å få mer fisk inn til de få landanleggene vi har, og som jeg ser at representantens parti kanskje ikke er like opptatt av. Det tror jeg vil være helt nødvendig også for å skape vekst i mitt område, som representanten Adelsten Iversen spør om.

T orgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:10:19]: At dei raud-grøne sin fiskeripolitikk er i det blå, ser alle som les innstillinga, at han ikkje er – det står på papiret. Det

er samling om ein ganske annan, alternativ politikk, som ikkje fører til fiskerettar på stadig færre hender, noko Venstre no har blitt talerøyr for – materialisert i form av ein representant frå Nord-Trøndelag, som har fleire viktige fiskeriavhengige samfunn, og som vil tape ganske massivt på dette.

Mitt spørsmål handlar eigentleg om forslag nr. 3, som vil føre til at store kvantum fisk vil bli flytta oppover til den største flåten, ein flåte som det er veldig lite av i Nord-Trøndelag, i fylket til representanten. Var representanten klar over konsekvensane av det forslaget?

André N. Skjelstad (V) [11:11:10]: Som representanten Knag Fylkesnes også er klar over, hadde det ikke vært mulig å fortsette med den typen som vi hadde tidligere, hvis vi ikke hadde fått tette skott mellom disse. Det som er forunderlig, må jeg få lov til å si, er at man ikke ønsker å lage den transparensen som har vært nødvendig for å tette de skottene for å få forutsigbarhet.

Det er riktig at vi ikke har så mange store fartøy i mitt område. Men mye av det som er her, vil også føre til større forutsigbarhet i mitt område, som er relativt godt besatt med fiskere, ikke minst på Namdalskysten, i Flåtanger-området og i resten av Fosen-området.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:11:56]: Viss representanten meiner føreseieleg i negativ forstand, er det heilt riktig. Alt er jo føreseieleg. Det føreseielege kan vere bra, og det kan vere dårleg. For Nord-Trøndelag sin del er det føreseieleg i dette dårleg.

Realiteten i forslag nr. 3 er jo at når vi går over til ei ordning med faktisk lengde, som SV støttar – vi er opptatt av å fastsetje vassette skott – er spørsmålet: Korleis skal ein etablere dette når strukturkvoteordninga løper ut? Skal ein tilføre dei kvotane til dei nye gruppene? Korleis skal ein gjere dette?

Sidan ein gjer dette etter at dei nye gruppene er blitt fastsette, får vi ein migrasjon, for å bruke eit fiskeuttrykk, oppover i gruppa, som vil bety at dei i den største flåten er dei som vil sitje igjen med den største gevinsten av denne ordninga. Var representanten klar over dette – eller er det slik som ein har eit sterkt inntrykk av i denne salen, at regjeringspartia berre vedtar noko dei ikkje aner rekkjevidda av?

André N. Skjelstad (V) [11:12:58]: Jeg tror ikke at representanten er blant dem man forbinder med det å samles i stim, hvis det var det han mente.

Jeg tror det er en klar forutsetning at vi har forutsigbarhet. Forutsigbarheten er ikke negativ, forutsigbarheten ligger i at man faktisk får dette på plass. Det kan ikke være som det har vært til nå, at man har utvidet for å komme opp i et annet kvotegrunnlag eller en annen størrelse. Det måtte bli en slutt på det.

Representanten Knag Fylkesnes innledet med å være opptatt av eierskapsbegrensingen, eller at eierskapet har havnet på færre hender. Da synes jeg det er forunderlig at han vil svømme i det samme havet som de to andre rød-grønne partiene, som f.eks. ikke vil gjøre noe med samfiskeordningen, som kanskje har betydd den største graden av eierskapskontroll i den minste gruppen. Det synes jeg er litt forunderlig.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Steinar Reiten (KrF) [11:14:11]: Det har snart gått elleve måneder siden den såkalte kvotemeldingen ble lagt fram, og i det knappe året som har gått, har det vært en livlig debatt, tidvis med høy temperatur, om innholdet i meldingen og forslagene som ble fremmet der.

Jeg vil våge å påstå at det er sjelden i Stortingets arbeid med en enkeltsak at prosesser med høringer, dialogmøter, interne drøftinger partiene imellom og offentlig ordskifte i pressen er så omfattende. Det er bra, for gjennom den brede og opplyste meningsutvekslingen som har vært, har det avtegnet seg hvilke av forslagene i meldingen som har støtte i næringen, og hvilke en samlet næring har advart mot.

Når Stortinget i dag behandler innstillingen om kvotemeldingen, er det to forhold jeg vil trekke fram som særlig viktige, sett fra vårt ståsted i Kristelig Folkeparti.

For det første: Flertallet i komiteen støtter forslag fra regjeringen som vil forenkle kvoteordningen og gjøre den mer oversiktlig. Det gjelder f.eks. forslag om å innføre fiskeritillatelse med tilhørende faste kvotefaktorer for alle fartøy og å gå over til faktisk lengde som eneste målestokk for lengdegruppene i kystflåten. Det vil da bli opprettet en markeds plass for kvoteutveksling innenfor kvoteåret, noe som vil gjøre det mulig å optimalisere fisket for hvert enkelt rederi helt ned på fartøynivå.

For det andre: Flertallet i komiteen viderefører tradisjonen med å lytte til næringen når viktige fiskeripolitiske spørsmål skal avklares. Derfor har vi blitt enige om ikke å innføre en statlig kvotebeholdning. Det vil heller ikke bli åpnet for en forlengelse av tidsbegrensningen for strukturkvoter på 15 år. Begge disse beslutningene er tatt etter entydige råd fra næringen og ikke som følge av press fra opposisjonen.

På vegne av Kristelig Folkeparti er jeg svært glad for enigheten som er oppnådd om disse punktene etter en åpen og god dialog mellom regjeringspartiene, Framskrittspartiet og politisk ledelse i Fiskeridepartementet.

I dagene før og etter at næringskomiteen avga innstillingen om kvotemeldingen, har det vært høylytte krav fra opposisjonen om at Stortingets behandling av kvotemeldingen måtte utsettes på grunn av Riksrevisjonens rapport om kvotesystemet i kyst- og havfisket. Det

samsvarer ikke med det som næringen selv ønsker. Både ledelsen i Norges Fiskarlag og Fiskebåt har klart og tydelig gitt uttrykk for at kvotemeldingen må behandles av Stortinget nå, og at det ikke er noe i Riksrevisjonens rapport som tilsier at behandlingen må utsettes. Den vil i sin tid få en grundig behandling.

Rapporten beskriver en utvikling som er et resultat av hovedlinjen i fiskeripolitikken som det har vært bred enighet om siden begynnelsen av 2000-tallet. Regjeringen Stoltenberg II innførte ordningen med strukturkvoter med tidsbegrensning i 2005, og hensikten var å tilpasse antall fartøy og aktive fiskere til ressursgrunnlaget for å bevare lønnsomheten i fiskerinæringen. Denne politikken har vært videreført av Solberg-regjeringen under ulike fiskeriministere, og resultatet er at det i dag er meget god lønnsomhet i alle flåtegrupper, sammenlignet med de fleste andre næringer.

I komitéinnstillingen til kvotemeldingen, som ble avgitt den 30. april, går det som sagt klart fram at det ikke vil bli åpnet for en forlengelse av strukturkvotene på 15 år. Dermed blir den opprinnelige tidsbegrensningen opprettholdt, og strukturkvotene vil bli tilbakeført til alle fartøy i de respektive flåtegruppene i stor skala fra utgangen av 2027 og utover.

De høylytte påstandene fra opposisjonspartiene om sentralisering og konsentrasjon av kvotegrunnlag på færre fartøy er altså langt på vei grunnløse. Ved utløpet av tidsbegrensningen for strukturkvotene vil denne prosessen bli reversert i tråd med det som har vært forutsetningen helt siden den rød-grønne regjeringen åpnet for tidsbegrenset strukturering, i 2005.

Jeg vil videre understreke at regjeringen i kvotemeldingen foreslår å gå bort fra ordningen med hjemmelslengde som et viktig tiltak for å stoppe glidningen mot konsentrasjon av kvoter på større fartøy i kystflåten. Ved å innføre faktisk lengde som eneste målestokk for lengdegruppene i Finnmarksmodellen blir det satt en effektiv stopper for den utviklingen.

Det har vært en sterk økning i prisingen av kvoter de siste årene. Det gjelder særlig lokale grupper på under elleve meter i kystflåten, der næringsutøverne siden 2011 har kunnet drive samfiske med seg selv. Riksrevisjonen påpeker at samfiskeordningen i vesentlig grad har bidratt til prisøkningen for kvoter fordi den i realiteten har fungert som en strukturordning uten noen form for avkorting. Som et mottiltak mot denne utviklingen, initiert av de rød-grønne partiene, som innførte ordningen i 2011, foreslår regjeringen i kvotemeldingen å avvikle ordningen med samfiske med seg selv gjennom en næringsfinansiert kondemneringsordning. Det gis en frist fram til 31. desember 2025 for omstilling for dem som i dag driver samfiske med seg selv. Det åpnes ikke for

strukturering i denne flåtegruppen, men reelt samfiske vil fortsatt være tillatt.

Alt i alt kan vi i Kristelig Folkeparti konstatere at konklusjonene til flertallet i næringskomiteen i stor grad samsvarer med Kristelig Folkepartis program og Granavolden-plattformen. Vi ser derfor en ekstra grunn til å takke partiene som utgjør flertallet, for god dialog og gode løsninger for fiskerinæringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [11:19:34]: Det er ganske mange som er overrasket, og kanskje skuffet, over Kristelig Folkeparti og hvilken linje de har lagt seg på i denne saken. Her drar man til og med flere ganger fram havfiskeflåtens betydning, som man særskilt har lyttet til. For å imøtekomme andre organisasjoner burde man kanskje gå inn på opposisjonens forslag om å utrede 28-metersgrensen, men det får det være opp til representanten Reiten å avgjøre om er viktig.

Det er bekymringer langs kysten for svekkede kystsamfunn, stadig flere ressurser på færre hender. Det hadde vært lurt å lytte nå – om man ikke vil lytte til opposisjonen – til Fiskerlaget Sør, Fiskarlaget Nord, Nordland Fylkes Fiskarlag, Pelagisk Forening, Kystfiskarlaget, ordførere fra kystsamfunn i hele landet, men det vil ikke representanten Reiten. Da er spørsmålet mitt: Er representanten Reiten sikker på at han kjenner konsekvensene av hva han nå gjør på vegne av hele Kristelig Folkeparti når han velger ikke å lytte til alle disse viktige stemmene langs kysten?

Steinar Reiten (KrF) [11:20:40]: Representanten Reiten opptreer aldri på egen hånd. Han forholder seg til Kristelig Folkepartis program. I Kristelig Folkepartis program står det at vi skal ha en variert fiskeflåte med fartøy i alle størrelser. Derfor har Kristelig Folkeparti aktivt støttet forslaget i meldingen om å gå bort fra hjemmelslengde i kystflåten, for å hindre en glidning mot stadig større og færre fartøy som samlet kvote. Etter lange og grundige overveielser har vi også landet på at vi ikke kan gå for å fortsette ordningen med samfiske med seg selv i lukket gruppe under 11 meter, fordi det har ført til en eksplosjon i kvoteprisingen. De som har benyttet seg av ordningen, har nytt veldig godt av den, men det kan på mange måter sies at de drar stigen opp etter seg. Ungdom i åpen gruppe som vil inn på blad B, får ikke lenger den muligheten.

Ja, her har vi tatt grep som vi absolutt mener er til det beste for kystsamfunnene, for å sikre en variert flåte også i framtiden som kan serve anlegg av ulike størrelser langs hele kysten.

Geir Pollestad (Sp) [11:21:53]: Forslag III i innstillinga seier noko om korleis strukturkvotane skal fordelast når tidsavgrensing trer inn. Det var eit forslag som Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV òg stod inne i då innstillinga vart lagd fram. Så har me fått ei rekkje tilbakemeldingar på at det er veldig uklart kva konsekvensar det har, og at dette forslaget potensielt kan gjera at kvoten går veldig opp, til veldig mykje større fartøy enn det det har vore. Kristeleg Folkeparti og regjeringspartia og Framstegspartiet har stått på forslag III så langt. Mitt spørsmål er kort og godt: Er det som står i forslag III, Kristeleg Folkeparti sin politikk, eller burde Kristeleg Folkeparti heller støtta forslag nr. 30, som slår fast prinsippet, men ber regjeringa faktisk greia ut dette, sånn at me kjenner konsekvensane før me gjer vedtak?

Steinar Reiten (KrF) [11:22:55]: På side 63 og 64 i Meld. St. 32 for 2018–2019, Et kvotesystem for verdiskaping – En fremtidsrettet fiskerinæring, er det skrevet en del om hvilken modell en ser for seg ved tilbakefall av strukturkvoter til de respektive fartøygruppene. Der står det at en legger modell 1 til grunn, altså at det skal skje tilbakefall i forhold til de gamle hjemmelslengdegruppene. I forslag III er det foreslått å gjøre dette på en måte som iallfall ikke er avklart i meldingen. Det er nettopp derfor flertallet i dag fremmer et forslag der vi ber om konsekvensutredninger av de tingene vi foreslår som ikke er nøye beskrevet eller definert i meldingen. Vi har verdens beste samvittighet for at vi fremmer forslag når vi samtidig sier at dette må konsekvensutredes før det blir iverksatt, slik det står i det forslaget som vi fremmer i dag.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:24:02]: Til det siste: Det er enno ei stund til strukturkvotane kjem tilbake, og det er klart at det vedtaket ikkje kjem til å stå seg over tid. Det har ingen legitimitet. Det har inga brei støtte. Det kjem ikkje til å stå seg over tid. Ein kan gjette kva ein vil akkurat no. Det kjem ikkje til å stå seg.

Eg stussar over ei utsegn som kom frå representanten Reiten om at forslag frå SV ikkje var konsekvensutgreidde. Da lurar eg på kva han siktar til. Er det f.eks. forslaget vårt om pliktordninga for torsketrålarar? Det har vore greidd ut i tre rundar. Tre kommisjonar har greidd det ut og kome til vår konklusjon. Er det det ein siktar til? Eller er det forslaget om igjen å innføre 28-metersgrensa for kystflåten, som jo har vore grunnen til at vi no har dei skarpe konfliktane langs kysten, og som har vore ordninga i lang, lang tid? Det er rett og slett utglidinga av dette som fører til dei problema ein no har. Eller er det avkortingsforslaget vårt? Der foreslår regjeringa å gå heilt ned til 10 pst., medan vi foreslår å ha 50 pst. Er det det han siktar til?

Steinar Reiten (KrF) [11:25:01]: Ja, det er i første omgang det siste forslaget, for der foreslår SV å avkorte 50 pst. i alle flåtegrupper ved strukturering og bruke hele potten til rekrutteringskvoter. For eksempel er det for flåtegruppen 15–21 meter i svært liten grad snakk om rekruttering i det hele tatt. Da blir spørsmålet: Når man får så store kvoteandeler til disposisjon kun for rekruttering i den gruppen, er det nøye nok gjennomtenkt? Nei, det mener vi bestemt at det ikke er. Når SV bare fremmer den type forslag uten å be om utredning, står det i grell kontrast til at SV i andre sammenhenger forlanger utredninger av øvrige spørsmål som både står i meldinga, og som flertallet har fremmet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Une Bastholm (MDG) [11:26:09]: I denne egentlig utrolig viktige saken for havnasjonen Norge, som også er så utrolig viktig i historien og tradisjonene til Norge, hadde det vært deilig å begynne litt visjonært og til og med med sang – det jeg vanligvis ville ha gjort. Men jeg må begynne litt melankolsk og tørt med bare å beklage prosessen i denne saken og stille meg bak kritikken som flere av næringskomiteens medlemmer har rettet mot behandlingen av kvotemeldingen.

Vi i Miljøpartiet De Grønne mener at Stortinget burde ha tatt seg tid til å behandle saken skikkelig. Det mest kritikkverdige med prosessen er at Stortinget ikke har fått skikkelig anledning til å sette seg inn i konklusjonene til Riksrevisjonen. Etter at Riksrevisjonens rapport ble lagt fram 28. april, fikk komiteen to dager på å gå igjennom en rapport som Riksrevisjonen altså har brukt ett og et halvt år på. Et sånt hastverk er helt unødvendig, og for meg er det helt uforsvarlig og uforståelig. Det gjør at Stortinget leverer en mindre kunnskapsbasert innstilling – det har blitt veldig åpenbart. Det svekker tilliten til fiskeripolitikken. Det gir økt konfliktnivå. Det er rett og slett dårlig politisk håndverk fra regjeringspartiene.

Denne saken hadde fortjent bedre. Fisken har gitt mat på bordet og livsgrunnlag langs kysten gjennom tusen år. Den har skapt arbeid, inntekt og velstand for generasjon etter generasjon. Sånn skal det fortsatt være for de generasjonene som kommer etter oss. Men i vår tid kreves det aktiv politikk hvis vi skal bevare fisken som en felles ressurs.

Riksrevisjonens rapport har påpekt at endringene i kvotesystemet har ført til mindre fiskeriaktivitet i flere kystsamfunn, og for dem som har fulgt saken i noen år, er vel ikke det noen overraskelse. Det er ikke så rart at aktiviteten faller. La meg ta noen eksempler på hvorfor:

- Eierskapet til fartøy med kvoter er blitt konsentrert på stadig færre hender.

- Ungdom som ønsker seg et yrkesliv som fisker, må skaffe til veie 5–6 mill. kr for å kjøpe rettigheter til å fiske gjennom kvoter.
- 95 pst. av trålnes fangst fryses om bord og bidrar dermed ikke med nødvendig råstoff til videreforedling og videreforedlingsindustrien i Norge.
- Enorme ressurser lastes og sendes til Polen eller Kina for filetering der, for så å sendes halve jorda tilbake og ende opp i norske frysedisser og hos norske forbrukere.

Denne utviklingen er skadelig for både mennesker og miljø. Derfor hadde vi trengt en fiskeripolitisk snuoperasjon i Stortinget i dag.

I årene som kommer, må Norge bygge mange nye arbeidsplasser basert på fornybare ressurser. Da må vi sikre at kystsamfunnene gjennom en ansvarlig og bærekraftig fiskeriforvaltning gis tilgang på kvoter og fangst. I tillegg bør det være en selvfølge at de fornybare ressursene foredles langs vår egen kyst, noe som skaper arbeidsplasser, gir levende lokalsamfunn og ivaretar lange tradisjoner i Norge.

Når Norge de neste årene skal gjennom en grønn omstilling, bort fra olje, må vi satse mer på arbeidsplasser basert på de fornybare, levende, biologiske ressursene som Norge er så rikt på, ikke satse mindre på dem. Da trenger vi at det bor folk også der disse ressursene er.

Derfor mener Miljøpartiet De Grønne at en større andel av fisken bør disponeres av kystfiskeflåten. Sentraliseringen av mottaksstrukturen må stanses, sentraliseringen av eierskapet i fiskeflåten må stanses, og vi trenger nye tiltak for å begrense mengden fisk som føres ut av landet for bearbeiding. Vi mener regjeringens melding bidrar til å videreføre en negativ trend som ikke utnytter de mulighetene fiskeressursene gir oss for å skape liv, aktivitet, forutsigbarhet og bosetting langs kysten.

Vi støtter derfor forslaget fra Senterpartiet og SV om å sende meldingen tilbake til regjeringen, og vi legger fram et eget forslag om å redusere momsen for lokalt foredlet sjømat, sånn at vi styrker konkurranseevnen til fiskeforedlingsindustrien i Norge.

Med det tar jeg opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Une Bastholm har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Replikskiftet er omme.

Bjørnar Moxnes (R) [11:30:41]: Nå behandles kvotemeldingen i ekspressfart, til tross for Riksrevisjonens rapport, som felte en knusende dom over norsk fiskeripolitikk. Den fastslår at etablerte prinsipper er blitt utfordret i fiskeripolitikken. Det innebærer, etter vårt syn, at regjeringen bryter loven. Jeg skjønner nå hvorfor regjeringspartiene ønsker å få behandlet kvotemeldingen før Riksrevisjonens rapport, for rapporten

bekrefter det som mange har sagt i flere år, at fiskeripolitikken går i feil retning. Forslaget vi skal behandle i dag, tar oss ikke videre i en ny retning, men videre på feil kurs. Det er på tide å snu. Det er på tide å sende frysetrålerne til opphugging, og det er på tide å sende en styrket kystflåte ut i fjordene og ut på havet.

Når Riksrevisjonen kommer med en så tydelig kritikk, må Stortinget gjøre som kystfolket krever: Vi må først behandle Riksrevisjonens rapport og så forme fiskeripolitikken etter det. Reglene for forvaltningen av våre felles ressurser brytes. Forvaltningsretten er rettsystemet som setter rammene for regjering og forvaltning. Regjeringen begår lovbrudd ved at den aksepterer en praksis som ikke har grunnlag i lov. Det er det som har skjedd her.

Flere regler i deltakerloven og havressursloven, med tilhørende forskrifter, gjør det klart at fisketillatelse – kvoter – ikke kan selges. Som det står:

«Strukturkvote tildeles for fiske med det enkelte fartøy, og kan ikke overdras.»

Men i praksis får den som kjøper en kvote, forvaltningens velsignelse til overdragelsen, selv om systemet egentlig er at forvaltningen skulle ha vurdert hvem som skal få kvoten på fritt grunnlag, uavhengig av salget. Som Riksrevisjonen sier: Høye priser har gjort det vanskelig å rekruttere nye fiskere.

Skiftende statsråder har latt forvaltningen lede praksisen i den retningen som de store aktørene vil. Konsekvensen er at ungdommer som vil bli fiskere, må ha en enorm egenkapital for å få kvoter.

Vi ser at eierkonsentrasjonen i trålerflåten har økt kraftig fra 2004 til 2018. I dag kan ti selskaper tråle opp 80 pst. av torsketrålkvotene. Tråling ødelegger havbunnen, tar med seg andre arter og slipper ut mye mer CO₂ enn kystflåten.

Når trålere presser ut de små, er konsekvensen at fisken fryses og sendes ubearbeidet til Kina, hvor den fylles med vann og kjemikalier før den kommer tilbake til Europa. Rødt ønsker et rikt kystfiske og levering lokalt, til bedrifter i Norge. Fisken er en begrenset ressurs. Verdiskapingen i Norge øker når fisken bearbeides til kvalitetsprodukter på norsk jord. Det skaper levebrød for kystfiskerne og befolkningen langs kysten vår.

Det er én ting som alle partiene på Stortinget og regjeringen er helt enige om, nemlig at tildeling av alle typer fisketillatelse og kvoter er forvaltningsvedtak. Stortinget er også samlet om at det ikke er noe grunnlovsvern for slike vedtak. Det kommer til uttrykk bl.a. i næringskomiteens forslag om ikke å utvide tidsvarigheten for strukturkvotene. Stortinget står altså fritt til å endre reglene for tildeling og vilkår for vedtak i framtiden. Det er et viktig demokratisk prinsipp.

Riksrevisjonen kritiserer at mange av endringene i kvotesystemet ikke er tilstrekkelig konsekvensutredet – det må de bli! Rødt ber derfor regjeringen om å utrede konsekvensene av norsk fiskeripolitikk, jamfør Riksrevisjonens kritikk, og komme tilbake til Stortinget med en ny stortingsmelding som tar hensyn til dette. Regjeringspartiene lar derimot kvotemeldingen stå, til tross for Riksrevisjonens harde kritikk. Dette vil gå over i historien som et godt eksempel på at Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet later som at ressursene ikke privatiseres, mens de i praksis godtar kjøp og salg av kvoter, i strid med loven. De snikprivatiserer retten til framtidens fiske. Det vil ikke kystsamfunnene være med på, og Rødt støtter kystsamfunnene.

Når kvotemeldingen i dag bankes igjennom, er det mot kystens vilje. Det vil ikke bli glemt.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Skal representanten Moxnes ta opp et forslag?

Bjørnar Moxnes (R) [11:35:23]: Ja.

Presidenten: Da har representanten Bjørnar Moxnes tatt opp det forslaget han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Tom-Christer Nilsen (H) [11:35:41]: Rødt har i flere tilfeller, senest nå, gått ut og sagt at det foregår lovbrudd i fiskeriforvaltningen knyttet til praktisering av kvotesystemet. Det har ikke Riksrevisjonen påvist. Jeg kan referere fra Fiskeridepartementet: Beskyldningene om lovbrudd er grunnløse og uten belegg, og ingen steder i rapporten påpekes det at noen av regjeringene i perioden har brutt fiskeriloven.

Så spørsmålet til Moxnes er: Har Riksrevisjonens gjennomgang påvist noe lovbrudd?

Bjørnar Moxnes (R) [11:36:10]: At kjøp og salg av kvoter er ulovlig, er ikke noe som Rødt har funnet på. Fisketillatelsene gjelder for én person og for ett fartøy, som det står i deltakerloven § 4 og § 15. Dette gjelder for alle typer fisketillatelser og kvoter, jf. forskriften om strukturkvoter: «Strukturkvote tildeles for fiske med det enkelte fartøy, og kan ikke overdras.»

Et klarere forbud mot kjøp og salg i loven kan man ikke tenke seg. Høyesterett har til og med sagt dette om forbudet mot kjøp og salg:

«For det første fremgår det av regelverket for de ulike typer av fisketillatelser at de er gitt for ett bestemt fartøy, se deltakerloven § 4, § 12 og § 21. For det annet er det for visse tillatelser sagt uttrykkelig at de er uoverdragelige (...).»

Klarere kan det ikke sies, jf. Høyesterett og jf. lovene.

Tom-Christer Nilsen (H) [11:37:13]: Men Riksrevisjonen har understreket nettopp dette og kommentert det i sin rapport og har ikke kommet fram til at det har vært utført noe lovbrudd i noen av de tingene de har påpekt. Og det er ikke bare politikere Rødt nå kritiserer for lovbrudd, det gjelder også forvaltningsavgjørelser tatt av embetsmenn og -kvinner. Har Rødt tenkt å be de av våre ansatte som treffes av disse beskyldningene om lovbrudd, om unnskyldning for de beskyldningene?

Bjørnar Moxnes (R) [11:37:37]: Rødt har vel først og fremst tenkt å be Høyre om både å lese seg opp på lovverket og å lese seg opp på Høyesteretts vurderinger av saken. Det er en god anbefaling. Så vil vi også be Høyre om å revurdere en politikk som ifølge Riksrevisjonen har ført til at 29 kommuner har mistet all villfiskindustri, at 9 kommuner har mistet alle fiskemottak, og at en rekke kommuner har mistet mange fiskemottak. Sju av ti fisk går ubearbeidet ut av landet i stedet for å være et bidrag til bosetting, sysselsetting og verdiskaping på land. Dette er det fullt mulig for Høyre å endre på. Man kan både lese seg opp på lovverket, lese seg opp på Høyesteretts vurderinger og samtidig grundig ta inn over seg Riksrevisjonens rapport. Da må saken utsettes. Det er det eneste ansvarlige. Det burde Høyre gå inn for framfor å banke det igjennom i dag uten å ha gått gjennom rapporten og uten å justere politikken ut fra hva rapporten kommer med av viktige funn når det gjelder norsk fiskeripolitikk.

Steinar Reiten (KrF) [11:38:53]: La meg innlede med å si at jeg har stor respekt for min medrepresentant Moxnes. Han framstår ryddig, redelig og med integritet. Samtidig er det en kjensgjerning at han representerer et parti som har tuftet sin ideologi på marxismen-leninismen. Et sentralt element i den ideologien er at staten skal overta kontrollen med produksjonsmidlene. Derfor må jeg innrømme at jeg får frysninger når representanten Moxnes sier at trålerne skal hogges opp og kvotegrunnlaget overføres til kystflåten. Det kan tenkes at det er mer enn tomme ord, og andre regimer som har bekjent seg til samme ideologi, har jo ikke gjort forskjell på store og små når en nasjonaliserer produksjonsmidler og lar staten overta all kontroll.

Er dette ting som ligger i Rødts fiskeripolitikk, at en vil gjennomføre dette fullt ut, at staten konfiskerer privat eiendom og administrerer det sentralt fra et regjeringskontor?

Bjørnar Moxnes (R) [11:40:00]: Jeg må nok be Reiten om å komme seg ut av 1970-tallet og inn i 2020-tallet og se på hva Rødt står for den dag i dag. Det som

skjer, er at den politikken som Kristelig Folkeparti nå dessverre støtter opp om, fører til en voldsom eierkonsentrasjon, at kvotene samles på færre hender, og at folk ute i landet vårt mister muligheten til å bygge samfunnene sine på bearbeidelse av fisk, som det er fullt av i havet utenfor, men som konsentreres på stadig færre hender. Det er det som er det urovekkende, mener jeg, som vi kunne endret på i dag.

Så mener vi at når en kvote løper ut på tid, skal vi vurdere muligheten for at den kan gå til en gruppe med mindre båter og mer kystnære fartøy – altså ikke til staten, men til det – og se på hva som er samfunnsøkonomisk, hva som leverer mest og best til kysten for bearbeidelse. Når strukturkvotene går ut på tid, er det en gyllen mulighet til å gi kvoten til en gruppe av fartøyer som kan skape bedre rekruttering til kystfisket, og også etterleve det som er formålet, jf. lovverket.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:41:26]: Regjeringen fremmet 21. juni 2019 stortingsmeldingen Et kvotesystem for økt verdiskaping. Regjeringens ambisjon var å følge opp forslagene fra kvoteutvalget, som presenterte sine forslag til et framtidsrettet kvotesystem i 2016. Regjeringen ønsket også å se kvotesystemet i en større sammenheng og valgte derfor å følge opp Stortingets vedtak om å vurdere pliktsystemet for torsketrålere i sammenheng med kvotesystemet. Stortinget har også bedt om at det utformes strategier for helårige arbeidsplasser i fiskeindustrien, for å styrke rekrutteringen i fiskerinæringen og for bedre bruk av restråstoff. Dette er fulgt opp i meldingen. Regjeringen har også vurdert de samlede rammebetingelsene for den viktige sjarkfiskeflåten. Dette har også vært en del av kvotemeldingen.

Da kvoteutvalget ble satt ned i 2015, var det særlig to problemstillinger regjeringen ønsket å få belyst. Det var å få en vurdering av anvendelsen av ressursrenten i fiskeriene og anvendelsen av utløpte tidsbegrensede strukturkvoter i et framtidsrettet kvotesystem. Begge disse spørsmålene har stor betydning for fiskeflåtens framtidige rammebetingelser. Kvoteutvalget konstaterte at fiskerinæringens kvotesystem har vokst fram over tid, og at det som startet som beskyttelse av en skjør næring, etter hvert har utviklet seg til å bli privilegier for relativt få. Kvotesystemet handler således i realiteten om forvaltningen av våre felles fiskeriressurser og hvordan fiskeflåtens høsting bidrar til verdiskaping, miljø, sysselsetting og utvikling i kystsamfunnene.

Norsk fiskerinæring går godt. Næringen klarer seg også bra gjennom den krevende tiden vi er i nå. Jeg har lyst til å gi ros til alle i næringen som bidrar i samfunnskritisk, viktig matproduksjon. Fiskebestandene forval-

tes og høstes på en bærekraftig måte. Både redere og mannskap tjener penger som skaper lokale ringvirkninger og bidrar til norsk velferd. Likevel er ikke alle fornøyde. Intensjonen med denne grundige gjennomgangen av kvotesystemet har vært å skape balanse der vi har sett økende ubalanse. Norsk fiskerinæring er ikke avhengig av gode rammebetingelser alene, men også av bred politisk enighet om hva vi vil med kvotesystemet. Det gir næringen stabilitet og forutsigbarhet. Regjeringen har derfor vært opptatt av å fremme en helhetlig melding for å legge til rette for grundig politisk behandling av kvotesystemet.

Regjeringen har vært opptatt av at virkemidler som har gått ut på dato, ikke skal beholdes av hensyn til deres symbolske verdi. Skal kvotesystemet rustes for framtiden, må virkemiddelbruken være tilpasset og vurderes ut fra de effektene den gir. Vi skal fortsatt ha en fiskereid og differensiert fiskeflåte som kan høste bærekraftig av alle fiskeressurser Norge har tilgang til innenfor rammen av internasjonale regler og avtaler. Fiskeflåten skal fortsatt være en viktig bærebjelke for sysselsetting og bosetting i våre kystsamfunn. Derfor må vi tørre å forandre for å bevare og utvikle.

Regjeringen har gjennom kvotemeldingen fremmet en rekke tiltak som i sum skal bidra til å forenkle, effektivisere og gjøre kvotesystemet mer fleksibelt. Intensjonen har vært økt verdiskaping og økt legitimitet. Noen av disse forslagene har ikke fått støtte i Stortinget, andre har fått endret innretning. Jeg er likevel fornøyd med at det er flertall for de fleste av regjeringens forslag. Jeg konstaterer at Riksrevisjonen i sin forvaltningsrevisjon som ble lagt fram for Stortinget sist uke, har fremmet kritikk. Jeg er likevel fornøyd med at kvotemeldingen imøtekommer denne kritikken på viktige områder.

Avslutningsvis vil jeg legge til at når vi skal iverksette og implementere de tiltakene som Stortinget slutter seg til, vil vi selvsagt ha med oss Riksrevisjonens synspunkter og veiledning. Dersom det oppstår nye problemstillinger som krever ytterligere utredning, basert på de føringene som Stortinget i dag gir til regjeringen, vil vi selvsagt gjøre det. Jeg er trygg på at dette vil kunne gjøres på en god og formålstjenlig måte, sånn at Stortingets vilje blir satt ut i livet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Cecilie Myrseth (A) [11:46:09]: Først vil jeg ønske ministeren velkommen til salen. Det var jo en bra sak å komme hit til.

Vi har fått en spesiellrunde nå på morgenen. Det er vel ikke rart å kalle det et lite mageplask på målstreken, og det vil bli interessant å se hvordan fiskeriministeren har tenkt å forholde seg til forslaget som nå er framlagt. Departementet som fiskeriministeren styrer, har også

kommet med kritikk, og ikke minst Riksrevisjonen, når det gjelder konsekvensutredning av fiskeripolitiske tiltak. Spørsmålet mitt til fiskeriministeren er: Er fiskeriministeren enig med regjeringspartiene på Stortinget i at regjeringen har gjort en mangelfull jobb, noe som gjør at man nå trenger å se på konsekvensene på nytt – etter at Stortinget har gjort sine vedtak?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:47:02]: Til representanten Myrseths spørsmål har jeg oppfattet at representantene som er i flertall, har sagt at kvotemeldingen var godt nok konsekvensutredet da den ble lagt fram, men at man før iverksettelse av tiltakene som nå foreslås, ber om at regjeringen gjør en nærmere utredning. I tillegg vil vi selvfølgelig i god tradisjon ha en nær dialog med næringen og organisasjonene i fiskerinæringen for å finne gode løsninger.

Cecilie Myrseth (A) [11:47:31]: Det går ikke an å snakke seg bort fra at det er ganske oppsiktsvekkende, det som har skjedd nå på morgenen, og det kan jo hende at fiskeriministeren egentlig er enig i det. Men fiskeriministeren skal få ros for én ting, og det er at han har lyttet til noe av det som har kommet allerede. Fiskeriministeren har lyttet til Riksrevisjonen, som viser til at eierskapet er konsentrert på færre hender, og de har etterlyst tiltak. Det har fiskeriministeren vært åpen for å se på. Det skal han ha honnør for.

Jeg lurer på om forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV – «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten» – er i tråd med det fiskeriministeren har uttalt til media?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:48:16]: Jeg vil jo si at selv om det i denne sammenheng er veldig relevant å si at en blodfersk minister passer greit når man diskuterer fiskeripolitikk, så har jeg lært én ting: Det er veldig lurt å lytte til det Stortinget ønsker. Vi har da svart, som jeg sa i sted, at vi vil selvsagt komme tilbake i henhold til de føringene Stortinget gir.

Geir Pollestad (Sp) [11:48:54]: Eg vil òg ønskja fiskeriministeren velkomen til Stortinget. Mitt spørsmål går på korleis forslag III i innstillinga vil bidra til ein mangfaldig fiskeflåte, og korleis forslag III vil bidra til å styrkja dei fiskeriavhengige lokalsamfunna.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:49:18]: Til representanten Pollestad vil jeg si at det er veldig viktig å få til mer utvikling av aktivitet langs kysten. Det er jo et av de områdene Riksrevisjonen har påpekt at man ikke har lyktes så godt med. Men vi har lyktes med å få til økt lønnsomhet i næringen, og det er jo kanskje det aller beste utgangspunktet for å få til nettopp bedre utvik-

ling i aktivitet langs kysten. Vi har også lyktes med å få til en bærekraftig forvaltning av fiskebestandene, noe som også er en bunnplanke for fiskeriene, nemlig at det er fisk å fiske til neste år også.

Geir Pollestad (Sp) [11:49:53]: Dette var jo ikkje svar på spørsmålet. Det som nok har kome fram, er at forslag III, frå fleirtalet, vil bidra til å redusera mangfaldet i fiskeflåten og gå ut over dei fiskeriavhengige samfunna. Me høyrde jo tidlegare at representanten Reiten omtalte forslag III som eit forslag som ikkje var godt nok greidd ut, og då er mitt spørsmål: Vil statsråden, som statsråd i regjeringa og medlem av partiet Høgre, anbefala Stortinget å vedta forslag som Stortinget med opne auge seier at ein ikkje kjenner konsekvensen av, og som openbert heller ikkje den ansvarlege statsråden kjenner konsekvensen av? Eller vil statsråden anbefala Stortinget å slå fast prinsippet og be om å få ei utgreiing av alternative modellar, slik som opposisjonen har bedt om?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:50:54]: Til representanten Pollestad vil jeg si at det er regjeringens politikk å videreføre en balanse i ressursfordelingen. Før det skal iverksettes nye tiltak – slik oppfatter jeg føringen fra Stortinget – ønsker man at man går grundig inn i det, slik at man ikke får utilsiktede, negative effekter.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:51:20]: Eg vil anbefale statsråden å prøve å svare så ærleg som mogleg og ikkje snakke om heilt andre ting enn det spørsmålet angår.

Med dagens vedtak om at tiltak skal konsekvensutgreiast, blir det samtidig utløyst ei informasjonsplikt overfor Stortinget om at konsekvensutgreiingar må sendast over til Stortinget. SV kjem til – sjølv om vi synest det er eit veldig spesielt forslag – å støtte det, fordi vi ikkje har nådd fram med ønsket om å få utsett behandlinga og få ein ny runde, i tråd med Riksrevisjonens konklusjonar osv. Da er spørsmålet korleis statsråden skal følgje opp dette vedtaket frå Stortinget. Kor skal statsråden begynne å utgreie, og når kan Stortinget få sine første konsekvensutgreiingar på bordet?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:52:20]: Jeg vil si til representanten Knag Fylkesnes at det er veldig viktig for oss og for alle å se hva Stortinget legger som føring, og når et flertall i salen nå ønsker at noen av de forslagene som nå framlegges, som ikke er etter kvoteordningen, skal utredes, så forholder vi oss til det. I tråd med det er det også veldig viktig for oss å ha en nær og tett dialog med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å finne gode løsninger – i god tradisjon, vil jeg si.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:52:49]: Spørsmålet gjaldt egentleg prosessen med Stortinget. Det blir ikkje peikt på noko spesifikt i forslaget, Stortinget ber om at alle tiltak skal konsekvensutgreiast før dei blir sette i verk. Når Stortinget vedtar det, og det vil truleg bli samrøystes vedtatt, betyr det at Stortinget også skal få tilbake konsekvensutgreiingar. Kan statsråden seie no når vi får dei første konsekvensutgreiingane, eller iallfall antyde eit tidsrom for det?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [11:53:25]: Jeg må svare representanten Knag Fylkesnes at det må jeg få komme tilbake til, med et ordentlig svar til Stortinget.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jonas Gahr Støre (A) [11:53:54]: Denne debatten om kvotemeldingen handler dyppest sett om verdier, om store materielle verdier – 30 mrd. kr, det er formidable summer penger som kommer fra fiskeriene – men også verdier som handler om hvem vi er som nasjon, hele historien om kysten, fiskeriene og at det ligger dypt forankret i oss at fisken er folkets eiendom og tilhører fellesskapet og skal forvaltes til fellesskapets beste. Dette er verdier vi må hegne om. Vi skal ha lover og regler som sikrer bærekraftig forvaltning i tråd med verdiene samfunnet er tuftet på – små forskjeller, muligheter til alle – for sjarken og for tråleren, for etablerte og for ungdommen som vil inn i næringen.

Denne kvotemeldingen gir ikke den tryggheten. Jeg må si det er en veldig spesiell situasjon at vi rett før behandlingen av den får et forslag fra regjeringspartiene om å konsekvensutrede det vi skal vedta – ikke spesielle deler av meldingen, men en ubegrenset formulering om at man skal konsekvensutrede det man er i ferd med å vedta. Jeg slutter meg til kritikken av dette, det er en farse av behandlingen av en så viktig sak.

Den politikken som blir vedtatt i dag, vil gi enda flere kvoter og mer makt på stadig færre hender. Det advarer Arbeiderpartiet og de rød-grønne partiene mot. Ikke bare den politiske opposisjonen, men også Riksrevisjonen har satt utviklingen mot konsentrasjon og mindre variasjon kraftfullt på dagsordenen. Opposisjonen ønsker en annen retning og samler seg om viktige forslag i dag, forslag som slår ring om havressursloven, deltakerloven og fiskesalgsløven, som ville sikret en mer variert flåte, som ville hatt stor betydning for rekruttering til næringen, som ville styrket kystflåten og spesielt de minste båtene som har stor betydning for mange lokal-samfunn, men også for tilgangen på fersk fisk til alle oss forbrukere. Samtidig vil vi tenke nytt om hvordan vi kan

sikre lønnsomhet og verdiskaping og bearbeide mer fisk her i landet, ikke stadig mindre, som i dag.

Noen av mine mest levende minner fra besøk langs kysten de siste årene handler om mangfoldet i denne næringen – de store trålerne ute på fiske utenfor Gryllefjord, besøk på de filetfabrikkene som har mye å gjøre når det er råstoff, og de som strever når det ikke er råstoff, eller besøket hos den utrolige gründeren Karl, som leverer ferske produkter rett fra kaia i Tromsø – et mangfold som er imponerende. Det er dette mangfoldet av Fiskeri-Norges viktigste verdier denne meldingen handler om.

Jeg vil også slutte meg til det kravet som kom, om at når konsekvensutredningen er bestemt, forventer vi at statsråden kommer tilbake med en oversikt over hva som skal konsekvensutredes og når Stortinget får diskutere det, slik at vi får en forsinket behandling av det som blir vedtatt her i dag. Vi går ut ifra at man ikke igangsetter tiltak før de er konsekvensutredet, når dette forslaget i dag får flertall.

Åsunn Lyngedal (A) [11:57:17]: Fiskeriene betyr mye langs Norges kyst, ikke minst i mitt hjemfylke, Nordland, der vi har de fleste kystfiskerne. Nærmere 11 000 årsverk direkte i fiskeriene skaper 30 000 årsverk innenfor næringen totalt, med sine ringvirkninger.

En fiskebåt er en viktig bedrift, og næringen vi drøfter i dag, eksporterer for 30 mrd. kr. En sånn næring fortjener forutsigbarhet. Mange av forslagene som vi er bedt om å ta stilling til i dag, krever nærmere utredning, nærmere utforming av regelverk. Hva er konsekvensen av å gå fra hjemmelslengde til faktisk lengde? Hva skjer hvis kvoten din kommer fra en annen gruppe enn den båten din nå havner i? Det er også detaljer rundt tilbakfall av strukturkvoter. Jeg vil anmode regjeringen om at man har en god dialog med fiskernes organisasjoner når man skal utforme detaljene i dette. Dette har store konsekvenser for næringen, men også store konsekvenser for samfunnene våre, for samfunnene langs kysten

Riksrevisjonen har i sin undersøkelse av virkningene av våre politiske vedtak de siste femten årene slått fast at vi har omfordelt verdier mellom regioner, og vi har bidratt til at rettigheter er samlet på færre hender. Arbeiderpartiet er bekymret for at det kreves langt mer kapital å delta i næringen, fordi det gjør det vanskelig for unge å komme inn i den. Alle næringer trenger rekruttering. Det er heller ikke i de tynt befolkede distriktene i Norge det finnes mest kapital.

Arbeiderpartiet er glad for at fiskeriene er mer lønnsomme. Vi kan ta noe av æren gjennom politikken, men det er viktig å se at rike fiskeriresurser og gode priser de siste årene har bidratt veldig sterkt til det. Sånn har det ikke alltid vært, og sånn vil det ikke alltid være. Det

eneste som er sikkert, er: Høster du av naturen, kommer det naturlige svingninger. Derfor stemmer vi imot når regjeringen og Fremskrittspartiet nå vil låse trålstigen. Da forholder de seg ikke til ressursgrunnlaget. Trålstigen er jo nettopp der for at man i gode tider kan tilgodese den havgående flåten med en større andel av kvoten når kystfiskerne har fått det de kan ta opp.

Arbeiderpartiet er opptatt av arbeidsdelingen mellom kyst- og havflåten fordi det er viktig med aktivitet i fiskeindustrien.

Gjennom låsing av trålstigen er organisasjonene frattatt innflytelse, og man er fratatt muligheten for økt foredling på land. Arbeiderpartiet savner at meldingen fokuserer på hvordan vi sikrer råstoff til fiskeindustrien. Det håper vi kan få større oppmerksomhet ved et mulig regjeringsskifte i 2021.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [12:00:44]: I kvotemeldingen vil regjeringen gjøre mer av det som Riksrevisjonen kritiserer dem for – mer av det som gagner nessekonger, og mindre av det som er til gode for det norske folk, som har valgt dem inn på Stortinget. Regjeringen vil banke gjennom følgende: mer markedsstyring, mer kvotesalg, mindre styring fra fiskeriforvaltningen, mindre innflytelse fra dem som eier fisken, altså det norske folk i fellesskap. De store fiskebåtrederne skal bli større. Vi har også en del koblinger mellom land og sjø, som har stor makt, hvor fisken ikke fører til tilstrekkelig arbeid på land. Med denne meldingen ivaretar vi ikke de samfunn som havressursloven mener skal ivaretas, de samfunn som i alle år har brukt fisket som en måte å opprettholde bosetting og arbeidsplasser på.

Riksrevisjonen sparer ikke på ramsalt kritikk. Denne varierer fra «alvorlig» via «sterkt kritikkverdigg» og «kritikkverdigg». Men hvilken betydning får så det? Ingenting. Flertallet bryr seg ikke om Riksrevisjonens standpunkt. Det skrotes like fort som Stortinget har fått rapporten inn døren. Med andre ord vil det bli enda mer tydelig at fiskeripolitikken i Norge styres av en indre maktelite som kun vil ha ressursene for seg selv.

Folket som bor og lever langs kysten, kan med dagens regjering slå seg til ro med at de kommer til å være underlagt de moderne nessekongene som soper til seg alt av verdifulle ressurser, kun for å la folket sitte igjen med femøringer og knapt nok det.

Tiden er inne for å bygge opp Norge og ikke legge kysten død. Riksrevisjonen har skjönt det. Det underlige er at det ikke trenger inn hos dem som styrer landet. Tiden er overmoden for å følge en av fjellvettreglene: Det er ingen skam å snu.

Hvorfor har vi så dårlig selvtillit i Norge at vi sender mye av fisken vår frossen til Øst-Europa og Kina for produksjon? Senterpartiet kan ikke rolig se på en slik uan-

svarlighet. Vi tar kraftig avstand fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiets maktarroganse. Det er i dag et skrikende behov for nye arbeidsplasser på kysten. Vi må sørge for at verdiene av fisken kommer kystsamfunn til gode. Verdikjedene må styrkes i Norge og gagne hele folket og ikke bare kvotebaronene. Folk ønsker seg utvikling, ikke avviking.

Runar Sjøstad (A) [12:03:54]: Arbeiderpartiet ønsker å styrke og videreutvikle lokalsamfunnene langs kysten basert på fellesskapets ressurser i havet og befolkningens rettigheter og muligheter til å høste av disse. Arbeiderpartiet mener fiskeindustrien på land må sikres forutsigbarhet gjennom gode rammevilkår og stabil og jevn tilgang på råstoff gjennom store deler av året, for på den måten å sikre økt verdiskaping, lønnsomme arbeidsplasser og helårlig sysselsetting. Eller som kystopprøret sier: Det skal bo folk i husan langs kysten.

Riksrevisjonen har lagt fram sin rapport vedrørende kvotesystemet i kyst- og havfisket. Rapporten er ikke lyslig lesning. Til tross for at rapporten slår fast at endringene i kvotesystemet i perioden 2004–2018 har bidratt til økt lønnsomhet i fiskeflåten, noe som er positivt, peker hovedfunnene i rapporten på en rekke negative konsekvenser:

- Eierskapet til fartøy med kvoter er konsentrert på færre hender.
- Fartøy med kvoter eies i mindre grad av registrerte fiskere.
- Flåtestrukturen er mindre variert, fartøyene færre og større.
- Utenlandsk eierskap i fiskeflåten er økende.
- Kobling mellom fartøy og kvote er svekket.
- Økte kvotepriser har gjort det vanskelig å rekruttere nye fiskere.
- Endringer i den minste kystflåten har negative konsekvenser for veldig mange kystsamfunn.

Rapporten peker også på at flere av endringene i kvotesystemet ikke er tilstrekkelig konsekvensutredet av departementet.

Vi risikerer kvoteløse kystsamfunn.

Kvotepolitikken er avgjørende for utviklingen av fiskerinæringen. Regjeringen fremmer sammen med Fremskrittspartiet nye forslag som i for liten grad er konsekvensutredet. De samme forslagene møter i for liten grad også de utfordringene som man har pekt på bl.a. fra Riksrevisjonen. Regjeringen må sørge for nødvendige utredninger.

Arbeiderpartiet mener derfor det er uforsvarlig av Stortinget å behandle kvotemeldingen nå slik saken har utviklet seg. Regjeringen med støtte fra Fremskrittspartiet velger likevel å presse gjennom en behandling av

denne saken i dag, til tross for en rekke protester og advarsler.

Ressursene i havet er fellesskapets eiendom og skal sikres for framtidige generasjoner gjennom bærekraftig forvaltning og nasjonal råderett. Fiskerinæringen genererer milliardinntekter samtidig som den bidrar til å fø en stadig økende befolkning i verden.

Kystbefolkningen og fiskerinæringen hadde fortjent en bedre utredet og grundigere prosess i denne saken enn det regjeringen har lagt opp til.

Utover dette viser jeg til de gode forslagene fra Arbeiderpartiet. Det er fortsatt anledning til å gi sin tilslutning til dem.

Margunn Ebbesen (H) [12:07:11]: Min far var fisker, det samme prøvde også mine brødre seg på. Pappa var født inn i fiskeryrket og overtok båten etter sin far. Dette var krevende tider økonomisk. Jeg husker at pappa satt med regnskapene etter årets Lofotfiske og var bekymret fordi fangstene var dårlige og mannskapet bare fikk minstelotten. Mamma jobbet på fiskebruket. Hun hadde ikke jobb hver dag, men fikk jobb de dagene fiskebruket mottok fangster. Var det dårlig vær, var det landligge. Da ble det ikke inntekt på verken mamma eller pappa.

Dette er den tiden som noen prøver å glorifisere og ønsker seg tilbake til. Det var en tid uten framtidstro og optimisme i næringen. Så ble fiskeriene lukket, og subsidieringen av næringen opphørte. Og hva er resultatet i dag? Jo, vi har en næring som sysselsetter mange – ikke flere enn hva den gjorde tidligere, men de som er sysselsatt i næringen, enten med egen båt eller som mannskap på en fiskebåt, tjener penger. Det er blitt en lønnsom næring, som gjør at det er verdt å satse og investere, og ikke minst bidrar det til at unge ønsker å komme seg inn i næringen. Og nå styrkes rekrutteringsordningen for fiskere under 30 år med at de får et kvotetillegg fra gruppekvoten til åpen gruppe.

Når en hører kystopprøret og enkelte støttespillere fra opposisjonen i disse dagene, skulle en tro at vi levde i to forskjellige verdener. Er det ingen av dere som har fått med dere historien – det slitet, den usikkerheten og ikke minst den dårlige økonomien som var i næringen?

I årene som er gått siden fiskeriene ble lukket, har vi nå fått en bærekraftig forvaltning av fiskeribestandene, det er en subsidiefri næring med god lønnsomhet i alle flåtegrupper, og investeringsviljen er tilbake.

Alt er ikke perfekt, men med de endringene som flertallet her gjennomfører, får næringen det svaret den trenger for å fortsette sine investeringer. Kvotebanken legges bort, og samfiskeordningen, som Arbeiderpartiets fiskeriminister innførte som en midlertidig ordning,

og som Riksrevisjonen kritiserer, fases nå ut over en femårsperiode – for å nevne noe.

Det som vil være viktig framover, er at det sikres fortsatt lønnsomhet i næringen, at en klarer en god samhandling mellom kyst, trål og kystsamfunn for å skape gode og lønnsomme arbeidsplasser framover, og ikke minst at ressursene i større grad bearbeides i Norge. Da blir det fortsatt «lys i husan», og da trenger vi en god økonomi i fiskeriene.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:10:17]: Senterpartiet arbeider for at fiskeripolitikken skal utformes sånn at kapitalkreftene skal styres, ikke fremmes. Derved kan kystsamfunn bli livskraftige ved at fiskeriene gir tryggest mulig inntekter til ungdom som vil utdanne seg og arbeide i fiskerinæringen, enten det er på båt eller på foredlingsanlegg. Konsekvensene av dagens fiskeripolitikk har lenge vært motsatt og ført til sterk svekkelse av kystsamfunn, slik at hele kommuner i f.eks. Finnmark vakler.

Det viktigste for Senterpartiet er en ny fiskeripolitikk som fremmer helhetsansvaret for samfunnsutviklingen i Kyst-Norge. Ingen næring er viktigere for å realisere dette. Den enkelte næringsdrivende i fiskeriene må da stimuleres økonomisk til å støtte opp under denne samfunnsbyggende holdningen. Dette krever klare politiske vedtak, slik at det blir samsvar mellom hva som er Stortingets målsettinger, og hva som er Stortingets vedtak.

Hvorfor er dette viktig? Riksrevisjonen har kommet med følgende oppsiktsvekkende sluttmerknad på side 24 i rapporten:

«Riksrevisjonen merker seg at departementet mener at det er uklart hvilke konkrete endringer i kvotesystemet Riksrevisjonen mener har hatt utilsiktede konsekvenser.»

Gjennom mange års arbeid i Stortingets kontrollkomité har jeg aldri opplevd at ordet «uklart» er brukt på en sånn måte. Departementet svarer altså ikke konkret for å imøtegå Riksrevisjonens kritikk. Dette er et oppsiktsvekkende brudd på hva alle statsråder prøver å ta fram for å forsvare seg mot Riksrevisjonens konklusjoner.

Dagens debatt skjer fordi stortingsflertallet ikke vil se avvente en grundig vurdering av Riksrevisjonens rapport. Det går mange år mellom hver gang fiskeripolitikken blir kritisk ettergått av Riksrevisjonen, og enhver riksrevisjonsrapport skal få konsekvenser. Enten fortsetter en dagens linje, men åpent og ærlig – da blir Riksrevisjonen fornøyd, fordi det blir samsvar mellom ord og handling, og det kan ikke Riksrevisjonen kritisere – eller så tar Stortinget konsekvensen av Riksrevisjonens

kritikk og utformer nye virkemidler for en kurs i samsvar med uttalte målsettinger.

Riksrevisjonens rapport er sjeldent sterk kritikk av manglende samsvar mellom hva som sies om målsettinger, og hva som blir resultatet. Det brukes ord som «alvorlig», og det brukes flere ganger et begrep som «sterkt kritikkverdig». Det er meget sterkt.

Hva mener så Senterpartiet? Senterpartiet går inn for å utrede overgang fra kjøp og salg av kvoter til tildeling av kvoter og rettigheter til nye unge rekrutter når den eldre generasjonen faller fra. De som har kjøpt deltagerrettigheter, konsesjoner eller kvoter, må ikke lide noe tap ved en eventuell endring. Dette kan gjøres ved å innføre avskrivningsadgang for alle kvoter – ikke kun for strukturkvotene, som nå.

Guro Angell Gimse (H) [12:13:31]: Det er behov for å modernisere kvotesystemet. Skal vi få til en god utnyttelse av våre felles ressurser, må det faktisk endringer til. Det har ikke minst Riksrevisjonens rapport vist oss.

Det har vært stor støtte til forenklinger, selv om vi har fått kritikk i forbindelse med enkelte deler av meldingen. Forslaget til endringer får blodet til å bruse i noen hver, men vi har lagt vekt på å lytte til næringen, og vi har gjort endringer for å imøtekomme næringens behov. Blant annet har vi fjernet statlig kvotebehandling, vi har endret strukturfordelingen, og vi har beholdt forenklingene.

Dagens system er veldig finmasket og komplekst, og jo flere nye mekanismer som legges til for å ivareta ulike hensyn, jo mer komplekst blir det. Det er et demokratisk problem når vi får et så uoversiktlig system at det går ut over transparensen. Det har også Riksrevisjonen vært veldig klar på i sin rapport.

I sum bidrar dette til at kvotesystemet er utsatt for politisk usikkerhet og stadige diskusjoner om endringer som kan gjøre at næringsaktørene foretar gale vurderinger, fordi de spekulerer i eller forventer det ene eller andre av endringer. Dette framkommer også i Riksrevisjonens rapport.

Et eksempel på dette er økningen i kvotepris for fartøy under 11 meter, som har hatt en veldig høy utvikling de siste årene. Det har skjedd nettopp på grunn av en forventning og på grunn av strukturordninger.

Helt til slutt vil jeg nevne forslaget vårt om en strategi for å rekruttere flere kvinner inn i fiskerinæringen. Kun 3 pst. av fiskerne er kvinner. En fordeling med 97 pst. menn som eiere medfører en skjev formues- og inntektsfordeling, og man får et mønster der kona tar seg av det som er til lands, og mannen tar seg av det som er på sjøen, men alle verdiene og alle rettighetene ligger hos ham.

Vi må se på hvordan systemet har påvirket likestillingen. Kvinner kan ikke stå i en fiskebåt under svangerskap eller i en ammeperiode, og de må kunne gå ut og inn av aktivt fiske uten å miste sin status som aktiv fisker. Vi har forlenget perioden man kan ha leieskipper ved fødselspermisjon, men vi må også gjøre mye mer.

Kvinner må få være noe mer i fiskeribransjen enn truser i en mast og «hail», dvs. troen på at det å ha sex før fisketuren øker fiskelykken. Jeg ser fram til en strategi for likestilling.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:16:55]: Norge er en fiskerinasjon, og i hele vår historie har forvaltning av våre nasjonale fiskeriressurser gitt bosetting, verdiskaping og livsgrunnlag langs hele kysten. Fiskeriressursene er en nasjonal fellesskapsressurs, der vi bygger lokalsamfunn, bygger familier og gir trygghet. En av hovedgrunnene til folkets nei i 1994 var nettopp at man ønsket nasjonal selvråderett over denne fellesskapsressursen for å bygge samfunnet.

I fiskeripolitikken har vi i Stortinget satt noen klare mål. Vi skal selvfølgelig ha bærekraftige bestander, for hele grunnlaget for at man kan ha en fiskeripolitikk, er at man har bærekraftige bestander. Vi skal ha sysselsetting og bosetting langs kysten vår, og vi skal ha lønnsomhet for samfunnet vårt.

Når vi da ser på tilbakemeldingen fra Riksrevisjonen, som er Stortingets kontrollorgan – det er viktig at vi i Stortinget er bevisst på det, det er det organet som skal kontrollere om våre målsettinger har blitt fulgt opp – er tilbakemeldingen krystallklar på at når det gjelder målsettingen om at vi skal ha bosetting og sysselsetting langs hele kysten, så fører ikke fiskeripolitikken til det. Da er det, sett fra Senterpartiets ståsted, uforståelig at andre i Stortinget har det så travelt – Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre – at man ikke tar seg tid til å diskutere hvorfor det er blitt sånn, hvilke grep gjør vi nå, og at man ikke tar seg tid til å gå inn i det vårt eget kontrollorgan har påpekt, som er at vi ikke når én av de tre hovedmålsettingene i norsk fiskeripolitikk.

Regjeringen og Fremskrittspartiet har det tydeligvis så travelt at de heller ikke tar seg tid til å konsekvensutrede sine egne forslag. Og når vi ber om litt mer tid, i stedet for å haste ting igjennom, er det gått en slags prestisje i diskusjonen. Heldigvis har stortingsflertallet klart å stoppe Fremskrittspartiets forslag om en statlig kvotebank. Det var det Harald T. Nesvik kom med i utgangspunktet, det blir stoppet i dag.

Det som forundrer meg, og som forundrer Senterpartiet, er at det som kompenserende tiltak for Finansdepartementet skal innføres en ny fiskal avgift på fiskeriene. Det har ikke noe formål, det er bare en avgift for å få mer penger inn til statskassen, 100 mill. kr, og det skal

gjøres så snart som mulig, og eventuelt fra 2021. Det er også et veldig rart vedtak, at det er om å gjøre å få innført en avgift så fort som mulig, som en slags kompensasjon til statskassen.

Heldigvis har vi fått stoppet forlengelsen av strukturtvotene. Men når de partiene som tidligere i dag har sagt at det er så viktig å ha forutsigbarhet for fiskerinæringen, har det så travelt med at en skal få vedtatt dette før vi får behandlet Riksrevisjonens rapport, så er det det motsatte av forutsigbarhet man faktisk bidrar til. Det gjør jo selvfølgelig at når kontrollkomiteen skal gå gjennom Riksrevisjonens rapport i høst, og man skriver merknader, skriver innstilling og får en debatt, vil det bli en ny runde om hvordan vi skal ha kvotepolitikken i Norge, hvordan vi organiserer fiskeripolitikken. Det vil gå med full kraft inn i stortingsvalget i 2021. Dette er en særdeles viktig nasjonal næring, som bygger land og tjener oss alle.

Frida Melvær (H) [12:20:07]: Eg har vakse opp og bur i fiskerikommunen Askvoll, omlag så langt vest som ein kan kome i Noreg før ein møter på oljeplattformene, som ein elles kan sjå ut til på ein god dag.

Fiskeri har vore grunnlaget for busetnad i dette øysamfunnet frå førstemann sette sine bein der for fleire tusen år sidan, og sånn er det framleis. Dyktige folk har teke med seg kunnskap frå tidlegare generasjonar, har teke relevant utdanning og gjer det i dag veldig godt. Eg unner dei det av heile mitt hjarte, for ingen ting har kome gratis. Hardt arbeid, evne til stadig omstilling og det å ta i bruk ny teknologi har vore nøkkelen til suksess.

Engasjementet om kvotemeldinga har vore stort både frå heimbygda og frå andre sentrale fiskerisamfunn langs Vestlandskysten, og det er eg veldig glad for. I tidlegare debattar i denne salen har eg titt og ofte høyrte omgrepet «kvotebaronar» verte brukt. Eg vankar ein del i fiskerimiljøet, og ein ting kan eg seie: Eg møter ofte skipperar, maskinistar, matrosar, basar og folk med andre relevante yrkestitlar, men til no har eg ikkje møtt ein einaste baron, ikkje folk med andre adelsstitlar heller.

Gjennom skiftande tider, gode og mindre gode, med skiftande regjeringar som har lagt rammene for næringa, og med ei enorm teknologiutvikling, har fiskeflåten utvikla seg. I dag er fiskeri ei attraktiv og lønsam næring som legg grunnlaget for aktive lokalsamfunn langs heile kysten vår, og sånn skal det framleis vere.

I dag slår vi fast: Ressursen høyrer til fellesskapet, fiskarane skal foredle kvotane til økonomisk verdi, mat og industriråstoff. Gliding i fartøystorleik skal opphøre, for det vert lukka skott mellom gruppene. Det ligg ei prioritering av kystflåten her, men i all hovudsak vert stabiliteten mellom flåtegruppene oppretthalden.

Tilbakemeldingane frå folk i næringa i vår region, frå både kyst og hav, er at meldinga med dei endringane som no ligg føre, er til å leve med. Særleg vert forslaget om at statleg kvotebank vert lagt dødt av eit nær samla storting, teke varmt imot. Innspela frå alle delar av næringa har vore tydelege og samstemte, og vi har lytta.

Om eg no må velje, er kvotebaronar langt å føretrekkje framfor floskelbaronar, som eg av og til kan sjå er ei gruppe i denne salen. Dei første skaper i alle fall aktivitet og sysselsetjing og gjer at mange familiar langs kysten vår, blant både mannskap og eigarar, kan leve gode og trygge liv.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at bruk av ordet «floskelbaron» om medrepresentanter kanskje ikke er innenfor parlamentarisk god språkbruk.

Terje Aasland (A) [12:23:41]: Jeg vil bare understreke at jeg ikke har vokst opp ved kysten. Jeg har likevel stor forståelse for den betydningen de fantastiske fiskeriressursene har når det gjelder trygghet for folk, bosetting og videreutvikling av et fantastisk råstoff til merverdier, nettopp for å trygge grunnlaget for den spredte bosettingen og det fantastiske kystmiljøet vi har i hele Norge.

Når man i Stortinget legger viktige rammebetingelser for næringer, pleier det å være i god tro at vi i utgangspunktet prøver å samle Stortinget i bredt og finne gode, omforente løsninger – fordi en ønsker å behandle betydningsfulle næringer i Norge med langsiktighet og forutsigbarhet.

Er det det vi gjør nå, når vi behandler kvotemeldingen? Nei, vi gjør det stikk motsatte. Med et knapt flertall tvinger høyrepartiene igjennom det de vil ha igjennom. De gjør det mot kystens vilje, de gjør det mot store deler av næringens vilje, og de gjør det med en riksrevisjonsrapport hengende over hodet.

I tillegg har vi opplevd det sensasjonelle i dag ved å være vitne til at høyrepartiene må konsekvensutrede konsekvensene av sine egne forslag og av stortingsmeldingen. Det er helt fantastisk. Det mangler sidestykke.

Hvor går kysten og fiskeriene etter denne dagen, den dagen som egentlig skulle vært en storslått dag, da vi hadde klart å skape framtidstro, optimisme, sett mulighetene, lagt kursen? Men det er ikke det vi gjør. Vi skaper frustrasjon, kortsiktighet og uforutsigbarhet. Det er det vi gjør. Tenk hvis vi hadde behandlet petroleumsindustrien på tilsvarende måte! Da hadde regjeringen måttet gå av, det er jeg overbevist om.

Et vesentlig spørsmål i dag er: Skaper vi bedre muligheter for flere? Vi leser forslagene fra høyrepartiene og svarer på det spørsmålet med et nei med to streker under. Regjeringspartiene vet ikke hva de gjør. Det er ganske oppsiktsvekkende. I går trodde vi at regjeringsparti-

ene ikke skjønnte konsekvensene av det de holdt på med, bl.a. når det gjaldt trålstigen, i dag har vi fått bekreftet at høyrepartiene ikke vet noe om konsekvensene av det de gjør. Det som skulle vært en flaggdag for kysten, fisken og mulighetene, er overhodet ikke blitt noe i nærheten av det, dessverre, og det skyldes høyrepartienes håndtering av de fantastiske ressursenes utgangspunkt.

Audun Lysbakken (SV) [12:27:03]: Det som skjer her i dag, er et havari – et havari for en rettferdig fiskeripolitikk, et havari for respekten for Riksrevisjonen og et havari for regjeringspartiernes troverdighet hos kystfolket og i Nord-Norge. Den borgerlige fiskeripolitikken kan nå, etter at vi har sett den virke noen år, og etter vøteringen i salen her i dag, oppsummeres som følger:

De har villet øke andelen fisk til trålerne, men sier nei til å øke kvotene for kystflåten. Høyresiden tar parti for trålerrederne og dem med flest kvoter, kvotebaronene, mot kystfiskerne og kystsamfunnene. De sier nei til eierskapsbegrensning i kystflåten og legger dermed opp til mer konsentrert eierskap i fiskeriene. Ressursene skal på den måten samles på stadig færre hender. De sier nei til å endre strukturkvoteordningen slik at ungdom får sjansen til å komme inn. De sier nei til å sørge for å øke bearbeidingsandelen og legger med det opp til at det fortsatt skal forsvinne mye fisk ut av landet og stadig mindre til norsk landindustri.

Vi ser også i dag at regjeringspartiene ikke på noen måte adresserer den kritikken som har kommet fra Riksrevisjonen, men tvert imot er villige til å fortsette i samme spor. Et minstekrav nå burde jo være at den kritikken ble tatt på alvor, og da burde stortingsmeldingen om fiskeripolitikken vært trukket til fordel for en ny som burde bygge på prinsippet om at havet skal bidra til sysselsetting og bosetting i kystkommunene. Det er det store deler av næringen krever. Stort sett alle fiskeriavhengige kommuner og fylker krever det. Det er et stort, folkelig krav om en annen kurs, målbåret av kystopprøret i nord.

Det er verdt å minne om hva det er Riksrevisjonen faktisk har sagt, at de tar i bruk det nest høyeste nivået i kritikk av regjeringens politikk og konkluderer med at fiskeripolitikken har ført til økt lønnsomhet for stadig færre og vært negativ for kystsamfunnene. Likevel velger man altså med knappest mulig flertall å kjøre igjennom en politikk som har enorm betydning for nettopp kystsamfunnene. Det synes jeg er et temmelig tydelig signal til folket i nord og folk langs kysten. Nå er det på tide å lytte til kystopprøret. Det å spre ressursene bedre er den beste strategien for folk, men også for at vi som samfunn skal få mest mulig ut av disse ressursene. Det er på tide med en fiskeripolitikk som er for de mange og ikke for de få.

Ove Trellevik (H) [12:30:14]: Me høyrer i debatten at fiskeripolitikk er eit krevjande politikkområde. Det er mange gode grunnar til det. Det handlar om at fisken er ein ressurs, og at fiskarane ønskjer tilgang til dette ressursgrunnlaget og ønskjer større kvotegrunnlag. Heilt uavhengig av kvar i fiskeria ein er, ønskjer ein eit større kvotegrunnlag, betre inntening og større lønsemd for båten sin, anten ein er på ein sjark eller ein stor trålar. Men næringa har gjennom tidene vore gjennomregulert, og det har skapt både vinnarar og taparar. Innstillinga me vedtek i dag, har mange gode ting med seg, som òg vert støtta av næringa. Så det er på tide at me får til desse endringane.

Det som forundrar meg i debatten, er kanskje mest Arbeidarpartiet. Senterpartiet og SV skal eg ikkje leggja så veldig mykje vekt på, men Arbeidarpartiet har trass alt styrt fiskeripolitikken i mange, mange år. Eg høyrde representanten Gahr Støre i innlegget sitt snakka om vern av deltakarlova og verdien av spreidd eigarskap, og at det er folkets rikdom det handlar om. Og i replikkordskiftet med statsråden her vart det kritisert at ein no ønskjer å konsekvensutgreia. Det er altså slik at Arbeidarpartiet ved fleire høve har høla ut fiskeripolitikken. Dei har tilpassa han til ønska til trålarreiarane, anten det gjaldt dispensasjonar frå deltakarlova, eigarskapsavgrensingar eller andre endringar. Helga Pedersen gav grønt lys, ein skulle kjøpa seg fri frå leveringsforpliktingar både i Sørvær og Øksnes for ein slikk og ingenting. Det har skapt presedens i slike saker, utan konsekvensvurdering og utgreiing frå Arbeidarpartiet – og Terje Aasland snakkar om føreseielegheit for fiskerinæringa. Det er stikk i strid med det som me faktisk vedtek i dag. I 2012 vurderte Arbeidarpartiet innstramming av pliktene. Då hadde dei sett konsekvensane av det dei føreslo. Men dei torde ikkje. Røkke var imot, så dei la vekk planane om innstramming.

Det fleirtalet gjer i dag, er faktisk å skapa føreseielegheit for fiskeripolitikken, og ein ønskjer faktisk òg å kvalitetssikra dette, slik Riksrevisjonen peikar på. Dette er svært positivt.

Fiskeripolitikken har endra seg og må endra seg. Det handlar om samfunnsutviklinga generelt. I 1970 var det hundre filetfabrikkar i Noreg, i dag er det fem filetfabrikkar igjen med heilårsproduksjon. Dette handlar om produktutvikling, og alle skjønner at kundetilpassa produkt ikkje kan lagast på kvar kai.

Jobben vår som politikarar er å sørgja for rammevilkår for næringa som er så gode at ein kan vera konkurransedyktig i alle ledd i verdikjeda, så langt som mogleg, slik at ein kan tekkjast forbrukarane og deira ønske ute i verda. Difor er den innstillinga me vedtek i dag, god.

Ingjerd Schou hadde her overtatt president-plassen.

Geir Pollestad (Sp) [12:33:23]: Eg vil knyta nokre ord til konsekvensane av vedtak III i innstillinga. Eg tok dette opp med statsråden i replikkvekslinga. Eg veit at statsråden er ny, men eg må seia at det svaret eg fekk, ikkje var godt nok. Stortinget må ha ei forventning om at ein statsråd er i stand til å svara på spørsmål om konsekvensane av den politikken som vert vedteke. Eg håpar at statsråden kan koma opp og svara skikkeleg på kva som er konsekvensane av det vedtaket som ligg an til å verta gjort.

Representanten Reiten frå Kristeleg Folkeparti snakka om føreseielegheit. Igjen vil eg gå til forslag III i innstillinga, som er eit ganske stort og viktig forslag. Det skal greiast ut i ettertid! Det skal vedtakast i dag, og så skal ein greia ut konsekvensane. Det er ei form for politikkutvikling me ikkje kan godta.

Eit anna punkt fleirtalspartia er gode på, er retorikken. For nokre av dei store sigrane dei har fått, er at dei same partia som har føreslått noko, no seier at det ikkje vert noko av det forslaget. Ei regjering samansett av Kristeleg Folkeparti, Høgre, Venstre og Framstegspartiet føreslo statleg kvotebank. Og så seier ein eitt år etterpå: Nei, det vert ikkje noko av statleg kvotebank – kom og klapp for oss. Det er jo ikkje ein politisk siger å gjera ingenting! Men det skal dei ha: Det er dei gode på.

Eg er glad for at statleg kvotebank ikkje vert noko av, for all del, det var ein elendig idé, men når ein skal gje opp dette, skal ein ha 100 mill. kr i ei ny avgift – ei ny fiskalavgift. Eg veit ikkje om dei i Framstegspartiet trur at fiskalavgift handlar om at det er ei avgift på fisk, men det betyr ikkje det. Det betyr at det er ei avgift som berre har eitt formål: å få pengar inn i statskassa. Og i den situasjonen me står i no, gjer fleirtalet eit vedtak om at fiskerinæringa skal bidra med 100 mill. kr rett inn i statskassa. Det er politikken til Framstegspartiet, og det overraskar meg, når det same partiet har vore så glad for å sleppa ut av regjering – det var som å koma ut av fengsel, sa dei. Men kva har dei vore opptekne av? Jo, dei har vore opptekne av kva for ein pins dei skal ha på seg, om det skal vera det norske flagget eller FN-flagget. Det har dei vore ute i media og diskutert, dei tøffe gutane i Framstegspartiet. Men ei avgift på 100 mill. kr på ei næring som dei i statsbudsjettet påla ei auka avgiftsbyrd på 250 mill. kr, ja, det har Framstegspartiet ingen problem med å vera med på. Så eg håpar at avgiftskongen Strifeldt kan koma opp og forklara kvifor han meiner det er nødvendig å påføra fiskeria ei ny avgift. Det er ikkje vanleg at me innfører nye avgifter i Noreg. Det har vore noko på handleposar og flysete, men no er det altså fiskarane

som skal skattleggjast. Eg gleder meg til å høyra forklaringa til representanten Strifeldt.

Willfred Nordlund (Sp) [12:36:42]: Nordland er det fylket i landet som har flest kystfiskefartøy. Bosettingen og næringslivet langs kysten er avhengig av en fiskeripolitikk som sørger for flest mulig arbeidsplasser på både hav og land. Derfor opptar denne saken så mange, og derfor blir tonen skarp.

Hvem er det som tjener på at Stortinget ikke stopper opp, men at man fortsatt lar eierskapet samles på færre hender? Hvem er det som tjener på at fiskeriavhengige kommuner fortsatt mister fiskeriaktivitet? Hva betyr det for bosettingen, arbeidsplassene og aktiviteten for et samlet samfunn at stadig økende kvotepriser gjør det vanskelig å rekruttere nye fiskere, at det blir færre, og at samfunn forvitrer?

Senterpartiet mener at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå er i ferd med å gjøre vedtak som ytterligere vil ta fiskeripolitikken i feil retning, der fiskerisamfunn vil tape, der rekrutteringen svekkes, og der ressursene samles på stadig færre hender. Regjeringen gjemmer seg bak en unnskyldning om generell samfunnsutvikling. En større innrømmelse av at man ikke har vært villig til å bruke de mulighetene som lovverket gir for å få en utvikling langs hele kysten til gode for innbyggerne, oppnå de målsettingene Stortinget har vedtatt, og sørge for at de evigvarende ressursene kommer flest mulig til gode, kunne vi vel knapt fått.

Lønnsomheten er blitt bra, vises det til. Det er riktig. Men lønnsomhet for hvem? Det er ikke for hele kysten, men for flåteleddet som eies av stadig færre hender. Det er ikke å gi kysten muligheter både på land og til sjøs. Det gir færre norske arbeidsplasser, færre aktive kystsamfunn. Med de utsiktene vi har, er dette arbeidsplasser vi ikke har råd til å si nei til.

Jeg har lett etter hva som er bra i meldingen og i innstillingen. Selv i havets dyp og mørke vil skapninger som svirrer rundt, finne mat. Det er bra at et samlet storting sier nei til en statlig kvotebank. Det er bra at et samlet storting sier nei til å forlenge strukturkvoter. Men det er ikke bra at flertallet legger opp til en fiskeripolitikk som vil forsterke en utvikling med økende kapitalbehov, kystsamfunn som taper, og at fiskeriene kommer stadig færre til gode. Det er alvorlig at summen av endringer i kvotesystemene har fått eller i hvert fall vil få, mot uttalte politiske motsetninger, negative konsekvenser for fiskeriaktiviteten i mange kystsamfunn.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vil ved vedtak av forslagene de har fremmet i innstillingen til kvotemeldingen, etter at Riksrevisjonen har lagt fram en sviende kritikk, demonstrere en overraskende selvgodhet og forakt for de alvorlige funnene i rapporten – og

ikke minst for Riksrevisjonens rolle som Stortingets viktigste kontrollorgan med forvaltningen og regjeringen. Jeg vil gå så langt som å si at dette er uhørt. Jeg kan ikke komme på noe eksempel der flertallet banker igjennom en stortingsmelding som bygger på egne politiske vurderinger, frakoblet virkeligheten Riksrevisjonen beskriver, og på tampen foreslår at kanskje forslagene skulle vært utredet. I realiteten betyr dette at flertallet skroter rapporten uten realitetsbehandling. Det er ekstremt alvorlig, og det vil føre til stor uro framover at de vedtak som fattes, vil mangle legitimitet og forståelse hos kystbefolkningen.

Vetle Wang Soleim (H) [12:39:59]: Vi konkluderer i dag i en sak som har engasjert innmari mye langs kysten. For meg som stortingsrepresentant fra kysten og Møre og Romsdal er det ingen tvil om at denne saken har engasjert bredt. Jeg vil takke næringen for mange gode møter og konstruktive og tydelige tilbakemeldinger.

Det er mitt klare inntrykk at en vedvarende usikkerhet omkring denne saken ikke vil tjene noen godt. Tvert imot vil en bestående usikkerhet føre til at investeringer fortsatt holdes igjen, og at næringen ikke utvikles videre, slik vi ønsker. Derfor er det viktig at vi etter så mange år med behandling av denne saken, nå får den landet i Stortinget.

Vi slår i dag tydelig fast at ressursene fortsatt tilhører fellesskapet. Det Stortinget i dag ser ut til å vedta, er å legge til rette for stabilitet og en fortsatt lønnsom næring som skaper aktivitet langs kysten og i distriktene. Jeg har fått mange tilbakemeldinger fra lokale fiskere om at den statlige kvotebanken ikke var noen god idé. Derfor er jeg glad for at vi i dag legger det forslaget vekk, og at man i dialog har kommet fram til en alternativ løsning. Vi unngår at staten skal ha doble roller innen fiskeriforvaltningen, og vi sørger for at det er fiskerne som håndterer ressursene, ikke staten. Vi har med det lyttet til næringens tydelige tilbakemeldinger.

Jeg vil til slutt advare mot opposisjonens forslag, spesielt det fra SV og Senterpartiet. Å være fisker er å drive næringsvirksomhet, det er å ta risiko, og det er å bygge opp sitt eget næringsgrunnlag. Vi skal ha med rammer fastsatt av staten, ja, men med de forslagene som er kommet nå, gambler opposisjonen med lønnsomheten i næringen. Har man ikke lønnsomhet, har man heller ikke aktivitet eller sysselsetting langs kysten og i distriktene.

Helt til slutt: Jeg er veldig glad for at vi fortsetter å gjøre det lettere å rekruttere unge, nye fiskere inn til næringen. Det er utrolig viktig, og jeg håper at vi ser flere nye fiskere i årene som kommer.

Steinar Reiten (KrF) [12:42:37]: Dette har så langt vært en underlig debatt, hovedsakelig av tre grunner: For det første bruker opposisjonen svært mye taletid på å kritisere flertallet for at vi ikke tar hensyn til det som står i Riksrevisjonens rapport. Hva er det viktigste poenget i den rapporten? Jo, at det ikke har vært konsekvensutredet godt nok når en har gjort store endringer i kvotesystemene – ikke bare under denne regjeringen, men helt tilbake til de rød-grønnes tid. I neste åndedrag får vi flengende kritikk for at vi har fremmet et forslag om å be om konsekvensutredning av de forslagene som enten ikke er omtalt i kvotemeldingen, eller som ikke kan sies å være i tråd med kvotemeldingen.

Terje Aasland har rett i én ting: Det er sensasjonelt i denne salen at forslag blir ledsaget av en anmodning om konsekvensutredning. For er det én ting som kjennetegner opposisjonspartiene som et varemerke, er det at det så å si aldri blir bedt om konsekvensutredning når disse partiene ber regjeringen gjennom representantforslag gjennomføre endringer i lover, forskrifter og forvaltningspraksis. Opposisjonen kan – uten å ta ansvar – foreslå hva som helst fordi de vet at de ikke får flertall. Flertallet tar ansvar – og ber om konsekvensutredning.

For det andre: Opposisjonen unnlater omhyggelig å snakke om egen politikk. Taletiden blir utelukkende brukt til å kritisere regjeringen. Det beste eksemplet på det er kanskje representanten Audun Lysbakken, da han holdt sitt innlegg. Før denne debatten ba Senterpartiets parlamentariske leder, Trygve Slagsvold Vedum, om at alle parlamentariske ledere deltok i debatten. Da skulle man kanskje tro at de kom for å fortelle Stortinget og det norske folk hva som er partienes primærpolitikk. Jeg klokket av Audun Lysbakken, og da det var åtte sekunder igjen, ba han Stortinget ta hensyn til kystopprøret, og så forlot han salen.

Det er nærliggende å konkludere med at dette er en strategi for å dekke over spriket mellom opposisjonspartiene internt i merknader og forslag i komitéinnstillingen. Opposisjonspartiene har hatt et knapt år på seg til å avklare uenigheter seg imellom og presentere en konsistent og sammenhengende politikk som et alternativ til regjeringens politiske føringer, som de kunne gå til valg på, og det har de ikke greid.

For det tredje: Opposisjonspartiene snakker ikke i det hele tatt om at de selv i svært stor grad har utformet og gjennomført den fiskeripolitikken som Riksrevisjonen kritiserer.

Cecilie Myrseth (A) [12:45:28]: Jeg må si at det er ganske absurd å være tilskuer til det som nå skjer. For det første er det slik at saksordføreren ikke har tegnet seg på listen for å forsvare eller svare ut det som skjer, og han som skal lede opposisjonspartiet som gir et

knappt flertall til saken, har heller ikke tenkt å si noe om hvorfor det er så viktig å gjøre det man gjør nå. Jeg kan jo forstå det, for jeg hadde heller ikke villet forsvare dette.

Men det er også absurd fordi vi nå vedtar rammevilkår for deling av ressurser til en av Norges viktigste næringer – uten å vite. Vi vet ikke konsekvensene. Det gjør heller ikke representantene som kommer til å stemme for. Det gjør heller ikke fiskeriministeren. Vi vet ikke hva som nå kommer til å skje. Det eneste ryddige var å sende saken tilbake.

Forutsigbart er det heller ikke, for nå skal vi altså ha kvotebehandling 2.0 – når vi vet hva som skal konsekvensutredes, og hvordan det skal behandles. Og hvordan skal det behandles? Vil Stortinget få vite det i løpet av denne debatten? Når kommer man tilbake med det som eventuelt skal konsekvensutredes, og hvordan skal det behandles? Og så skal kontrollkomiteen også behandle Riksrevisjonens rapport. Skal man lytte til det som kommer der? Skal man være villig til å gjøre endringer om det trengs, for det vil jo åpenbart trenges. Det kommer til å bli en lang tid med usikkerhet for denne næringen, og det ansvaret ligger kun på posisjonen, for dette er slett politisk håndverk.

Arbeiderpartiet har, sammen med Senterpartiet og SV, foreslått mange forslag, og vi har tatt forbehold i våre forslag om at ting må vurderes, at vi må se konsekvensen av det vi foreslår. Og det er bred politisk enighet på rød-grønn side om en helt annen retning. Hva som er retningen til posisjonen, tror jeg ingen vet – bortsett fra at det er veldig viktig å få gjennomført og vedtatt politikken akkurat nå. Det er retningen til posisjonen.

Vi skal altså nå vedta politikk, og etterpå skal det konsekvensutredes. Men vi vet ikke noe mer. Jeg synes det er så bekymringsfullt. Det er faktisk et totalhavari, og man kjører nå næringen inn i et ganske stort mørke ganske lenge. Jeg ville ha skjemtes, hadde jeg vært dere, for dette er ikke godt nok for denne næringen.

Representanten Ebbesen skal fortelle om historien. Ja, historien har lært oss mye, men den har også lært oss at vi må ta politiske grep ut fra den tiden vi står i, de utfordringene vi har. Vi kan ikke la næringen og fiskerne bestemme det alene. Vi må ta samfunnsansvar, og det gjør vi med politikk. Og det blir ikke mer «lys i husan» – det blir lys i færre hus når vi vedtar denne politikken.

André N. Skjelstad (V) [12:48:41]: Det er ikke så overraskende, det som på mange måter utspiller seg i dag, med hovedfokus på Riksrevisjonen, når en så til de grader unnlater å fortelle om sin egen politikks fortrefelighet. Jeg erindrer da vi fra posisjonen inviterte til samtaler rundt kvotemeldingen for å prøve å få til et bredest mulig forlik. Det var dessverre ikke mulig, for

en var også da forutinntatt, en var for så vidt ikke interessert. En var på mange måter bare interessert i å utsette, trenere og utsette på nytt.

Det er også spesielt når representanten Lysbakken slenger innom salen en tur i dag, kommer med noen nye begrep og selvfølgelig glemmer helt at deler av det Riksrevisjonen påpeker, gjelder deler av de åtte årene Arbeiderpartiet og SV hadde ansvaret for fiskeripolitikken, sammen med Senterpartiet. Det glemmes selvfølgelig. Deler av den kritikken som Riksrevisjonen kommer med, som vi i høyeste grad tar høyde for, går ikke minst på denne samfiskeordningen, Arbeiderpartiets juvel, som den på mange måter er omtalt som. Riksrevisjonen påpeker i ganske harde ordelag at den burde blitt avhendet så fort som mulig.

Det eneste som har skjedd, er at Arbeiderpartiet fortsatt står ved en samfiskemodell som har gjort at det har blitt strukturert enda mer, og det har samtidig gjort at en har fått færre hender som har eid fiskebåtene. Det nevnes selvfølgelig ikke, for det er ikke interessant. Det som er mest interessant her, er å påpeke det man mener det burde blitt utsatt for. Det er helt riktig, det som representanten Reiten sier.

Så er det et paradoks at det ikke er en eneste en som snakker om at dette er forvaltning av en levende ressurs. Jeg er helt enig i at fisket er en allmenning, og jeg som bor i fjæresteinene, må få lov til å si at jeg ser verken floskelbaroner eller havaribaroner eller andre baroner. Jeg ser arbeidsfolk som prøver å livberge seg av de ressursene som er der. Da blir jeg litt obs på: Hva er dette? Er det en floskel, festtaler, noe som egentlig ikke eksisterer? Jeg synes det er litt skremmende.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [12:51:58]: Jeg bor i Finnmark og vet at folk i Finnmark ikke skjønner at selv om man bor bare et spøtt fra det beste som er av fiskefelt i Europa, er inngangsbilletten for å komme inn i fisket så skyhøy at en ikke har råd til å kjøpe seg kvote for å starte å fiske. Har Stortinget sagt at en kvote til en 40 fots båt, som er rundt 12 meter, skal koste fra 10 mill. kr til 15 mill. kr? Årsaken er at regjeringen og de som styrer, velger å la seg styre av et styringsverktøy som kalles for markedsstyring. Dette er ikke det styringsverktøyet som gir flere arbeidsplasser, enten det er på havet eller på land. En har glemt at det er lover som styrer politikken, og som skal sørge for at folk får arbeid.

Gamvik Senterparti mener forvaltningen har ført til at fisken forsvinner bort fra kysten, og dermed mister samfunn som Gamvik sin største inntektskilde. Kvotene tilhører folket. Det skal i utgangspunktet ikke være en vare som omsettes. Da kan kun de rikeste drive med fiskeri, sier lederen i Gamvik.

Senterpartiet vil avskaffe kjøp og salg av kvoter, og vi vil sørge for å utrede hvordan dette kan gjøres på en god måte. Fisken kommer forbi til faste tider hvert år, uansett om det er korona eller noe annet. Fisken kommer. Norsk lov forteller bl.a. at fisken eies av det norske folk i fellesskap. Det blir derfor helt feil når folk ikke får arbeid til tross for at det er så mye fisk rett på yttersiden som det aldri har vært før. Man kan ikke fortsette å gjøre ting galt når man har fått beskjed om at denne politikken ikke fungerer slik den skal. Men folk skal vite at når Senterpartiet kommer – jeg sier når – i regjeringssposisjon i 2021, skal vi reversere Solberg-regjeringens misgjerninger mot folket.

Fiskeressursene skal fortsatt eies av det norske folk i fellesskap. Senterpartiet vil forvalte ressursene og rettighetene på en måte som ikke bidrar til sentralisering, verken innad i regioner eller mellom landsdeler. Senterpartiet vil sørge for at vi får en variert fiskeflåte. Kystfisket har i århundrer vært en grunnpilar for sysselsetting og verdiskaping langs kysten.

Vi vil også sørge for at vi får mer produksjon av fisk i Norge, slik at vi kan skape tusenvis av nye arbeidsplasser, helt i tråd med norsk lov.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:55:06]: Hvordan landet vårt skal se ut, og om det er folk, arbeidsplasser og verdiskaping som skal prioriteres, eller om det er mer til de største og finansinteresser som vinner fram, er et felt som i stor grad blir påvirket av fiskeripolitikk i Norge. Derfor er dette en veldig viktig debatt om hvordan Norge skal være som samfunn.

I dag er det unge folk som blir stengt ute, som har både arbeidslyst og pågangsmot, og som ønsker å bidra med verdiskaping i landet vårt, men som ikke får den muligheten fordi det er for dyrt å få inngangsbillett til å ha fiske som arbeid. Vi er dessverre i ferd med å få en situasjon hvor det som på mange måter har vært det beste med Norge, at muligheten til å skape seg en framtid er fordelt uavhengig av arv og privilegier, utfordres, bl.a. på dette feltet, ved kysten vår.

Vi trenger et mer rettferdig Norge. Vi trenger et Norge der vi faktisk kan oppleve framtidstro igjen og flere arbeidsplasser – ikke stadig vekk færre arbeidsplasser og fraflytting. Og da etterlyste bl.a. Reiten hva som er den rød-grønne politikken. Da vil jeg bare anbefale å gå inn i innstillingen, så ser han flere konkrete forslag på hva som er den rød-grønne politikken fra Arbeiderpartiet sammen med de andre rød-grønne partiene. Vi kan ta to gode eksempler – konkret: Der går vi inn for at vi vil ha mer bearbeiding i Norge, for å sørge for flere arbeidsplasser og begrense utførselen av fisk fra landet vårt som ren råvareeksport. Det vil sørge for større framtidstro og økt verdiskaping. Og eierskapet til fartøy med kvoter vil

vi spre på flere hender. Det er opplagt god politikk for rettferdighet og ikke minst for at landet vårt skal fungere på en bedre måte.

Når representanter fra høyrepartiene kommer opp på talerstolen og nærmest lurer på hvorfor det er så stort engasjement i denne debatten, er det et tegn på at vi ser ganske ulikt på hva næringspolitikk er. Sann som vi ser på det, er næringspolitikk en viktig del av demokratiet vårt for å oppnå noen grunnleggende mål for arbeidsplasser og fordeling, mens for høyrepartiene er dette like mye finansinteresser. Da er det egentlig nok å sitere Høyres egen historiker, Francis Sejersted, som skriver: «Høyre har alltid fungert som et interesseparti for de bedrestilte i samfunnet.» Det gjelder i fiskeripolitikken også.

Kjell-Børge Freiberg (FrP) [12:58:20]: Det er to ting med fisk som jeg tror vi alle sammen kan være enig i: Det er fantastisk mat, og det skaper debatt.

Representanten Cecilie Myrseth refererte i sitt innlegg til Trollfjordslaget i Hadsel i Vesterålen, som sto i 1890, og henviste til at vi diskuterer mye av det samme i dag. Derfor synes jeg det kan være verdt å nevne at flåtestrukturen i dag ikke består av robåter og dampbåter, og det er jeg faktisk veldig glad for. Trollfjordslaget den 6. mars 1890 i Hadsel i Vesterålen gjorde at Lofotloven kom, som var den første reguleringen av fiskeriene. Der som vi tar tidslinjen fra 1890 og fram til i dag, er det gjort ufattelig mange vedtak om regulering av denne næringen, rett og slett fordi det har vært behov for det, i takt med hvordan samfunnet har utviklet seg – som da Arbeiderpartiets fiskeriminister, med støtte fra SV og Senterpartiet, den 9. august 2010 ga Røkke tillatelse til å splitte opp selskapet, der man i realiteten skilte sjø og land, altså trålerne fra landanlegget, noe som igjen har medført at trållerederiet som var administrert fra Melbu og Stamsund, havnet på Vestlandet. Ja, da blir det menning i det representanten Pollestad sier at vi har glemt i denne meldingen: at det også er fiskeri sør i landet. Jeg bare konstaterer at Senterpartiet i regjering har bidratt godt til at det faktisk er det.

På tur inn i Stortinget i morges heiste noen et banner utenfor Stortinget der det sto: Ta kysten tilbake – fisken tilhører folket. Ja, fisken tilhører folket, det bekrefter også denne stortingsmeldingen, og dessuten slår havressloven det uttrykkelig fast. Det er jeg faktisk glad for.

Jeg er glad for at folk som Knut Roar Holmøy, som er administrerende direktør i Holmøy Maritime, bygger nye trålere, som igjen sørger for hundretalls trygge, helårige arbeidsplasser i Vesterålen. Det sikrer bl.a. mange lokalbutikker rundt omkring i Vesterålen, fordi det er folk med gode jobber som kan bo der de bor, nettopp på grunn av trållerederiet. Et annet eksempel er naboen

min hjemme på Hennes, som drifter med egen båt – en sjark, som vi kaller det.

Så ja, fisken tilhører folket. Og vi har et system som gjør at folk, slike som naboen min og Holmøy, kan skape verdier og sysselsetting og sikre bosetting. Dagens vedtak gir faktisk forutsigbarhet for at det fortsatt kommer til å være slik langs kysten.

Tom-Christer Nilsen (H) [13:01:32]: En av de tingene vi blir utfordret på i diskusjonen om fiskeripolitikken, er hvordan vi skal sikre mer bearbeiding og større verdiskaping av den fisken vi har, altså mulighet for industriell bearbeiding.

Vi er enige om noen punkter, både i denne meldingen og i strategien som er vedlagt den, som vi mener gir økt bearbeiding. For det første vil vi sikre en høyere kvoteutnyttelse, bl.a. gjennom utleieordningen, som gjør at kvotene blir utnyttet bedre. Vi vil satse på nye arter, som mesopelagiske arter og arter på lavere trofisk nivå, for å øke råstofftilgangen og skape nye næringskjeder og verdikjeder innenfor bransjen. Vi vil øke bearbeidingskravet i pliktssystemet, som betyr at en øker kravet fra 70 til 75 pst., med tanke på det som skal bearbeides i land, og tilbudsplikten i hele Nord-Norge i andre runde, noe som gir Nord-Norge en fortrinnsrett og en mulighet til å skape ny industri. Vi vil forbedre ressurskontrollen – følge opp Pedersen-utvalget. Vi vil støtte opp om å utvikle nye arter for akvakultur, som f.eks. torsk, der vi er i ferd med å bryte igjennom akkurat nå – fantastiske eksempler på hvordan vi får det til for tiden. Vi vil øke levendelagring og føring, som gjør at vi kan ha høyere kvalitet på råstoffet. Vi vurderer auksjonsplikt for fryst råstoff, som gir mer lik tilgang i hele landet på råstoffet.

Jeg ønsker også å løse opp i redskapstvangstrøyen der det er mulig, og ha en mer fleksibel bearbeidingsplikt, som gjør det mulig å skape nye produkter, støtte bestandsforskning og -utvikling og målrette tiltak i virkemiddelapparatet mot et teknologiskifte, for det er et teknologiskifte på gang, og det har vi ikke helt tatt inn over oss, føler jeg. Det må vi støtte, og vi må sørge for at sjømatindustrien får et hamskifte i teknologi. Og jeg vil ikke øke selskapsskatten og formuesskatten, slik Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV foreslår, som vil ramme investeringsevnen i spesielt landindustrien. Jeg vil satse på næringsrettet forskning og produktutvikling, slik denne regjeringen har gjort ved å doble denne typen forskning. Jeg vil sikre best mulig markedsadgang for våre produkter, der det gjøres et intenst arbeid med handelsavtaler for tiden. Jeg vil sikre EØS-avtalen, ikke utrede alternativer. Og i bunnen for alt dette må det ligge en grunnleggende bærekraftig forvaltning.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:04:08]: Eg vil anbefale statsråden å ta ordet. Dette er ei av dei største re-

formene i fiskeripolitikken nokon gong, og statsråden har berre halde eitt innlegg – i ei veldig kontroversiell sak. Vi forventar jo at regjeringa forsvarer si eiga melding, spesielt når det er så stor konflikt på Stortinget rundt ho, så stor konflikt i det norske samfunnet når det gjeld hovudkonklusjonane i meldinga. Det har blitt mobilisert kolossalt mot meldinga rundt omkring langs kyst og fjord det siste halvåret, og så har vi ein statsråd som ser ut til å tenkje at ein berre skal la debatten gå forbi i det stille. Det er eit slags bilde på den situasjonen vi står i no.

Da må eg berre gjere Stortinget merksam på kva som står på spel her. Det har vore kritikk av fiskeripolitikken lenge, og eg trur dei fleste her er kjende med kva kritikken frå SV har vore – det har vore ein for stor konsentrasjon av kvotar på færre hender, det har vore ei favorisering av dei som har tilgang på kapital. Ein har ført ein politikk som har gått ut over rekrutteringa. Det er tilnærma umogleg for ungdomar å kome seg inn i det lukka fisket med fartøy og kvote på grunn av den prisgaloppen som har gått føre seg. Dette har sjølvsaagt hatt store konsekvensar for kystsamfunn, og det ser vi resultat av no.

Så kjem Riksrevisjonen og gir oss fullstendig rett i den kritikken. Det er ein alvorleg kritikk, som blir bagatellisert av alle representantar for regjeringspartia, mens dei raud-grøne partia, som også har sete i regjering i den perioden det her er snakk om, tar dette skikkeleg på alvor. Det er spesielt at ein opererer sånn, at ein ikkje ser på rapporten og alle funna der og tar det på alvor. Vi har forslag i dag som adresserer alle dei problemstillingane som Riksrevisjonen grip tak i, til og med i utgreiingsform. Vi ber om at ein kjem tilbake med forslag som gjer at vi får mindre konsentrasjon, vi ber om at ein kjem tilbake med ei vurdering av forslag som sørgjer for å knyte saman kvote og fartøy, vi ber om at ein kjem tilbake med ei vurdering, utgreiing, av korleis ein kan få styrkt rekrutteringa. Alle desse forslaga stemmer regjeringspartia, pluss Framstegspartiet som støttehjul, imot – alle.

Vi har ein stor fullmaktslov i dette landet som gir enorme fullmakter både til regjeringa og til forvaltninga. Det er det som no står på spel, det er den tilliten som ligg bak den fullmakta, og spørsmålet no er om det er legitimitet bak politikken i det heile. Det er ei såpass djup utfordring for staten at eg ber statsråden kome opp og gi oss ei ordentleg forklaring på korleis han skal handtere dette framover.

Audun Lysbakken (SV) [13:07:28]: Det var representantene Reiten og Skjelstad som avla meg noen visitter i sted, åpenbart i den tro at jeg hadde forlatt debatten, sånn at jeg ikke ville få med meg hva de sa. Men jeg har fulgt debatten i hele dag og fått med meg alle

innleggene til Reiten og Skjelstad, uten at jeg har blitt noe mer overbevist av den grunn. Jeg har fulgt debatten i hele dag fordi fiskeri er en hovedsak for SV, i motsetning til for Kristelig Folkeparti og Venstre, og det er kanskje en av grunnene til at SV er et så stort parti i Nord-Norge, mens Kristelig Folkeparti og Venstre er mer utrydningstruet i nord enn selv de mest sårbare fiskestammene.

Det ble etterlyst hva som var våre alternativer. Jeg synes jeg var veldig tydelig på det. Våre alternativer er nemlig det motsatte av den politikken Kristelig Folkeparti og Venstre dessverre støtter høyrekreftene i å drive gjennom i dag. Der regjeringspartiene står for konsentrasjon på færre hender, står vi for en politikk for å spre ressursene på flere hender gjennom – som det eneste partiet på Stortinget – å gå inn for å overføre kvoter fra hav til kyst, gjennom forslag om eierskapsbegrensninger. Der regjeringspartiene står for en lukking av fiskeriene for dem som allerede er innenfor, ønsker vi å åpne dem for flere. Der regjeringspartiene står for en fortsatt passiv næringspolitikk som kommer til å tillate at disse verdifulle ressursene våre ikke blir bearbeidet på det mest lønnsomme vis for landet, står vi for en politikk for å øke bearbeidingsandelen. Der regjeringspartiene står for å ignorere Riksrevisjonen, står vi for å ta den på alvor, og derfor svarer vi på alle de tingene Riksrevisjonen har påpekt, i våre forslag i dag. Og der regjeringspartiene er så usikre på sin egen politikk at de må gå til det svært spesielle skritt å be om å få konsekvensutredet sine egne vedtak, er vi helt trygge på konsekvensene av det vi står for, nemlig at det ville være en politikk som kom de mange langs kysten til gode, på bekostning av de få som har fått lov til å berike seg altfor lenge.

Vi står kort sagt for den politikken som kystopprørerne ber om, mens regjeringspartiene vender dem ryggen. Det er en ærlig sak, men tro ikke at folk ikke får det med seg.

Terje Aasland (A) [13:10:19]: Det var representanten Reiten som var årsaken til at jeg ba om ordet en gang til. Han sto vitterlig på talerstolen og poengterte at det opposisjonen fremmet av forslag, var useriøst eller uansvarlig, eller hvilket ord han brukte – vi kunne likt bare fremme forslag uten å tenke på konsekvensene. Da vil jeg stille et spørsmål til representanten Reiten, hvis det er mulig å få svar: Hvilke av de 22 forslagene Arbeiderpartiet fremmer, anser han som uansvarlige eller useriøse? Det må jeg kunne forvente svar på så lenge det brukes slike uttrykk i en såpass alvorlig debatt.

Jeg kan nevne et punkt fra stortingsmeldingen som er veldig krevende, til dels kanskje useriøst, i og med at man har oppdaget ting veldig sent. Det gjelder trålstigen

og å ta åpen gruppe fra toppen. Jeg tror de færreste visste om det – helt fram til sluttbehandlingen av stortingsmeldingen. Så sent som den 16. april uttalte administrerende direktør i Fiskebåt i et intervju med Fiskeribladet at et forslag om at åpen gruppe skulle tas fra toppen, måtte være basert på en misforståelse. Alle dem vi snakket med i næringen, var ukjent med akkurat det. Saksordfører, Tom-Christer Nilsen, sa til Fiskeribladet senest 4. mai at siden åpen gruppe nå skal tas fra toppen, må fordelingen mellom kyst og trål vurderes på nytt. Altså: En må vurdere fordelingen mellom kyst og trål på nytt. Kanskje det mest vesentlige i tryggheten for den enkelte – om man er i en havgående flåte eller kystflåten – er nettopp at ressursfordelingen foretas på en grundig, analysert og trygg måte. Det klarer man ikke engang å svare ut. Så det er i høyeste grad grunn til å gå dette etter i sømmene.

Helt avslutningsvis: Dette er jo et retningsvalg. Det er ingen tvil om at det er konsentrasjon det handler om. Jeg har lyst til å sitere, hvis jeg får lov, Jahn-Arill Skogholt og hans Bygdevise:

«Kor e hammaren, Edvard, du treng han vel no
når døra skal spikrast igjen?

For i utbygda, Edvard, skal ingen mann bo.

Du skal reise til byen, min venn.

Og sjarken din, Edvard, ka gjer du med han
nu når garna for godt heng på hjell?»

Det er kanskje det som blir slutfasen av den «retningen» som flertallet staker ut her, uten å se noen som helst konsekvenser av det de holder på med. Dette er sterkt å beklage.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [13:13:19]: Representanten Pollestad har i to omganger tatt ordet og kritisert flertallet, og spesielt Fremskrittspartiet, for å innføre nye avgifter. For Fremskrittspartiets del har vi brukt tiden fra regjeringen la fram kvotemeldingen, til å møte og lytte til fiskerinæringen. Avgiften som Pollestad viser til, er foreslått av næringen selv som deres bidrag til forskning og forvaltning, som en erstatning for de inntektene en statlig kvotebeholdning ville ha bidratt med. Vi lytter til næringen. Derfor sier vi også nei til statlig kvotebeholdning og konvertering av strukturkvoter.

Den rød-grønne opposisjonen har brukt størsteparten av taletiden på at kvotemeldingen burde utsettes, og på Riksrevisjonens rapport. Det forstår jeg godt. Når man ser på forslagene fra den rød-grønne opposisjonen i forbindelse med kvotemeldingen, den rød-grønne politikken som representanten Sandtrøen var inne på, spriker det i alle retninger. Fiskerinæringen kan være svært glad for at det ikke er de partiene som styrer i dag.

Når man ser på utviklingen i landing av fersk torsk fra 2004 til 2018, er den faktisk veldig positiv for mitt hjemfylke, Finnmark. Landing av fersk torsk har sannsynligvis større innvirkning på sysselsettingen der den landes. Nord-Norge har økt sin andel av landing av torsk samlet sett, men det er forskjeller i utviklingen mellom fylkene. I Nordland har det dessverre vært en nedgang i landingene, mens Finnmark har hatt den største økningen i andel av landinger i perioden Riksrevisjonen har sett på.

Båtsfjord har i stor grad posisjonert seg som fiskerihovedstaden i Norge og troner også på topp som torskehovedstaden, med størst landing av torsk i Norge. I tillegg har kommuner som Måsøy og Nordkapp, representanten Adelsten Iversens hjemkommune Hasvik, Berlevåg, Gamvik og Vardø hatt en økning i den perioden som Riksrevisjonen har sett på. Av kommunene som har økt sin andel av landing av torsk, ligger de fleste i Øst-Finnmark. Så utviklingen har vært positiv for mitt hjemfylke, og det er gode muligheter for å skape flere landarbeidsplasser. Situasjonen og framtiden er ikke så mørk som representanten Adelsten Iversen gjerne vil framstille det som.

Fremskrittspartiet mener det er viktig og riktig å behandle kvotemeldingen nå, fordi det er noe som en tilnærmet samlet fiskerinæring ønsker. Det er viktig med avklaringer for framover å gi fiskerinæringen forutsigbarhet og stabilitet i å utvikle næringen i riktig retning. Fremskrittspartiets målsetting er å skape flere helårige lønnsomme arbeidsplasser i landindustrien også. Da er en lønnsom fiskeflåte og en variert flåtestruktur viktig. Det bidrar kvotemeldingen til.

Presidenten: Representanten Andre N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [13:16:39]: For å være kryshtallklar når det gjelder det representanten Knag Fylkesnes tok opp: Vi bagatelliserer ikke kritikken fra Riksrevisjonen. Vi hadde i høyeste grad også på mange måter besvart en del av det uten at vi hadde sett Riksrevisjonen, og vi har nå i høyeste grad svart i denne debatten.

Så er det litt interessant at representanten Lysbakken, som hører på fra kontoret sitt, tydeligvis, ikke helt har klart å adressere alt. I den rød-grønne – skal vi kalle det – koalisjonen er fortsatt to av partiene svært ivrige på samfiske, som også er en særdeles stor eierkonsentrasjon. Det sies ingenting om hvordan det skal være framover.

Representanten Knag Fylkesnes har fortsatt et lite minutt igjen, så jeg ønsker å spørre ham: Er det slik at SV vil åpne den lukkede gruppen for at flere skal komme til?

Nils Kristen Sandtrøen (A) [13:18:01]: I mitt forrige innlegg var jeg innom et par av de konkrete rød-grønne forslagene. Nå ser jeg at statsråden har tegnet seg, og da lurar jeg konkret på om statsråden kunne si noe knyttet til forslag nr. 5, som kommer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. For til Kyst og Fjord har statsråden uttalt at han er enig i at det kan være naturlig å vurdere på nytt om det bør innføres regler, da med tanke på eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten, som er det konkrete forslaget fra oss. Det hadde vært veldig fint hvis statsråden fortsatt er positiv til det, og om han i så fall kan anbefale regjeringspartiene å stemme for det forslaget, sånn at vi får vedtatt det i dag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:19:11]: Arbeidet med en riksrevisjonsrapport er omfattende og grundig, og det innebærer et betydelig samspill mellom Riksrevisjonen og angjeldende departement. Poenget med samspillet er at man skal få klargjort fakta i saken og sikre seg at Riksrevisjonens konklusjoner ikke er misforstått i forhold til det som er departementets beste oppfatning. Det er altså en nær dialog. Det var derfor jeg sa at det er meget spesielt, det som står i Riksrevisjonens sluttmerknad på side 24 i rapporten:

«Riksrevisjonen merker seg at departementet mener at det er uklart hvilke konkrete endringer i kvotesystemet Riksrevisjonen mener har hatt utilsiktede konsekvenser.»

Det er altså uklart, og det i en situasjon hvor poenget var nettopp å skape klarhet, hvor departementet har fått en rekke muligheter til å skape den klarheten. Og likevel er det uklart. Jeg har ikke sett tilsvarende før. For enhver statsråd setter sin ære i å svare på Riksrevisjonens anmodninger for å skape klarhet. Jeg må be om at statsråden kommer opp og forklarer hvorfor vi har kommet i denne situasjonen.

Videre har Sjømat Norge og Fiskarlaget nord tatt opp eierskapsbegrensninger, og det er også noe Riksrevisjonen har gått inn på. Riksrevisjonen anbefaler konkret i sin rapport Nærings- og fiskeridepartementet å «vurdere å innføre eierkonsentrasjonsbegrensninger for kystflåten og/eller andre tiltak for å begrense eierkonsentrasjonen». Mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden følge opp på det punktet?

Så er det forslaget fra Tom-Christer Nilsen mfl. om at en «ber regjeringen – før iverksettelse – foreta konsekvensutredning av eventuelle elementer i beslutningene», som det heter. Mitt spørsmål er: Hvilke romertallstiltalinger fra regjeringspartiene vil statsråden konsekvensutrede? Jeg regner med at det har vært samsnakk mellom angjeldende statsråd og regjeringspartiene før man leverer inn et sånt forslag, og da må man ha greie på hva det er vi snakker om.

Så helt til slutt: Fiskeripolitikken kommer snart tilbake til stortingssalen ved behandling av riksrevisjonsrapporten. Fram til da vil jeg bare understreke at det må mobiliseres langs kysten for et fiskeripolitisk alternativ som styrer kapitalkreftene, slik at det blir livskraftige samfunn i f.eks. Loppa og Gamvik i Finnmark.

Presidenten: Representanten Steinar Reiten har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Steinar Reiten (KrF) [13:22:31]: Et svar til representanten Aasland: Jeg kan ikke huske at jeg sa i innlegget mitt at noen av forslagene til Arbeiderpartiet var useriøse. Hvis jeg sa det, så ber jeg om unnskyldning for det. Jeg står likevel ved det jeg sa om at når opposisjonen fremmer forslag, er det en del av Stortingets kutyme at en vet at forslag som regel ikke vil bli vedtatt, og at man derfor heller ikke knytter klausul til dem om at man ber om at de blir konsekvensutredet. Det tror jeg vi alle er enige om.

Så til slutt til det siste innlegget til representanten Lysbakken. Jeg skal studere referatet grundig i ettertid. Jeg syntes så tydelig at Lysbakken sa at han mente det ikke var behov for å konsekvensutrede forslag fra SV fordi de var så gode at de sto seg uten konsekvensutredning. Det er i så fall en uttalelse fra Stortingets talerstol som vil gjøre seg for historiebøkene.

Tom-Christer Nilsen (H) [13:23:38]: Det er alltid en risiko å ta når en ønsker å takke for debatten. Vi kommer sikkert til å bryne oss på disse spørsmålene også videre, og det er jeg glad for.

Dette året får vi jo en dobbeltrunde med fiskeripolitikk i Stortinget, og det håper jeg vil bidra til at den er godt kvalitetssikret, slik Riksrevisjonen ønsker. Jeg ser også fram til runden rundt Riksrevisjonens utredning, for den inneholder mange interessante opplysninger som det er viktig å følge opp.

Jeg ble utfordret på hva vi gjør rundt denne kvotemeldingen som følger opp Riksrevisjonen. Da vil jeg peke på noe som jeg opplever ikke er blitt pekt på – i hvert fall ikke av opposisjonen – i denne debatten.

Det første er at hvis vi snakker om å endre og bremse utviklingen mot større fartøy i kystflåten, er det første vi må gjøre, å stenge skottene mellom fartøygruppene. Det foreslår vi å gjøre i forbindelse med denne meldingen. Det er en viktig del av det.

Det andre, som Riksrevisjonen bl.a. kritiserer ganske sterkt, er samfiskeordningen. Vi peker på en horisont for samfiske med seg selv. Så er det ikke så enkelt at alt samfiske er noe som burde være en utfordring. For eksempel er det i enkelte fiskerier nødvendig å samfiske for å kunne få en fornuftig fangst.

Vi har andre rekrutteringsordninger som gjør at inngangsbilletten til rekrutteringsordningen blir for alle, og alle under 30 år får et rekrutteringstillegg i åpen gruppe. Ikke minst avklaringen av tilbakefall til gruppe gjør at vi vil spre eierskap, og det vil kunne sørge for å imøtekomme en del av de kommentarene som Riksrevisjonen har hatt.

Det er ett forslag som jeg vil knytte to ord til, for det er noe vi har hatt spørsmål knyttet til, og det er forslaget om å forby salg av fartøy med fisketillatelse. Det er altså det som med Senterpartiet og SVs ordbruk er å forby salg av fartøy med kvoter. Det vi fikk presentert der, er at ingen skal tape vesentlig på det. Så beskrev representanten Lundteigen i løpet av debatten hvordan han tenkte seg at det skulle håndteres, og det beskrev han slik at det skulle være en avskrivningsordning for kvoter, altså for kvoten. Det er en substans som ikke er eid av det selskapet som da eventuelt skulle avskrive det rent formelt. Det andre er at dersom vi bruker denne ordningen, vil en etter dagens satser og skattesatser få igjen bare 22 pst. av det en har puttet inn. Det vil jeg si er mer enn et vesentlig tap. Det vil føre til store utfordringer for den delen av næringen som skulle bli omfattet av et slikt forslag.

Jeg sier takk for debatten og ser fram til nye runder om fiskeripolitikken.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [13:26:45]: Jeg har fått flere utfordringer. Jeg håper jeg klarer å svare på i hvert fall de aller fleste av dem.

Den første kom vel i begynnelsen av debatten, hvor ansvaret for farskapet til kvotemeldingen ble etterlyst, at det var noe uklart. Da er det vel relevant å si at dette med uklare farskap er en ganske kjent problemstilling langs kysten!

Representanten Pollestad hadde et spørsmål om vedtak III. Da har jeg lyst til å svare at i forslaget i meldingen handlet det om fordeling av strukturgevinst som oppstår ved forlengelse av strukturkvoter. Forlengelse av strukturkvoter blir nå ikke vedtatt, og meldingen har ikke konsekvensutredet fordelingen av strukturkvotene når den tidsbegrensingen inntreffer, fordi vi ikke har fremmet forslag i meldingen om hvordan det skal gjøres, når den tid kommer, i 2028. Derfor må dette spørsmålet utredes nærmere. I tillegg vil vi ha nær dialog med næringen og i god tradisjon finne gode løsninger. Derfor kan jeg ikke svare her og nå på hva konsekvensene av vedtak III blir. En forsvarlig behandling er å utrede konsekvensene og så komme tilbake til Stortinget på hensiktsmessig måte.

Så er kritikken fra Riksrevisjonen nevnt flere ganger. Jeg må selvfølgelig bare understreke, som jeg har sagt flere ganger, at vi tar kritikken og anbefalingene på høy-

este alvor, og vi vil følge opp alle punktene i Riksrevisjonens rapport, inkludert det som representanten fra Arbeiderpartiet og representanten Lundteigen spurte om.

Jeg har også lyst til å si at jeg tror det egentlig er ganske bred enighet. Det kan være forskjellige veier til Rom, men det er ganske bred enighet om at det ligger store muligheter i fiskerinæringen – en evig fornybar næring for nasjonen vår, som veldig mange av oss er veldig stolte av, og hvor det er veldig mange handlekraftige, flinke folk med god gjennomføringsevne.

Det å fokusere på disse mulighetene, enten det er å få til mer bearbeiding, eller at vi får en større andel av verdiskapingen, er også veldig viktig for denne regjeringen. Det er også viktig at vi får sikret oss markedsadgang, at vi får til en fortsatt god og bærekraftig forvaltning av fiskeressursene, og ikke minst også at vi får til å opprettholde en balanse i ressursfordelingen over tid.

Da tror jeg at jeg har vært gjennom en del av de utfordringene som jeg fikk fra Stortinget.

Presidenten: Representanten Geir Adelsten Iversen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [13:29:52]: Jeg må svare litt på at Fremskrittspartiet forteller at det går veldig godt på kysten. Jeg lurer på om Fremskrittspartiet har fått med seg at det er et kjempekystopprør på gang. Det var en virtuell sak på Facebook for to–tre dager siden hvor det var 40 000 deltakere. Så det er et enormt engasjement rundt det vi behandler nå. Jeg tror det er på tide at noen i denne salen kanskje tar seg en tur rundt og ser, ikke bare på de større plassene, men også på de mindre. Engasjementet er stort nå, og folk vil noe helt annet enn det som det legges opp til her.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:30:55]: Veldig kjapt: Vi trekkjer forslag nr. 26, som handlar om ekstern granskning etter Riksrevisjonen. Det er eit spørsmål vi vil kome tilbake til når vi behandlar Riksrevisjonens rapport. Det var det eine.

Kritikken som kom frå Kristeleg Folkeparti, er det stadig vanskelegare å forstå kva ein meiner med. Kva blir det sikta til? Her har ein frå regjeringspartia føreslege å senke avkortinga med 10 pst., utan at konsekvensane har vore greidde ut på nokon som helst måte. Det har ein berre gjort. Vi føreslår å auke ho til 50 pst. Eg ser ikkje kva som er problematisk med det.

På same måte, med tanke på dei andre forslaga vi har: Blant anna har forslaget om endring av pliktordninga for torsketrålarar, på oppdrag av regjeringa, vore greidd ut og granska i tre rundar. Konklusjonen i siste runde har vi landa på: avvikle ordninga og føre fisken tilbake til kysten. Så er det 28-metersgrensa, som var den gamle ordninga. Det er verkeleg uforklarleg for meg kva kritikken frå Kristeleg Folkeparti eigentleg handlar om.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [13:32:11]: Jeg kan forsikre representanten Reiten om at vi fremmer forslag med den hensikt å få flertall for dem i salen, og jeg vil absolutt anbefale nettopp Kristelig Folkepartis representanter å stemme for Arbeiderpartiets forslag, for de er nok mye mer i tråd med Kristelig Folkepartis sjel enn det Kristelig Folkeparti holder på med sammen med de andre høyrepartiene i stortingssalen.

Men jeg håper jeg kan få et svar fra statsråden på følgende: En av de vesentlige tingene i norsk fiskeripolitikk som skaper konflikt, er fordeling av ressursene. En del av det som nå både kommer opp som forslag, og som ligger som føringer i stortingsmeldingen, er jo nettopp fordeling av ressurser mellom de ulike flåtegruppene og hvordan en skal håndtere det. Vi ser ikke helt konsekvensen av det som nå blir vedtatt. Når dette er konsekvensutredet, vil da Stortinget få en egen sak om ressursfordelingen innenfor fiskeriene, slik at Stortinget kan sluttbehandle det Stortinget nå behandler uten å vite hva vi faktisk behandler? Kan statsråden gi et tydelig svar på det?

Presidenten: Representanten Cecilie Myrseth har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Cecilie Myrseth (A) [13:33:25]: Det som skjer nå, må jeg nok en gang si er sterkt beklagelig. Jeg mener at denne debatten bare har skapt flere spørsmål enn vi hadde før vi kom inn i salen. Det er krevende, og vi får heller ikke svar på hva som er konsekvensen av det forslaget som ble lagt fram av regjeringspartiene i morges om konsekvensutredning. Det vet vi ikke. Og nå får vi til og med sådd tvil om ressursfordelingen. Det har også vært tatt opp i media. Saksordføreren har til og med sagt det i media – kanskje vi må se på ressursfordelingen? Så jeg vil gjerne ha svar på hva det er som skjer når vi går fra hverandre i denne salen. Når kommer det en ny sak? Hva er det vi skal konsekvensutrede?

Så helt til slutt: Venstre går jo fullstendig på repeat om samfiskeordningen. Arbeiderpartiet har vært med

på å innføre en ordning. Ja, vi har styrt fiskeripolitikken, men vi tar også ansvar nå og sier: Vi må gjøre nye vurderinger, for Riksrevisjonen har kommet med flengende kritikk. Det gjelder oss alle sammen.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Geir Pollestad (Sp) [13:34:38]: Eg vil gjerne at fiskeriministeren klargjer kva som er tenkt prosess knytt til romartalsvedtak III, som openbert skal greiast ut etter det er vedteke. Vil ein leggja fram den saka for Stortinget igjen, eller meiner regjeringa dei har fått ei fullmakt til å gjennomføra dette, berre det vert greidd ut? Det meiner eg at fiskeriministeren må svara på før debatten er slutt.

Eit anna spørsmål som fiskeriministeren må svara på, er kva tid ein kan forventa seg den nye fiskeavgifta, eller torskeavgifta, hyseavgifta, kveiteavgifta, sildeavgifta, makrellavgifta – kjært barn har mange namn, seier Framstegspartiet. Men kva tid kan ein venta at ho kjem til Stortinget? Vert det i samband med statsbudsjettet 2021, eller vert det før den tid?

Eg vil dessutan gjera merksam på at Senterpartiet støttar forslaga nr. 18, 19 og 27.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [13:35:49]: Først må jeg gjenta at det for regjeringens del er viktig å videreføre en balansert fordeling av ressursene. Det ligger fast i regjeringserklæringen, og det er også i tråd med kvotemeldingen. Jeg kan ikke, når det gjelder de spørsmålene som Pollestad – og for så vidt også Aasland – stiller, si her og nå i detalj hvordan vi kommer tilbake til Stortinget, men vi skal gjøre det på en hensiktsmessig måte og selvfølgelig på forsvarlig vis.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [13:36:24]

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Cecilie Myrseth, Terje Aasland og Arild Grande om tiltakspakke for å sikre seriøsitet i fiskeindustrien (Innst. 228 S (2019–2020), jf. Dokument 8:27 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ynske frå næringskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg

på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [13:37:17] (ordfører for saken): Først vil jeg takke komiteen for et godt samarbeid i behandlingen av saken.

Arbeiderpartiet fremmer forslag om en tiltakspakke som skal sikre større seriøsitet i fiskeindustrien. De seks forslagene som foreslås i pakken, har som formål å sikre kompetanse, anstendige lønns- og arbeidsvilkår og en mer aktiv kontroll med fiskeindustrien for å få bukt med bl.a. arbeidslivskriminalitet. Det er en viktig sak å ta tak i. Aksjonene til a-krimssenteret i Nordland mot fiskebruk, den såkalte Blue Silence-aksjonen, avdekket arbeidsforhold som norsk fiskeindustri ikke kan være bekjent av.

Næringskomiteen viser i innstillingen til at regjeringen allerede har gjort mye. For eksempel er det etablert et bredt etatssamarbeid. Det er viktig for å få bukt med arbeidslivskriminalitet, som gjerne spenner over flere etaters ansvarsfelt. Næringskomiteen poengterer også at sjømat- og fiskeindustrien selv tar aktivt del i å bekjempe arbeidslivskriminaliteten. Det er positivt, men det skulle jo bare mangle. Industrien har selv alt å tape på dette, ikke minst omdømmemessig.

Det er allerede klare bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår i dagens regelverk for fiskeindustrien. Et eksempel er forskrift om delvis allmenngjøring av tariffavtale for fiskeindustribedrifter, som fastsetter satser for minstelønn og tilleggssatser for skiftarbeid. Nylige endringer i arbeidsmiljøloven strammer inn på vilkårene for innleie fra bemanningsforetak. Arbeidsmiljøloven presiserer også at en utleid arbeidstaker fra et bemanningsforetak minst skal sikres de vilkår som en fast ansatt med samme type arbeidsoppgaver har.

Komiteens flertall, deriblant Fremskrittspartiet, mener at disse bestemmelsene er gode nok for å sikre gode arbeidsvilkår i næringen. Det trengs altså ikke flere bestemmelser, men de som finnes, må overholdes og etterleves. Her gjør a-krimssentrene en svært viktig jobb. Det var et svært viktig grep fra regjeringens side å etablere a-krimssentre flere steder i landet.

Arbeiderpartiet ønsker i dette forslaget å videreføre særordningene for permittering i fiskeindustrien. Flertallet viser til at forslag til nærmere utforming av en slik unntaksbestemmelse allerede er under utarbeidelse i Arbeids- og sosialdepartementet, i samarbeid med Nærings- og fiskeridepartementet.

Cecilie Myrseth (A) [13:39:53]: Arbeiderpartiet har fremmet dette forslaget fordi vi er oppriktig bekymret for det vi ser i den viktige sjømatindustrien. Vi er bekymret for at kriminalitet og sosial dumping er på vei til å få fotfeste i en av våre aller viktigste næringer. Det

har vært en rekke oppslag i media som har avdekket tilstanden i denne næringen. Vi ser at arbeidsfolk blir utnyttet på det groveste på land. Og det er dessverre også sånn at man kan se tendenser til det samme på havet. Vi kan ikke være bekjent av at noen useriøse aktører setter hele fiskerinæringens omdømme på spill. Derfor ønsker vi at regjeringen skal komme med konkrete forslag i en tiltakspakke for å sikre mer seriøsitet, kompetanse og anstendige lønns- og arbeidsvilkår, i denne omgang i fiskeindustrien.

Det er altså flertall i komiteen for ikke å få mer politisk handling. Det er vanskelig å forstå, men jeg har vært i debatter også utenfor denne sal med mange av de samme representantene, og jeg vil si at det på mange måter nesten har blitt underkommunisert hvor grovt det er, det som skjer. Man viser til eksisterende lovverk. Man viser til at man har de virkemidlene som man trenger. Det er jeg helt uenig i. Vi trenger så mye mer. Det er faktisk veldig ille det vi ser, og det kan godt hende at det bare er toppen av isfjellet. Vi som politikere er nødt til å handle – og det raskt.

Jeg opplevde i høringen sterk støtte til våre forslag. Det gjorde inntrykk å høre Arbeidstilsynet og a-krimsentrene orientere om hva de har funnet ut. Fiskeindustrien er altså utpekt som en risikobransje. Det er mye midlertidighet og mye innleie. Heldigvis har vi fått avdekket mye, men hva er det de sier til oss i komiteen? Det er at de mangler ressurser. Det er ikke nok folk til å avdekke. Det er ganske krevende runder de har for å gjennomføre kontroller. Man trenger mer ressurser, strengere regelverk og flere kontroller. Så jeg tenker at i denne saken burde vi faktisk kunne stå sammen om å få på plass en tiltakspakke for å ta et tverrpolitisk ansvar for å stoppe det som er helt uholdbare forhold i en av våre fineste næringer.

Jeg vil til slutt ta opp forslaget vi står bak sammen med Senterpartiet og SV.

Presidenten: Då har representanten Cecilie Myrseth teke opp det forslaget ho refererte til.

Geir Pollestad (Sp) [13:42:48] (leiar i komiteen): Det er eitt forslag i saka, og det står Senterpartiet bak saman med SV og Arbeidarpartiet.

For oss er det viktig, når me ynskjer å utvikla fiskeindustrien langs kysten, at det er attraktivt å jobba der òg for norsk ungdom som ynskjer seg ei framtid innanfor fiskeindustrien. Eg trur det er heilt avgjerande for å sikra det at me har skikkelege løns- og arbeidsvilkår, og at me gjer meir enn det me gjer i dag for å sikra det.

Senterpartiet har òg ei rekkje andre forslag for å styrkja attraktiviteten til fiskeindustrien, bl.a. trur me at ei modernisering og automatisering kan gjera at det vert meir attraktivt å søkja jobb der.

Det overraskar meg at regjeringspartia og Framstegspartiet ikkje ynskjer å vera med på dette forslaget som opposisjonen har fremja, for det er eit viktig forslag, det er eit rett forslag, og det er eit forslag som det openbert er mogeleg for regjeringa å fylgja opp, om dei har vilje til det. Når dei no røystar mot, er det vel eit uttrykk for mangel på vilje, og ein greier ikkje då å få til det lyftet for fiskeindustrien – som i alle fall Senterpartiet meiner er nødvendig.

T orgeir Knag Fylkesnes (SV) [13:44:34]: Vi i SV støttar forslaget og står inne på det. Det er litt rart at det er såpass kjøleg mottaking for dette forslaget frå regjeringspartia med Framstegspartiet som støttehjul.

Vi hadde ei høyring om dette. Det er brei støtte til å køyre i gang tiltak. Det som står på spel, er mykje. Det er sjølvsagt dei sosiale dimensjonane i korleis ein behandlar folk, som er heilt utruleg. Det andre er at dette undergrev næringa generelt ved at nokon kan drive på dette viset og utnytte folk, gi dei mykje dårlegare løns- og arbeidsvilkår og dermed tilby prisar som undergrev dei som er seriøse i næringa. På den måten svekkjer ein grunnlaget for den generelle fiskerinæringa.

På lik linje med juks på havet og dei tinga er dette ting som ein må ta tak i resolutt og hardt. Da er det rart at regjeringspartia legg seg på ei klassisk vente-og-sjå-linje, som nok er grunnen til at dette har fått lov til å vekse fram. På mange område ser vi at forvaltinga og kontrollen blir svekte i denne næringa, og da er det eit alternativ på Stortinget som ønskjer ein heilt annan type retning. Vi ser ikkje kva dei vektige argumenta mot å gjere dette er.

Presidenten: Neste talar er Tom-Christer Nilsen. Presidenten er spent på kva høveleg song av Ivar Aasen representanten Nilsen har tenkt å begynna dette innlegget med!

T om-Christer Nilsen (H) [13:46:38]: «Til lags åt alle kan ingen gjera» – var det det presidenten var ute etter i akkurat denne saken?

Jeg er faktisk glad for at opposisjonen har tatt opp dette forslaget, for det gir oss mulighet til å diskutere en utfordring som er alvorlig, og som vi er nødt til å ta seriøst. Så er det ikke sånn at vi går inn for akkurat dette forslaget, men jeg håper og tror at dette er et område hvor vi kan samarbeide videre på tvers av skillelinjene i Stortinget for å sørge for at vi treffer og hindrer den kriminaliteten som er avdekket, bl.a. av a-krimsentret i nord.

Disse a-krimsentrene ble opprettet og styrket under denne regjeringen, og jeg vil gjerne at de skal fortsette å utvide og styrke sitt risikobaserte tilsyn som har avdek-

ket disse lovbruddene. I utgangspunktet mener jeg at lovverket stort sett treffer med tanke på dette. Det som er viktig, er å sørge for at vi får den kontrollen som gjør at denne tilstanden blir avslørt. Det vil si å gi klart og tydelig beskjed om at det som er oppdaget og avslørt av a-krimsentrene i nord, er helt uakseptabelt. Jeg håper at de fortsetter, og vi legger opp til å støtte at de fortsetter sin kontrollvirksomhet så vi kan avdekke om det er flere.

Samtidig vil jeg understreke at det er et risikobasert tilsyn de har gjennomført. Det vil si at de har plukket ut dem de har hatt tilsyn hos, basert på hvem de hadde størst sannsynlighet for å finne noe hos. Der har de funnet noe, og det er bra. Det viser at systemet deres fungerer, og at de treffer og avslører ulovlig virksomhet.

Så håper jeg at de fortsetter med det, at vi kan samarbeide om stadig å sørge for at regelverket og tiltakene treffer bedre, og at vi sammen kan sørge for at den delen av næringen – og det er den største delen av næringen – som driver lovlydig, ordentlig og skikkelig, faktisk ikke får ulemper på grunn av dem som velger ikke å følge regelverket, eller som beveger seg utenfor og på feil side av den berømte gråsonen.

André N. Skjelstad (V) [13:49:17]: Forslaget som tas opp, er viktig. Arbeidslivskriminalitet og utnyttelse av folk i arbeidslivet er totalt uakseptabelt. I Norge har vi gode tradisjoner for å sikre seriøsitet i næringslivet og fiskeriene gjennom et solid trepartssamarbeid mellom fagforeningene, næringsforeningene og myndighetene. Avsløringene vi har sett i fiskeriindustrien i nyere tid, er nedslående, og det tar vi i Venstre på største alvor.

Vi har et godt regelverk som skal hindre slik ufrihet for folk. Likevel er det alltid noen som bryter regler. Dette gjør at vi må følge med, oppdatere regelverk og slå hardt ned på det som utfordrer den norske modellen med skikkelige arbeidsforhold.

De siste årene har vi satt i verk flere tiltak for å sikre seriøsitet i fiskeriindustrien, vi har fått på plass en mer aktiv bruk av Arbeidstilsynet og arbeidslivskriminalitetssentrene inn mot fiskeriindustrien, og vi har etablert et bredt etatssamarbeid som er et viktig tiltak i arbeidet med arbeidslivskriminalitet, og fiskerimyndighetene i Nordland deltar fast.

Det gis klare bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår i fiskeriindustrien innenfor dagens regelverk. I forskrift av 12. oktober 2018 om delvis allmenngjøring av tariffavtale for fiskeriindustribedrifter er det fastsatt satser for minstelønn og tillegg ved skiftarbeid. Forskriften gjelder for fagarbeidere og produksjonsarbeidere med dertil hørende arbeidsoperasjoner, og ansvaret er tydelig.

Den 1. januar 2019 ble det gjort endringer i arbeidsmiljøloven som bl.a. innebar at vilkårene for innleie for bemanningsforetak, i henhold til lovens § 14-12, ble

skjerpet ytterligere. Arbeidsmiljøloven § 14-12 a presiserer at utleide arbeidstakere fra bemanningsforetak

«minst sikres de vilkår som ville kommet til anvendelse dersom arbeidstaker hadde vært ansatt hos innleier for å utføre samme arbeid».

I de siste årene har regjeringen gjennomført flere viktige og målrettede tiltak for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sikre ordnede forhold i norsk arbeidsliv. I tillegg til endringer i arbeidsmiljøloven har regjeringen etablert sentre mot arbeidslivskriminalitet flere steder i landet. Gjennom samlokalisering av personell for Arbeidstilsynet, Nav, politi og skatteetaten sikres en koordinert og effektiv innsats mot arbeidslivskriminalitet. Operasjon «Blue Silence» som a-krimsentret i Bodø iverksatte i 2019 for å kartlegge og avsløre lovbrudd og uregelmessigheter i fiskeriindustrien i Nordland, viser at de tiltakene fra regjeringen har vært vellykkede og fungerer etter hensikten.

Det er positivt at næringen selv påpeker at forholdene som er avdekket i deler av fiskeriindustrien, er uakseptable, og at de har løftet fram den problemstillingen på både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden. Det er bra at næringen selv er tydelig og signaliserer at de tar avstand fra enhver form for lovbrudd.

Steinar Reiten (KrF) [13:52:19]: Det skal ikke være tvil om at vi skal ha anstendige lønns- og arbeidsvilkår i Norge. De tilstandene som har blitt avdekket i deler av fiskeindustrien, er forstemmende og noe vi ikke aksepterer i Norge. Det som har blitt avdekket, er først og fremst ille for de menneskene som blir rammet, men i neste runde er det også ødeleggende for omdømmet til norsk sjømatnæring og for konkurranseforholdene i bransjen. Det er uakseptabelt når useriøse aktører skaffer seg et urettmessig konkurransefortrinn gjennom å bryte lover og regler.

Den 1. januar 2019 ble det gjort viktige endringer i arbeidsmiljøloven, som bl.a. innebar at vilkårene for innleie fra bemanningsforetak, i henhold til lovens § 14-12, ble skjerpet. Det ble også innført en presisering av begrepet «fast ansettelse» i arbeidsmiljøloven. I tillegg ble det innført en tydeliggjøring av plikten til informasjon om arbeidstid i arbeidsavtalen, som skal bidra til bedre forutsigbarhet bl.a. ved uregelmessig arbeid. Arbeidsmiljøloven § 14-12 a presiserer at utleid arbeidstaker fra bemanningsforetak minst skal «sikres de vilkår som ville kommet til anvendelse dersom arbeidstaker hadde vært ansatt hos innleier for å utføre samme arbeid».

Det er et klart og tydelig regelverk for lønns- og arbeidsforhold i fiskeindustrien, som ikke er til å misforstå, og som alle aktører skal følge. Det er bred enighet både politisk og i sjømatnæringen om at de forholdene

i deler av fiskeindustrien som bl.a. ble avdekket av a-krimssenteret i Nordland i løpet av 2019, er fullstendig uakseptable og må slås hardt ned på.

Regjeringen har de seneste årene gjennomført flere viktige og målrettede tiltak for å motvirke arbeidslivskriminalitet og sikre ordnede forhold i norsk arbeidsliv. Som tidligere talere har vært inne på, har en i tillegg til arbeidsmiljøloven etablert sentre mot arbeidslivskriminalitet i Oslo, Tønsberg, Stavanger, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Bodø. Det er i lys av dette naturlig at regjeringen, ut fra den dokumenterte og gode effekten av arbeidet ved a-krimssentrene, fortløpende vurderer behovet for økte ressurser til de eksisterende sentrene og eventuell opprettelse av nye a-krimssentre sett opp mot utviklingen i arbeidsmarkedet.

Vi mener dermed at tiltak mot arbeidslivskriminalitet i fiskerinæringen blir ivaretatt gjennom de tiltakene som regjeringen har foreslått, og ser derfor ikke behov for å stemme for opposisjonens forslag.

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [13:55:17]: Jeg vil først understreke at vi i denne saken har hatt tett kontakt med Arbeids- og sosialdepartementet, som er konstitusjonelt ansvarlig for arbeidslivsområdet.

Når vi nå gradvis beveger oss ut av koronakrisen, er det kanskje enda viktigere å fortsette arbeidet for å bekjempe arbeidslivskriminalitet i fiskeindustrien.

Jeg deler ambisjonen til representantene bak representantforslaget om å bekjempe useriøs aktivitet i fiskeindustrien, og det er vel ganske bred enighet om det, virker det som. De aller fleste som driver innen sjømatnæringen, driver jo på en god måte, og dette gjenspeiler det norske arbeidslivet generelt.

Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet ble revidert i 2019, i nært samarbeid med partene i arbeidslivet. Et viktig grep er at det er etablert et bredt samarbeid mellom offentlige myndigheter. Ifølge Arbeids- og sosialdepartementet er omfanget av arbeidslivskriminalitet ikke lenger økende. Myndighetene er mer synlige enn før, og virksomheter opplever nå høyere risiko for å bli oppdaget.

I 2019 leverte ressurskontrollutvalget en utredning som bl.a. vektlegger behovet for å styrke det tverrfaglige samarbeidet for å bekjempe fiskerikriminalitet, et viktig grep for å bekjempe misbruk av sårbar arbeidskraft i fiskerisektoren. Utredningen har vært på høring, og jeg er meget fornøyd med de mange gode høringssvarene vi har mottatt. Vi arbeider nå med en oppfølging av høringssvarene.

Dette er også et globalt problem. I 2018 tok derfor Norge initiativ til en erklæring mot grensekryssende organisert kriminalitet i den globale fiskerisektoren. Gjennom Blå rettferd-initiativet adresserer Norge mennes-

kehandel og misbruk av sårbar arbeidskraft i den globale fiskerisektoren i samarbeid med relevante internasjonale organisasjoner.

Jeg vil takke a-krimssenteret i Nordland for den viktige jobben som er gjort med å avdekke helt uakseptable forhold i industrien. Det som har blitt avdekket, er ille for menneskene som rammes. Det er også ødeleggende for omdømmet til norsk sjømatnæring og for konkurranseforholdene i bransjen. Den enkelte næringsaktør må selv bære hovedansvaret for å etterleve regelverk og behandle arbeidstakere på en ordentlig måte.

Som fiskeri- og sjømatminister skal jeg gjøre mitt beste for å fortsette arbeidet med å bekjempe helt uakseptable arbeidsforhold i fiskeindustrien. De som ikke driver etter loven, skal tas og hindres i å skaffe seg et urettmessig konkurransefortrinn.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [13:58:42]: La meg aller først si at da Arbeiderpartiet fremmet dette forslaget, var det med god hensikt og ikke minst av hensyn til fiskerinæringens omdømme. De fleste forholder seg til regelverket og driver næringen sin med respekt for de ansatte og håndterer det på en utmerket måte. Det er de motsatte tilfellene som ødelegger. Det er det vi må rette søkelyset mot, og det er det vi gjør i dette forslaget. Det er totalt uakseptabelt, enten det er ti mennesker, ett menneske eller hundre mennesker som blir utnyttet eller kommer i en situasjon hvor en ikke får betalt, eller får andre arbeidsvilkår enn det en skal ha. Selv om mye er gjort bra, vet vi veldig godt at det gjenstår veldig mye for å få bukt med den utnyttelsen av helt vanlige arbeidsfolk det er snakk om i disse tilfellene.

Statsråden sier at han vil gjøre sitt beste for å få bukt med dette. Hva er statsrådens «beste» for å få bukt med dette?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [13:59:45]: Jeg må først si at jeg er helt enig med representanten – det er helt uakseptabelt. Med mitt beste mener jeg å fortsette arbeidet med ting som har vist seg å fungere, og å satse mer på a-krimssentrene, noe regjeringen også har gjort. Ikke minst vil jeg også få til et godt og tett samarbeid mellom forskjellige offentlige etater, og selvfølgelig også i nært samarbeid med arbeidslivets organisasjoner. Jeg tror disse tingene er på et godt spor. Jeg tror det er bred enighet om at dette er helt uakseptabelt, og jeg støtter for så vidt representanten i akkurat det.

Terje Aasland (A) [14:00:27]: Undertegnede deler oppfatningen av at a-krimssentrene er viktige, og derfor skriver vi også i en merknad:

«Disse medlemmer mener det må vurderes å opprette et eget a-krimssenter for Finnmark og Troms, og at det også må vurderes om det bør opprettes et eget a-krimssenter for fiskerinæringen.»
Er det oppfatninger som statsråden slutter seg til?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:00:54]: Til representanten må jeg si at akkurat her kan jeg ikke si om det er best å etablere det i Finnmark, Troms eller andre steder, men vi ønsker i hvert fall å satse mer på a-krimssentrene, som så langt har gitt gode resultater. Jeg får ta det med som et innspill.

Terje Aasland (A) [14:01:10]: Det er bra at han tar det med som et innspill, men jeg tror det er viktig hvis en skal få bukt med arbeidslivskriminaliteten i det brede, at en er tydelig på at en må bruke mer ressurser og – skal vi si – iverksette mer kompetanse, få på plass flere ordninger nettopp for å få bukt med det. Da må jo a-krimssentrene, som statsråden selv sier er et bra tiltak, plasseres i nærheten av der de faktiske problemene er, og der fiskeriressursene og aktiviteten er størst. Troms og Finnmark er et slikt område. For å spørre veldig konkret: Vil statsråden ta initiativ til at det blir opprettet et eget a-krimssenter for fiskerinæringen?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:01:50]: Jeg vil i hvert fall love at vi skal vurdere det. A-krimssenteret i Bodø har jeg foreløpig ikke vært i stand til å komme på besøk til på grunn av koronakrise og hjemmekontor, men det er et av de første jeg skal besøke. I tillegg: På toppen av det som går på kontroll og oppfølging av fiskekriminalitet, er det jo kjempeviktig å få til bedre tiltak også når det gjelder ressurskontroll. Jeg skal absolutt vurdere det innspillet som kommer fra representanten.

Terje Aasland (A) [14:02:21]: Jeg synes det er positivt. Jeg forventer da at statsråden kommer tilbake igjen til Stortinget med etableringen av et eget a-krimssenter nettopp for fiskerinæringen, fordi det er så vesentlig. Men kan statsråden gi noen gode argumenter for at flertallet i dag skal stemme ned det som er mindretallets forslag i Stortinget?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:02:45]: Det er jo litt risikabelt for meg som representerer regjeringen, på vegne av et flertall i Stortinget å forklare hvordan de begrunner sin votering. Men det er nevnt i flere innlegg tidligere: Begrunnelsen er ikke at man er uenig i hensikten, man har de samme ambisjonene, men man synes at man med det som gjøres og har blitt gjort, er på rett vei, og man ønsker å gå videre i det samme sporet.

Terje Aasland (A) [14:03:12]: Jeg skulle gjerne utfordret statsråden til å komme med eventuelle begrun-

nelser for hvorfor en ikke skal kunne gjøre det, men en konkret ting som er en utfordring, der vi veldig fort ser at manglende seriøsitet inntreffer i arbeidslivet, er der hvor det er innleie i stedet for faste ansettelses. I fiskeindustrien spesielt og kanskje om bord i båtene er det mye bruk av innleie. Vil statsråden ha et aktivt engasjement og ta aktivt initiativ til at en begrenser innleie og erstatter det med faste ansettelses i størst mulig grad?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:03:49]: Jeg tror at det på generell basis er en fordel at man har faste ansettelses. Men så er det også sånn at man i næringslivet, i hvert fall i noen næringer, har behov for en viss fleksibilitet. Det tror jeg man må forholde seg til. Det har vært lange diskusjoner om hvor grensen skal gå der, men jeg registrerer at det er store sesongvariasjoner, spesielt i fiskeindustrien, så det er behov for en viss fleksibilitet der.

Terje Aasland (A) [14:04:18]: Jeg synes det er ganske vesentlig å tenke gjennom situasjonen når det gjelder helt vanlige arbeidsfolk som blir utnyttet av kapitalen, selv om det er langs kysten, og derfor et siste spørsmål: En av de tingene vi synes er ganske vesentlige, og som det kanskje også er viktig å tenke gjennom, er det forholdet at det er forholdsvis enkelt å utnytte arbeidsfolk. Det er enkelt å bryte loven, og det er vanskelig å bli tatt. Hvis statsråden deler den oppfatningen, er det kanskje én ting i denne sammenheng som kan være med på å virke positivt, og det er at en får strengere sanksjoner ved brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser. Vil statsråden ta et initiativ til at vi kan få strengere sanksjoner for dem som bryter arbeidsmiljøloven?

Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [14:05:06]: Jeg må henvise til at det er Arbeids- og sosialdepartementet som har det konstitusjonelle ansvaret for det, så det er et forhold som primært må tas opp med dem. Jeg kan ikke svare på vegne av arbeids- og sosialministeren.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Åsunn Lyngedal (A) [14:05:34]: Vi ble alle sjokkert over de avsløringene som a-krimssenteret i Nordland sto for i vinter. At arbeidsfolk behandles sånn i Norge og i dag, trodde vi ikke – manglende betaling, manglende helse, miljø og sikkerhet, bundet til å leie hos en arbeidsgiver som beholder mye av lønna i leie for overnatting. Det at vi ble så sjokkert og visste så altfor lite om disse forholdene, viser at et av de forslagene vi hadde ønsket å få flertall for i dag – nemlig å kartlegge bruken av utenlandsk arbeidskraft, bruken av innleie – hadde fortjent å få flertall.

Det er fiskebrukene som har ansvaret, det er ingen tvil, men det trengs en oppdagelsesrisiko. A-krimssenteret sier selv at de ikke har ressurser til å gjennomføre alle de undersøkelsene de ønsker. I Nordland har de prøvd å ta et særskilt ansvar inn mot fiskerinæringen, men de har mange andre tilsyn de også skal ta. Arbeiderpartiet har derfor ønsket større bevilgninger til a-krimssentrene.

Det er også et problem at informasjon flyter for lite fritt mellom de etatene som utgjør a-krimssentrene, altså Arbeidstilsynet, skatteetaten, politiet og Nav. De er bundet av taushetsplikt i for stor grad. De ønsker seg også en egen tipstelefon. Det har de i dag ikke rett til å ha. Man må kontakte en av etatene.

Arbeidstilsynet i Tromsø var veldig tydelig under høringen i denne saken på at de bruker mange dager på ett tilsyn. Det handler om hvor fiskebrukene våre ligger hen – på steder som ligger langt unna kontorene til Arbeidstilsynet i Tromsø – og det kan ta flere dager bare å komme seg dit. Hvis det finnes et overnattingstilbud i bygda, er de redd for å bestille der, for da er gjerne tilsynet varslet, bare gjennom det.

Vi mener at vi burde ha kartlagt hvordan det står til med innleie og bruk av utenlandsk arbeidskraft under uverdige forhold, og har derfor foreslått det. Vi ønsker at man mer aktivt skal bruke Arbeidstilsynet og a-krimssenteret inn mot fiskeindustrien. Regjeringspartiene sier: Det er ingen grunn til å komme med noen tiltakspakke for dette. Det beklager jeg.

Terje Aasland (A) [14:08:23]: En ting vi er helt sikre på gjennom de to sakene vi nå har behandlet, er at det foregår arbeidslivskriminalitet i fiskeindustrien. Vi vet at hver dag blir helt vanlige folk utnyttet. En helt vanlig dag er det noen som ikke får betalt det de skal ha, må jobbe lenger enn det man har lov til, eller blir utsatt for en helse-, miljø- og sikkerhetsomgivelse som er krevende og utfordrende. Vi vet det. Jeg vet at uansett hvor mye vi jobber for å få alt slik vi ønsker at det skal være, vil det være noen som, i sin hug til å tjene enda mer, velger å utnytte andre mennesker til egen fordel. Det er det store problemet.

Når vi fremmer et forslag som jeg mener i utgangspunktet er treffende, for å prøve å gjøre noe mer enn det som er gjort fram til nå, velger altså flertallet i denne salen å si at det ikke er nødvendig å stemme for sånne forslag fordi det foregår så mye bra. Det er helt utrolig. Det er jo ikke noen fare å ved disse forslagene poengtere at en bør begrense innleie til fordel for faste ansettelser, selv om også jeg er enig i at fiskeindustrien må bruke innleie av og til. Det bør gå an å legge noen premisser på bordet også fra Stortingets side. Det går an å si at en bør kartlegge det for å få vite mer om innleie og bruk av vikarbyråer. En bør vite mer om hvordan en kan tenke seg

strengere sanksjoner, osv. En bør vite hvordan en i større grad kan forsterke de faste ansettelsene, nettopp for å få seriositet. En bør jo vite litt om hvordan en tenker seg utviklingen av a-krimssentrene med tanke på å møte behovet som er i fiskerinæringen – om det skal være i Troms og Finnmark, eller om det skal være andre steder – at det skal være noen som har eksplisitt kompetanse, særskilt kompetanse og hovedfokus på fiskerinæringen. Det burde jo en fiskeriminister kunne si til Stortinget at er hans mål. Men han klarer det ikke.

Posisjonspartiene klarer heller ikke å sprudle av engasjement i denne saken, mest sannsynlig fordi den ikke betyr så veldig mye for dem. Jeg synes det er synd at enkle forslag blir nedstemt i Stortinget – enkle forslag som kanskje over tid hadde hjulpet noen helt vanlige folk i en krevende situasjon. Det er det det handler om. Viljen til å gjøre endringer er ikke til stede blant høyrepartiene i Stortinget. At Fremskrittspartiet ikke støtter forslag som har til hensikt å bygge opp under helt vanlige folk, har jeg forståelse for, men at Kristelig Folkeparti og Høyre faktisk velger å stemme det ned, skjønner jeg ikke.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [14:11:15]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier (medieansvarsloven) (Innst. 249 L (2019–2020), jf. Prop. 31 L (2019–2020))

Presidenten: Etter ynske frå familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:12:09] (ordfører for saken): Jeg vil starte med å takke komiteen for samarbeidet om denne saken. Stortinget ba regjeringen i et vedtak i januar 2017 om å fremme forslag om en medieansvarslov, og i dag vedtar vi den, den viktigste loven for pressen. Det er egentlig historisk. Jeg synes at formålsparagrafen sier det ganske fint:

«Loven skal legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale gjennom å sikre redaksjonell uavhengighet og etablere klare ansvarsforhold for innhold som blir publisert i redaktørstyrte journalistiske medier.»

Som saksordfører er jeg også glad for at komiteen leverer en innstilling som er samstemt på det aller, aller meste. Jeg vil særlig nevne to områder hvor komiteen har samlet seg om noen løsninger som har vært viktige for pressen.

Det første er avgrensningen av lovens virkeområde. Lovforslaget vil gjelde for medier som driver både med produksjon og med publisering. Med andre ord kan f.eks. nyhetsbyråer som NTB eller produksjonsselskaper som lager dokumentarer, falle utenfor lovens virkeområde. De hensynene som loven skal ivareta når det gjelder klare ansvarspunkter, veier tungt, men det har kommet gode innsigelser mot akkurat dette. De redaksjonene som også publiserer innhold produsert av andre, er på mange måter prisgitt produsentens – for å bruke det ordet – jobb og presseetikk, bl.a. når man publiserer en melding fra NTB eller en dokumentar fra et produksjonsselskap. Det å ettergå metoden, kildebruk, vil være både vanskelig og lite ønskelig, sier pressen selv. Derfor er det viktig at komiteen har samlet seg om at det kan være hensiktsmessig at også nyhetsbyråer som leverer det mediene som omfattes av medieansvarsloven, oppfatter som kvalitetskontrollert innhold, også kan holdes ansvarlig for stoffet de produserer. Samtidig bør man unngå en uklar ansvarssituasjon. En enstemmig komité fremmer derfor forslag om å be regjeringen utrede det å utvide lovens virkeområde og komme tilbake til Stortinget med sak.

Det andre området jeg vil peke på til slutt, er foretaksstraff. For mediene er det veldig viktig for deres rolle og for redaktørens uavhengighet at foretaksstraff ikke brukes mot mediebedrifter. Derfor har man ønsket et unntak fra den bestemmelsen i straffeloven. Komiteen støtter det prinsippet, sier at den terskelen skal være høy og ber regjeringen følge med på praksis og vurdere eventuelle endringer om det skulle skje.

Med det anbefaler jeg komiteens innstilling.

Trond Giske (A) [14:15:30]: Dette er en sak Arbeiderpartiet har ventet på lenge. Vi må helt tilbake til sesjonen 2015–2016 for å finne det initiativet Arbeiderpartiet den gangen tok i Dokument 8:102, som resulterte i at man ba regjeringen komme tilbake med en medieansvarslov som skulle dekke hele bredden av medier i en ny digital tid. Det har tatt tid, men vi er glad for at vi nå endelig er her og kan gjøre dette vedtaket.

Bakgrunnen var en ny mediehverdag. Vi trodde i utgangspunktet at internett skulle gjøre oss alle informerte og aktive. Så viser det seg at vi like gjerne kan bli desinformerte og passive. Det er en flom av informasjon som det er vanskelig for enkeltmennesker å sortere ut. Vi er faktisk mer avhengig av gode, kvalitetsorienterte, redaktørstyrte medier med høy tillit i befolkningen enn

noen gang før. Delvis er det mange nye aktører som ikke opererer under noen form for presseetikk eller redaksjonelt ansvar. Samtidig opplever nok også de etablerte mediene et større press – et press fra de useriøse, et press fra markedsavdelinger som skal ha klikk og overskudd, og et press i konkurransen mediebedriftene imellom, hvor deadline for lengst har gått fra å være én gang i døgn til hvert eneste minutt og sekund.

Mediene kalles den fjerde statsmakt – og de har mye makt. Med makt følger ansvar, og med makt følger også det amerikanerne kaller «Checks and Balances» – at alle med makt må kunne ettergås og ha rammer rundt sin virksomhet. De fleste journalister i mediehus jobber aktivt og grundig med presseetikk og medieansvar. Likevel trenger også mediesektoren rammer, spesielt i en tid hvor konkurransen er så mye større.

I Norge har man valgt en modell hvor pressen i veldig stor grad er selvstyrt – en egen justis, et eget system for det. Men også sivilsamfunnet har rett og plikt til å sette opp noen rammer. Det vi gjør i dag, er en viktig opprydding i så måte. Det er en likebehandling. Det er et rammeverk. Og jeg tror det i framtiden vil være opp til pressen selv, medieaktørene selv, hvilke endringer som eventuelt blir nødvendige. I utgangspunktet er dette et vedtak som gir stor tillit, men dermed også et stort ansvar for medieaktørene selv.

Tage Pettersen (H) [14:18:44]: Den 3. mai var pressfrihetens dag. I krisetider er det ekstra viktig at vi er informert og får svar på våre spørsmål. Bare uavhengig journalistikk og et mangfold av medier kan sikre oss det. Jeg benytter anledningen til å gratulere med dagen.

Det er fristende å si at politikk tar tid. Nedsettelsen av mediemangfoldsutvalget i 2009 kan vi kanskje si er startskuddet for arbeidet med denne loven, selv om bestillingen nok har endret seg flere ganger underveis i arbeidet. Gjeldende ansvarsregler på mediefeltet er i stor grad utformet før utviklingen av nettbaserte og digitale produksjons- og formidlingsformer, hvor brukerne og aktørene utenfor de etablerte mediene har fått en helt ny posisjon i medielandskapet. Målet med de foreslåtte endringene er en tydeliggjøring av det journalistiske og redaksjonelle ansvaret, samtidig som den redaksjonelle friheten styrkes. Det er også verdt å merke seg at det var bred tilslutning til hovedlinjene i medieansvarsloven på den åpne høringen. Vi går i dag fra delvis utrangerte særregler i tre ulike lover til en ny felles lov.

La meg også få uttrykke tilfredshet med at komiteen til slutt ble omforent rundt det aller meste i innstillingen, men noen nyanser er det. Kildevern på linje med Sverige er ett slikt område. De rød-grønne partiene ønsker et kildevern med etterforskningsforbud, mens vi fra regjeringspartienes side framhever at vi allerede har et

sterkt kildevern i Norge. Vi viser også til at Justisdepartementet mener det ikke er grunnlag for et slikt forbud.

Et annet område med uenighet er knyttet til redaktørens ansvar. SV ønsker her et eneansvar, mens resten av komiteen ikke støtter dette. Et slikt eneansvar bryter med utgangspunktet i norsk rett, som er at rettslig ansvar plasseres hos den som har foretatt den klanderverdige handlingen.

Jeg er glad for at en samlet komité ble med på å be regjeringen utrede om lovens virkeområde kan utvides til også å gjelde nyhetsbyråer. Jeg er ikke i tvil om at det vil skjerpe kvalitetssikringen i de journalistiske produksjonsmiljøene. Nyhetsbyråer og produksjonsbyråer har et redaksjonelt ansvar for det de leverer, både juridisk og etisk.

Avslutningsvis vil jeg avlegge en visitt til noe som åpenbart var «fake news» fra Fremskrittspartiet før helgen. Høyre har aldri tatt til orde for å støtte alternative medier. Derfor er vi heller ikke med i den delen av merknaden. Men det bør ikke overraske mange når vi støtter at offentlige myndigheter i størst mulig grad skal likebehandle alle redaktørstyrte journalistiske medier. Min tolking av nettopp redaktørstyrte journalistiske medier er at de er underlagt pressens selvømmesystem, og at de følger Vær varsom-plakaten og Redaktørplakaten.

Himanshu Gulati (FrP) [14:21:51]: Tiden står ikke stille. Tvert imot har det skjedd veldig mye både i måten vi konsumerer nyhetsinformasjon på, og hvilke plattformer vi bruker. Derfor er denne loven viktig og nødvendig, at man oppdaterer også lovverket ut fra hvordan folk faktisk konsumerer nyhetsstoff.

Flere av talerne før meg har vært inne på noen av de viktigste elementene i denne saken. Vi støtter at man også ser på om nyhetsbyråene bør inkluderes i de områdene som denne loven dekker, nettopp fordi det for vanlige folk skiller lite om nyhetene de leser på sine vanlige medier, er fra f.eks. et byrå som NTB eller skrevet av redaksjonens egne journalister.

Vi støtter også dagens kildevern. Vi har et sterkt kildevern i Norge. Det er viktig, det er bra. Det er viktig for at pressen og de nødvendige stemmene, varslene og andre skal få fram sine synspunkter og sin stemme, men vi mener at et etterforskningsforbud ikke er riktig vei å gå, og at det etterforskningsvernet vi har i Norge i dag, er solid nok.

Den digitale verden gir også rom for nye medier, nye typer stemmer, et mediemangfold som vi i Fremskrittspartiet mener er bra. Flere av de mediene som har vokst fram de siste årene, er omtalt som alternative medier, og jeg registrerer at det er ulike syn på disse medieredaksjonene også. Men så lenge loven ikke skiller mellom ulike

typer redaktørstyrte journalistiske medier, mener vi at heller ikke det offentlige kan velge å behandle disse mediene på ulikt vis. Derfor er vi glad for at vi har fått støtte fra regjeringspartiene for den delen av representantforslaget, som representanten Tage Pettersen nevnte før meg, som de støtter. Det går ut på:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at staten og offentlige organer likebehandler redaktørstyrte journalistiske mediers adgang til arenaer som er av offentlig interesse.»

Dette forslaget kommer på bakgrunn av at flere av disse redaksjonene ofte opplever at de kanskje ikke kommer inn på pressekonferanser eller i andre sammenhenger hvor offentligheten har interesse av å vite hva som formidles, og at de derfor ønsker en likebehandling. Vi i Fremskrittspartiet mener at det ikke er hvilke medieforeninger man er en del av, som skal avgjøre hvordan man skal behandles av det offentlige, men hvordan loven kategoriserer de ulike typene medier.

Vi er glad for denne saken. Vi er glad for at det er såpass stor enighet. Så får vi se hvor raskt utviklingen går, og om vi må gjøre enda flere endringer i årene framover.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:24:58]: For tre år siden bestilte Stortinget den medieansvarsloven vi vedtar i dag, og jeg og Senterpartiet er godt fornøyd med resultatet. Det å nå få en ny lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier betyr en helt nødvendig oppdatering og samling av gjeldende særregler om rettslig ansvar på medieområdet – og da i en ny teknologinøytral særlov.

Dette siste, at den er teknologinøytral, er veldig viktig og bra, samt det at loven er mye bedre egnet enn gjeldende regelverk for den nye mediehverdagen vår, som jo er blitt veldig nettbasert, og som har gjennomgått stor teknologisk utvikling og gitt nye og digitale produksjons- og formidlingsmåter samt nye medieformer, der både brukerne og aktører utenfor de etablerte mediene har fått en ny posisjon.

I en tid hvor de redaktørstyrte mediene våre og også mediemangfoldet vårt er under press, er det viktig at vi her på Stortinget gjør det vi kan for å støtte opp under disse for å sikre ytringsfriheten gode kår og ikke minst for å innfri det essensielle punktet i Grunnloven § 100 om at det «påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.»

Jeg er veldig glad for det mediemangfoldet en aktiv mediepolitikk over år med pressestøtte har gitt oss, og jeg er veldig stolt over at Norge igjen troner øverst over verdens beste land for pressefrihet. Men disse resultatene kan ikke tas lett på. De må jobbes med hele tiden for å kunne beholdes. Altfor mange lokale, regionale og nasjonale medier og fagmedier sliter med økonomien som

følge av dramatisk annonsesvikt, ikke minst nå i disse koronatider, men også lenge før det. Det er utfordrende for mediene våre å få til en digital omstilling som gir bærekraft.

Ikke minst er det også de siste årene blitt vanskeligere for de seriøse redaksjonelle mediene å beholde befolkningens tillit, siden framveksten av «fake news» – i alle mulige former og fasonger – forvirrer og undergraver folks tiltro. Tilliten til våre seriøse redaktørstyrte medier, med strenge presseetiske retningslinjer, er også utsatt som følge av framveksten av en del – ikke alle, men en del – såkalte alternative medier som faktisk jobber aktivt for å undergrave andre mediers troverdighet.

Dette er ikke bra da demokratiet vårt er helt avhengig av at den fjerde statsmakten vår har stor troverdighet og tillit, som det stedet der befolkningen, myndighetene og vi politikere får presentert fakta. Da må det ikke herske noen tvil om at mediene jobber strengt presseetisk, og at redaktøransvaret er sterkt, at kildevernet er godt, og at bransjestandarden for den journalistiske kvaliteten er høy.

Jeg mener den nye medieansvarsloven vår bidrar til dette, og det mener også medieorganisasjonene. Men både disse, Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV skulle ønske at kildevernet ble ytterligere forsterket med et etterforskningsforbud. Det er det ikke flertall for i dag.

Men ellers har samarbeidet om loven vært godt i komiteen, og vi har samlet oss om mye. Jeg vil takke særlig saksordføreren for det. Resultatet er ikke minst at hele komiteen i fellesskap i dag har fremmet forslag om en utredning av virkeområdet til loven, at det også kan gjelde nyhetsbyråer som leverer kvalitetskontrollert stoff til andre medier. Jeg heier på utfallet av det.

Carl-Erik Grimstad (V) [14:28:21]: Mangfold er et ord som vanligvis omtales fra denne talerstolen i positive ordelag. Vi dyrker mangfoldet som en berikelse for vårt samfunn fordi det gir oss impulser og tvinger oss til å se oss selv fra forskjellige perspektiver. Mangfold bringer ofte med seg innovasjonskraft, framgang, berikelse. Likevel skal vi være forsiktige med uten videre å likestille mangfold med kvalitet. Det finnes ikke noe sted mangfoldet er større enn på en søppelplass.

Norsk mediebransje har det siste århundret vist en i internasjonal sammenheng påfallende evne til å holde tritt med teknologisk fornyelse, nyrekruttering og økonomisk utvikling – les finansieringsmodeller. Bransjen har klart å trekke publikum med seg inn i informasjonssamfunnets grønne skifte og er etter vanskelige år i ferd med å skape seg en ny plattform for videre vekst.

Like viktig er det at etikken blant norske journalister, redaktører og mediehus har utviklet seg i samme kvalitative retning. Det er mer enn 80 år siden den første

vær-varsom-plakaten ble til. I løpet av denne tiden har selvjustisordningen utviklet seg i takt med ny økonomisk og teknologisk utvikling. Jo visst dreier bransjeetikken seg, satt på spissen, om bukken som passer havresekken, men for å sitere en tidligere generalsekretær i Presseforbundet: Det dreier seg om en relativt intelligent bukk, da.

Av større betydning er at alternativet til en slik ordning i demokratisk sammenheng er forferdelig dårlig. En bransjeetikk fastsatt og ivaretatt av det politiske miljøet, som mest av alt trenger innsyn og kritisk gransking, er en tanke som står de fleste av oss temmelig fjernt. Noen av oss har opplevd overtrap, feilsiteringer, urettferdig behandling, til tider trakasseringer mer enn andre, men jeg har heldigvis til gode å høre noen her i huset mene seg berettiget, endog i stand til, å ivareta pressens etiske standard bedre enn bransjen selv, selv om fristelsen til å ta slike grep kan være stor. Det er et demokratisk sunnhetstegn.

Jeg kan ikke se at såkalte alternative medier beriker vår meningskultur, heller tvert imot. De ligger langt utenfor vanlig publisistisk standard og bidrar jevnlig til å undergrave norsk presseetisk norm. Med ansvar følger som regel frihet. Det er påviselig ikke slik at det motsatte – at frihet medfører ansvar – er tilfellet. Resett er så langt et godt eksempel på det.

Med pressefrihet, uavhengighet og selvjustis følger altså ansvar og kvalitetsbevissthet, og det er der vi er i dag. Medieansvarsloven flytter kanskje ikke store grensesteiner i det norske medielandskapet. Den markerer heller forsiktige justeringer av noen teiger. Den konsoliderer og gjør grensesettingen tydeligere, og samtidig åpner den for fortsatt debatt om kvalitet, ikke minst ved at kravet til redaktørenes bransjeetiske standard presiseres.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Abid Q. Raja [14:31:43]: Jeg vil takke saksordføreren og komiteen for godt og kyndig arbeid med saken.

Pressefriheten er i dag under press i mange deler av verden. I sin pressefrihetsindeks for 2020 viser Reportere uten grenser til fem bekymringsfulle utviklingstrekk som de mener vil gjøre det neste tiåret avgjørende for journalistikkens framtid. De ser en geopolitisk krise knyttet til aggressive autoritære regimer. De ser en teknologisk krise som følge av at digital globalisert kommunikasjon har skapt et kaos der propaganda, reklame, rykter og journalistikk er i direkte konkurranse med hverandre. De ser en demokratisk krise knyttet til polarisering og undertrykkende politiske regimer. De ser en tillitskrise på grunn av mistenksomhet og til dels hat

mot mediene, og de ser en økonomisk krise som truer grunnlaget for produksjon av kvalitetsjournalistikk.

I tillegg forsterkes disse utviklingstrekkene nå av en global helsekrise. I dette bildet skiller Norge seg på mange måter ut som et velsignet unntak, og til dels et forbilde. For fjerde år på rad har Reportere uten grenser kåret Norge til landet med størst pressefrihet av alle de 180 landene som er vurdert. Jeg er stolt over at årets begrunnelse særlig peker på oppnevningen av ytringsfrihetskommisjonen og det at kommisjonen skal fremme bred deltakelse i det offentlige ordskiftet, vurdere tiltak mot bl.a. falske nyheter og hatefulle ytringer og tiltak for økt journalistsikkerhet. Neste år håper jeg vi kan se Norge på førsteplass igjen, for femte år på rad, og da med medieansvarsloven som en viktig del av begrunnelsen.

Målet med lovforslaget er nettopp å fremme og sikre pressefriheten og ytringsfriheten for framtiden. Mynighetene har en grunnlovsfestet plikt til å legge til rette for ytringsfrihet i praksis. Dette ansvaret ligger bak oppnevningen av ytringsfrihetskommisjonen og forslaget til ny medieansvarslov.

Lovforslaget støtter opp under de redaktørstyrte journalistiske medienes rolle som garantister for en åpen og opplyst offentlig samtale. For eksempel vil loven sikre medienes uavhengighet ved å avskjære eiernes mulighet til å overprøve redaksjonelle beslutninger. Loven sikrer også uavhengighet ved å lovfeste en ansvarsfrihet for tekniske medvirkere, som da ikke blir fristet til å gripe inn for å unngå ansvar selv. Loven bidrar også til seriøs og troverdig journalistikk ved å gi redaktørene et skjerpet rettslig ansvar for publisert innhold.

Gode og oppdaterte rettslige rammer for publisering av journalistikk er en viktig forutsetning for at mediene skal ha gode arbeidsbetingelser, men det er også viktig for publikum og for tilliten til det offentlige rommet og den demokratiske samtalen generelt. Det er den seriøse journalistikken fra ulike områder av samfunnet som gir oss grunnlag for en åpen og opplyst diskusjon om politiske og andre temaer, og som gjør det mulig for oss å delta i demokratiet som myndige samfunnsborgere. Jeg mener loven er et bidrag til dette, og er derfor glad for at flertallet i komiteen støtter regjeringens forslag.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:34:50]: I denne salen har komiteen ved flere anledninger de siste årene diskutert utfordringene med at de redaktørstyrte, seriøse mediene er under press fra «fake news» og en del alternative medier som jobber aktivt for å undergrave deres troverdighet.

Ministerens forgjengers svar var bl.a. loven vi vedtar i dag. Den vil hjelpe, vil jeg tro. Men jeg mener også at vi som politikere er nødt til å legge enda bedre til rette for

at den seriøse journalistikken kan få bedre vilkår til å grave mer og lage bedre saker, sånn at publikum ser at det er den de skal følge og lytte til – at det er medisinen. Da må vi rett og slett bruke mer penger og støtte opp under de redaktørstyrte mediene i en periode – ikke bare nå i koronakrisen, men også framover – da de trenger mer penger enn ministeren ga i går.

Hva tenker ministeren om at det kan være en medisin for å hjelpe til med å få til enda bedre journalistikk?

Statsråd Abid Q. Raja [14:35:55]: I utgangspunktet er jeg enig i spørsmålsstillerens bekymringer. Samtidig er det viktig å si at det ikke er politikernes ansvar å lage journalistikk; det er det journalister og redaktørstyrte medier som skal gjøre. Vi skal være veldig glade for at vi har en fri presse i Norge. Den frie pressen er verdens beste, og det er bra.

Samtidig er vi vel kjent med at vi har en problematikk med – stikkordet ble jo nevnt – både «fake news» og andre ting. Derfor er det enda viktigere at vi lager nettopp denne loven, som bidrar til at de redaktørstyrte medienes posisjon styrkes, og ikke minst at vi ser på at redaktørene gis både en særlig uavhengighet og også et utvidet rettslig ansvar.

Vi har satt ned en ytringsfrihetskommisjon, som skal ta en bred gjennomgang av rammene for ytringsfrihetens kår i Norge. Der vil vi diskutere en rekke av de spørsmålene representanten tar opp.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:36:52]: Takk for svaret, da ser jeg fram til det arbeidet. Kan ministeren allerede nå slå fast at økonomi og støtte vil være en del av det arbeidet – i hvert fall over en periode, til de redaktørstyrte mediene har kommet seg over kneika, som er blitt forsterket i koronakrisen?

Statsråd Abid Q. Raja [14:37:13]: Selvfølgelig, regjeringen er jo bidragsytere til mediestøtten, og vi jobber også med forslag for å se på hvordan vi kan sikre langsiktige rammer for dette.

I går presenterte jeg en mediepakke fra regjeringens side. Den vil komme til Stortinget i forbindelse med revidert budsjett. Der vil vi også ta tak i utfordringene mediene står i når det gjelder koronakrisen. Det er en rammetyrt ordning begrenset til 300 mill. kr. Det forutsettes at den notifiseres i ESA, godkjennes og går igjennom i Stortinget, og så skal vi også forelegge den for høring, ta imot høringsinnspillene og se om vi skal justere den. Men den vil da dekke 60 pst. av annonseinntektsbortfallet dersom man kan dokumentere at man har 15 pst. annonsefall i markedet for lokale og regionale medier. For de sentrale mediene vil det være 20 pst. for å komme inn under dette.

Sammen med de lange rammene vi har, sammen med denne pakken og gjennom mediestøtten som vi generelt gir, mener jeg regjeringen stiller opp for norske lokale og sentrale medier på en god måte.

Trond Giske (A) [14:38:29]: Statsråden snakket varmt om den norske pressefriheten. Norge kåres jevnlig til verdens beste land på det området. I loven har vi tiltak for å legge til rette for dette, bl.a. med godt kildevern og med gode rammer for mediernes arbeid. Men jeg tror også at en av grunnene til at vi skårer så høyt, er den norske offentlighetsloven, som gjør at politiske beslutninger og analyser blir tilgjengelige for pressen og kan granskes, debatteres og brukes av pressen i deres kritiske arbeid. Nå har regjeringen fått kritikk fra både Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet og fra flere hold – også fra Barneombudet – for å hemmeligholde rapporter om viktige samfunnsspørsmål, som burde vært tilgjengelige. Mener Abid Raja at dette hemmeligholdet er i tråd med den offentlighetspraksisen som han som Venstre-politiker i hvert fall tidligere har stått for?

Statsråd Abid Q. Raja [14:39:33]: Jeg ser at det er en polemikk i det offentlige ordskiftet mellom representanten Giske og flere av regjeringspartiene, og det skal selvfølgelig fortsette, for det er veldig bra at vi har ytringsfrihet i Norge, at vi kan ha en offentlig og opplyst debatt.

Så vil jeg berolige representanten med at Venstre er en forkjemper for ytringsfrihet. Det er også regjeringen. Venstre er også en forkjemper for meroffentlighet. Det er også regjeringen. Jeg er glad for at komiteens flertall nettopp sier at man skal likebehandle alle redaktørstyrte journalistiske medier. Det vil selvfølgelig regjeringen på sin side legge til rette for.

Så har vi daglig pressekonferanser, der man deler informasjon om det som skjer under koronakrisen – jeg vil si at det er et eksempel til etterfølgelse for veldig mange andre land – hvor alt fra statsminister til helseminister, hele bredden i regjeringen, har vært tilgjengelig for pressens mange ulike spørsmål til så å si alle døgnets tider. Jeg mener dette viser at vi har et godt demokrati i Norge, at det fungerer godt.

Himanshu Gulati (FrP) [14:40:36]: De siste årene har det vokst fram flere medier, ofte kalt alternative medier, lest av hundretusenvis av nordmenn daglig, som også er redaktørstyrte journalistiske medier. Vi ser også at flere av disse mediene ofte diskuteres av andre, både andre medier og politikere. Mitt spørsmål til statsråden er: Hva tenker han om de mange alternative mediene som har vokst fram i Norge de siste årene?

Statsråd Abid Q. Raja [14:41:09]: Jeg er glad for at vi har mediefrihet i Norge. Jeg er glad for at man nå får en lov som samler de ulike særreglene og klargjør de ulike bestemmelsene. Det er en plattformnøytral lov. Det er bred enighet i bransjen om dette, det er en detaljert lov, og det er jeg glad for at man får til. Så skal ikke jeg som medieminister trille terningkast over enkeltstående medier, men jeg mener representanten Grimstad fra Venstre var ganske klar i sin tale.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:41:53]: Det er noe forunderlig å lytte til de ulike delene av det borgerlige flertallets innlegg når det dreier seg om akkurat denne sidestillingen med andre medier. Vi hørte først innlegget fra representanten Gulati, som var ganske tydelig på hvem dette skal gjelde, og så hørte vi innlegget fra representanten Pettersen, som tvert imot slo fast at det kun er snakk om redaktørstyrte medier som innbefattes av pressens selvdømmesystem, som følger både Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten. Hvis det er sant, må jeg stille statsråden spørsmålet: Med det anmodningsvedtaket som også partiet Venstre står bak i denne innstillingen, hvem er det da som egentlig skal sidestilles, som ikke blir det i dag?

Statsråd Abid Q. Raja [14:42:47]: Jeg er ikke sikker på om jeg oppfattet spørsmålet helt riktig, men jeg er glad for at vi fremmet denne proposisjonen. Det var et initiativ som ulike partier sto bak, og det har tatt litt tid. Det har vi jobbet fram. Jeg er glad for at loven nå blir vedtatt, og så skal selvfølgelig både jeg og regjeringen lojalt følge opp alle flertallsmerknadene og alle vedtakene.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Trond Giske (A) [14:43:32]: I formålet til loven står det at loven skal legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale gjennom å sikre redaksjonell uavhengighet og etablere klare ansvarsforhold for innhold som blir publisert i redaktørstyrte journalistiske medier. Til grunn for dette ligger at mediene selv kan få tilgang til ulik informasjon, også fra offentlige etater, om hva som faktisk foregår.

Det som fikk meg til å tegne meg igjen, var noe statsråden sa i sitt svar til meg som var ganske utrolig. Han sa at det var et eksempel til etterfølgelse for andre land at informasjon blir gitt på pressekonferanser der statsrådene kan fortelle om hva som skjer. Dette skjer hele tiden. Det skjer i Ungarn, det skjer i Tyrkia, det skjer i Kina, det skjer i Nord-Korea – det skjer overalt at statsråder systematisk presenterer informasjon fra det offentlige. Det er ikke noe unikt for demokratier. Det skjer i USA, og det skjer i Storbritannia. Det som er unikt for

åpne demokratiske samfunn, er at pressen selv kan gå etter denne informasjonen, uavhengig av en presentasjon fra en statsråd på en pressekonferanse. Det er det vi etterlyser, at dokumenter som har allmenn interesse – interesse for Barneombudet, for kommuner, for Stortinget, for partier, for organisasjoner, for helseinstitusjoner, for folk som jobber i ulike sektorer – blir tilgjengeliggjort, slik offentlighetsloven krever. Og dette svarer altså statsråden på med å vise til at ja men, det er flott at man har pressekonferanser hver ettermiddag kl. 16. Det er flott, det. Og etter hvert blir det kanskje anledning til at flere journalister også får være til stede og får stille enda flere spørsmål. Men det fritar jo ikke statsråden ansvaret for åpenhet, mulighet til å granske, grave, bruke kilder. Dette må statsråden kunne svare på med mer enn en setning om at Venstre er for meroffentlighet. Statsråden sitter med konstitusjonelt ansvar for sektoren.

Han svarer for øvrig heller ikke på spørsmålet fra SV, som jo er helt betimelig. Hvis det er nødvendig for Venstre å være med på en merknad om at ulike redaktørstyrte medier må likebehandles, må dette være et åpenbart spørsmål: Hvilke er det som ikke likebehandles i dag? Hvordan har statsråden tenkt å følge opp dette hvis han ikke aner svaret på det spørsmålet?

Jeg har erfart at statsråden ikke er så glad i å stille til debatt, men her i salen må han faktisk svare, for det er denne sal, dette forum, dette hus som er det øverste organet i det norske demokratiske systemet. Det er altså ikke slik som statsministeren visstnok sa her, at Stortinget har en kontrollfunksjon som kan komme til skade hvis vi får informasjonen litt for tidlig eller blander oss borti regjeringens beslutninger. Premissene for beslutningene legges her.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [14:46:37]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge) (Innst. 247 L (2019–2020), jf. Prop. 45 L (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske frå familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordna debatten slik:

3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til replikkordskifte på inntil fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Trond Giske (A) [14:47:22] (ordfører for saken): Forrige sak var – vil jeg si – en god sak for Arbeiderpartiet. Vi tok dette opp i et Dokument 8-forslag for flere år siden. Denne saken er enda større og enda viktigere for oss.

Jeg vil takke komiteen for samarbeidet. Dette har ikke vært en vanskelig sak å få i havn, men jeg vil være ærlig og si at dette ikke alltid har vært så lett.

Vi har konsekvent og over lang tid vært forsvarere av spillmonopolet, av enerettsmodellen, som skal sikre at en sektor som potensielt kan ha ganske store skadelige virkninger for enkeltmennesker, for familier og for samfunnet, er under god kontroll. Som kulturminister vant jeg bl.a. en sak i EFTA-domstolen om dette. Vi har kjempet for modellen, og vi har vunnet fram også internasjonalt.

Det har altså ikke alltid vært så bred enighet om dette, og særlig har kulturministerens parti hatt et annet syn. I programmet gikk man faktisk inn for at man skulle ha likebehandling av utenlandske og norske spill. Nå er heldigvis lyden en helt annen. Jeg har lyst til å berømme særlig Trine Skei Grande, som la fram denne saken, og som – jeg tror med god hjelp av statssekretær Atle Hamars erfaring fra Lotteritilsynet – har fulgt opp dette med et forslag som har gått ganske uforandret gjennom Stortinget.

Det er viktig at det er bred enighet, for dette kommer til å bli utfordret av sterke økonomiske interesser. Men etter et bredt flertall i Stortinget er reklamereglene godt forankret som en logisk konsekvens av enerettsmodellen. Det ene følger av det andre. Dette er ett og det samme.

Vi støtter fullt opp om argumentasjonen som departementet har lagt fram i lovproposisjonen. Vi ser ikke de juridiske utfordringene som andre, sterke økonomiske interesser, prøver å se i dette lovverket. Og det er altså bare ett parti som er uenig i dette brede vedtaket. Det må være Stortingets vedtak om enerettsmodellen og dette soleklare vedtaket nå om tiltak som jeg mener er så lite inngripende som overhodet mulig, innenfor et regelverk som faktisk skal kunne praktiseres og følges opp. Man kunne sett for seg et mye mer inngripende regelverk. Jeg synes departementet og daværende statsråd har gjort en veldig god jobb med å finne en metodikk her som viser at man faktisk på alvor prøver å gjøre dette på en minst mulig inngripende måte. Derfor er jeg glad for at vi har fått til en så bred enighet.

Tage Pettersen (H) [14:50:38]: Norge er et land som tar spilleavhengighet på alvor. Regjeringen vil sikre at sosialpolitikken fremdeles er hovedfokuset i vår spillpolitikk. Samtidig må vi vektlegge behovet for teknologisk utvikling. Teknologisk utvikling medfører ikke

bare nye muligheter for spilltilbyderne, det gir også store muligheter for hjelpeapparatet, forskere, spillavhengighetsmiljøene, behandlere og andre som jobber med spilleproblemer.

Pengespill er en bransje som alltid er i bevegelse. Spillansvar i form av å legge til rette for pengespill innenfor ansvarlige rammer er en felles oppgave. Det er viktig å jobbe for å sikre at færrest mulig har problemer med spill. Vi trenger hele tiden ny kunnskap om spill og spilleproblemer.

For Høyres del gikk vi til valg i 2017 på å beholde enerettsmodellen for pengespill. I Granavolden-erklæringen sier regjeringen at de skal videreføre enerettsmodellen og legge fram en handlingsplan mot spilleavhengighet.

Handlingsplanen ble lagt fram i desember 2018. Den nye handlingsplanen er den femte i rekken og sikrer at det blir jobbet langsiktig, systematisk og målrettet med å forebygge spilleproblemer i den norske befolkningen.

Lovproposisjonen som vi behandler i dag, inneholder forslag som gjør det mulig å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til markedsføring for pengespill fra aktører utenfor enerettsmodellen. Proposisjonen er en oppfølging av vedtak i Innst. 242 S for 2017–2018.

Oslo Economics har på oppdrag fra Kulturdepartementet utarbeidet rapporten «Konsekvenser av forbud mot videreformidling av utenlandsk pengespillreklame». Rapporten peker på at lovendringen vil ha en direkte økonomisk effekt for fjernsynskanaler som i dag sender reklame for utenlandske pengespill. Oslo Economics anslår et inntektsbortfall på mellom 250 og 500 mill. kr. Aktørene selv mener dette vil medføre sterke begrensninger i de kommersielle TV-kanalenes livsgrunnlag og deres mulighet for å satse på norske produksjoner. Dette er konsekvenser vi må være klar over.

Jeg er stolt over at den norske spillpolitikken har ett hovedfokus, nemlig å forebygge sosiale skadevirkninger av spill. Uansett hvilken modell som i framtiden skal ligge til grunn for vår spillpolitikk, skal hovedfokuset alltid være det samme.

Det er i den konteksten også verdt å merke seg at landsmøtet til Spillavhengighet Norge i april enstemmig vedtok å sette ned en gruppe som skal se på ulike spillmodeller. Interesseorganisasjonen til de spilleavhengige vil vurdere om det finnes andre, og bedre, løsninger enn dagens enerettsmodell for å ivareta nettopp de spilleavhengige. Men vår jobb som myndigheter i dag er å forvalte enerettsmodellen, og i den sammenhengen har lovendringen vi i dag vedtar, ett tydelig mål: å få på plass en effektiv håndheving av markedsføringsforbudet overfor utenlandske aktører.

Himanshu Gulati (FrP) [14:53:43]: Denne saken handler om et forslag om å gripe inn i hva andre land har av regulering på et felt der det finnes mange variasjoner i hvordan de ulike landene har valgt å organisere seg. Det gjøres for å stramme grepet om et spillmonopol som etter vår mening ikke fungerer. Spillmonopolet bidrar i dag til mindre penger til gode formål enn alternativet med en lisensmodell, ifølge flere rapporter. Det hindrer heller ikke markedsføring, men overfører markedsføringen av spill til en monopolist som driver med nokså pågående markedsføringskampanjer, som kan være negativt for dem som sliter med spilleproblemer.

De som nå kjemper for å bevare dette monopolet, kjemper for et monopol for monopolets skyld. Dagens enerettsmodell har vist seg å fungere dårlig. Dagens utfordring med spilleavhengighet har vokst fram med enerettsmodellen, samtidig som vi nå vet at betydelige beløp som nordmenn spiller for, ikke kommer samfunnsnyttige formål til gode, nettopp fordi man velger å late som at spillselskapene flere hundre tusen nordmenn spiller hos, ikke eksisterer.

En lisensmodell ville også gitt bedre muligheter til å bekjempe spilleavhengighet enn dagens enerettsmodell. NRK meldte i 2017 at Norge bl.a. har dobbelt så mange spilleavhengige som Danmark, til tross for at Danmark har mange private spillselskaper. Danmark og andre land hvor man har valgt å ta spillselskapene inn i varmen, har også muligheter for å stenge seg ute fra slike spill gjennom én felles portal, mens Norge i dag i praksis velger å stenge ute mange av de spillselskapene der en stor andel nordmenn velger å spille.

Det er et paradoks at de andre partiene er villige til å la store beløp som kunne kommet samfunnsnyttige formål til gode, og som kunne vært en del av bekjempelsen av spilleavhengigheten, forsvinne ut av landet istedenfor å la flere nordmenns mest benyttede spillselskaper få lov å bli inkludert i en norsk modell gjennom en lisensordning.

Et argument som ofte brukes, er at man ikke ønsker spillreklame. Men vi har mye spillreklame i Norge i dag, og for de fleste går det nok greit å se denne typen reklame. Hvis hensynet ene og alene er at man skal redusere omfanget av reklame, må man også tørre å innse at det er ganske mye spillreklame i Norge i dag fra Norsk Tipping, til tider også ganske pågående og omfattende reklame.

Det kunne nok ikke vært en dårligere timing å vedta en sann lov enn i en tid da vi vet at de fleste medier, både tv-kanaler og andre, sliter med sine annonseinntekter. Vi i Fremskrittspartiet er imot dette forslaget. Vi mener at forslaget handler om å bevare et spillmonopol som ikke fungerer etter hensikten.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:56:54]: Vi behandler i dag en viktig endring i kringkastingsloven, fundert på et forslag fra oss i opposisjonen i sin tid, og markerer med dette tydelig at vi, Stortinget, ønsker ytterligere reguleringer av pengespillreklame, særlig fra utenlandske aktører.

Pengespill er for mange en hyggelig opplevelse, men for andre utvikler det seg dessverre til noe langt mer alvorlig. Spilleavhengighet har store negative konsekvenser for den enkelte, men også for pårørende – det kan ødelegge liv. Vi politikere har derfor en plikt til å begrense og motvirke spilleavhengighet.

Utenlandske pengespillselskapers operasjoner i det norske markedet er i denne sammenhengen et problem, for det gir stadig flere arenaer å utvikle spilleavhengighet på. Dessuten er deres markedsføring så massiv at jeg opplever et stort trykk på oss folkevalgte for å gjøre noe med det i kampen mot spilleavhengighet.

Nå er det forståelig at en del av de kommersielle tv-kanalene – ikke TV 2, men en del av de andre – takker ja til de annonseinntektene de utenlandske spillselskapene gir dem. Men det at spillselskapene bruker så store summer som de gjør på tv-reklame, betyr at de vet at den fungerer veldig godt for å trekke til seg nye og gamle kunder – de får dem inn på plattformene sine, og det får flere av dem inn i spilleavhengighet.

Jeg opplever heldigvis at det i stor grad er sunne holdninger i befolkningen hva gjelder reklame og pengespill. Undersøkelser viser at befolkningen som helhet har negative holdninger her, og det er også forsket på at befolkningen har restriktive holdninger til markedsføringen av pengespill og ønsker strengere regulering, bl.a. i Rambølls undersøkelse «Markedsføringens effekt på spilling av pengespill og pengespillproblemer» fra 2018. Funn i den undersøkelsen, som ble gjort som en del av regjeringens handlingsplan mot spilleproblemer, viser i tillegg at spillere med moderat risiko for problemspill er de som blir mest påvirket av markedsføringen for pengespill. Dette er en gruppe som i stor grad spiller hos uregulerte utenlandske aktører. Da trengs det å ta tak i spillreklamen, som påvirker disse mest sårbare.

Det kommer ikke som en overraskelse at de som har vært negative til lovforslaget, er utenlandske pengespillselskaper og kringkasterne som sender reklamen deres. De peker på at vi trenger en lisensmodell, og på Sverige, som nylig har innført det. Men det har ikke gått knirkefritt, og det vil nok ta en god stund før det blir aktuelt for i hvert fall Senterpartiet å se nærmere på det.

Men de som støtter forslaget, er humanitære organisasjoner, spilleavhengighetsmiljøene og våre regulerte, norske spillaktører. Dem lytter Senterpartiet nøye til i denne saken, og for oss handler også denne saken om å støtte opp om enerettsmodellen, som er veldig viktig for

partiet vårt. Vi mener den er den tryggeste rammen for en ansvarlig pengespillpolitikk, og vi ønsker å opprettholde den – ikke minst fordi den også sikrer at overskuddet av pengespill ikke tas ut i profitt, men i stedet kanaliseres til nytte for alle de frivillige organisasjonene og formålene som hvert år, hver uke, hver dag gjør en uvurderlig innsats rundt omkring i lokalmiljøene våre.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:00:17]: SV er veldig glad for at regjeringen med dette forslaget følger opp noen av opposisjonens gjennomslag i 2018 for en mer ansvarlig spillpolitikk. Det er på tross av at Venstre, som styrer departementet, flere ganger har vært ute med et primærstandpunkt om å slippe mer opp for utenlandsk pengespill i Norge. Men det er det heldigvis ikke flertall for i denne salen. Tvert imot ser flertallet i denne salen at den aggressive og ulovlige reklamen som enkelte kanaler sender på norsk tv fra utlandet, truer den norske enerettsmodellen som er tuftet på ansvarlig spill der alt overskudd går til gode formål.

Det er også veldig viktig å si at enerettsmodellen og Norsk Tipping heller ikke er perfekte. Nei, det er noen balanseangler mellom det å være en ansvarlig aktør og det å være en relevant aktør, som har vist seg noen ganger å være vanskelig for dem som forvalter den norske modellen. Men det er ingen tvil om at de utenlandske spilleselskapene driver etter helt andre hensyn, en helt annen modell, der hensynet til profitt for eierne er enerådende, og da er det ikke rart at den praksisen disse selskapene står for, også kan føre til mer spilleavhengighet. Det gjør skikkelig inntrykk å møte og høre historiene til dem som er eller har vært offer for den avhengigheten – folk som mister alt de eier, ikke bare huset, men også familien, fordi de er fanget i spilleavhengighet.

Derfor er det jaggu på tide at Stortinget gjorde vedtak om å skjerpe inn reaksjonene mot ulovlig spille-reklame, og derfor er det gledelig at regjeringen nå kommer med denne proposisjonen som blir vedtatt med et bredt flertall.

Presidenten: Presidenten vil minna representanten på at «jaggu» nok ikkje er eit parlamentarisk uttrykk.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [15:02:48]: Mange nordmenn spiller pengespill, og heldigvis har de fleste av dem et uproblematisk forhold til det. Utfordringen er når spill skaper avhengighet og blir et problem for enkeltpersoner og deres pårørende.

For Kristelig Folkepartis del er nettopp disse menneskelige sidene ved spillpolitikken det aller viktigste. Vi mener myndighetene har et ansvar for å bekjempe spilleavhengighet og sosiale utfordringer som følger av spill og gambling. Vi mener det er nødvendig med politisk regulering for å forhindre store kostnader for en-

keltmennesker. Det var derfor Kristelig Folkeparti, sammen med Arbeiderpartiet, for en tid tilbake fremmet dette lovforslaget vi nå er i ferd med å vedta.

Cirka 122 000 nordmenn er spilleavhengige eller i risikozonen for spilleavhengighet. Regner man med deres pårørende, kan man gå ut fra at ca. en halv million mennesker her til lands er berørt av de negative sidene ved spilling, og utviklingen er skremmende. Pågangen av mennesker som trenger hjelp, øker for hvert år som går.

Blå Kors Poliklinikk i Oslo kan fortelle at det i 2018 var flere pasienter som ble henvist for spilleproblemer enn for rusproblemer. Ja, de kan fortelle at andelen av dem med spilleavhengighet som kontakter dem, har steget fra 30 pst. til 50 pst. i løpet av de siste årene. Flest problemer er det rundt nettpoker og kasino hos de utenlandske spillselskapene. Det er altså spillene med høy risiko spillselskapene markedsfører mest.

Vi vet fra forskning at spillreklame påvirker særlig sårbare spillere, og mange av Blå Kors' pasienter forteller om hvordan nettopp spillreklame trigger spillingen deres. For mange av dem som oppsøker hjelp, er det ikke uvanlig at hundretusener av kroner, av og til millioner, er spilt bort. Da har gjerne spilleproblemene blitt oppdaget av familien, og jobben kan være i fare. Mange har en gjeld som er helt umulig å nedbetale, og det er en enorm belastning som det er vanskelig å forestille seg. Det dreier seg om familieforhold som blir ødelagt, fedre som spiller bort konfirmasjonspengene til ungene, og mennesker som tyr til desperate handlinger. Dessverre vet vi så altfor godt sammenhengen mellom spilleavhengighet og selvmordsproblematikk.

Det er i dag ulovlig etter norsk rett å markedsføre pengespill som ikke har norsk tillatelse, og endelig skal vi få muligheten til å håndheve forbudet også overfor pengespillselskaper, tv-kanaler og strømmetjenester som holder til utenfor Norge.

Vi må stoppe disse kyniske utenlandske spillselskaper som driver ulovlig markedsføring og profitterer på menneskers tragiske skjebner. Kristelig Folkeparti ønsker ansvarlighet i spillpolitikken og at hensynet til de sårbare alltid settes først.

Til de kjendisene som profitterer grovt på å bruke sin status til å reklamere for nettkasinoer: Vi forventer virkelig mer av norske forbilder.

Statsråd Abid Q. Raja [15:06:06]: Jeg er veldig glad for at man fikk dette til så raskt, og jeg vil takke både saksordføreren og komiteen for et godt og raskt arbeid med dette.

Etter pengespilloven er det allerede forbudt å markedsføre pengespill som ikke har tillatelse i Norge, men bestemmelsene i loven kan ikke anvendes til å håndheve

forbudet overfor aktører som er etablert i utlandet. Derfor florerer det med pengespillreklame på norske tv-skjermer hver dag. Reklamen fra utenlandske spillselskaper gjelder først og fremst spill med høy risiko for spilleavhengighet, som f.eks. kasino- og pokerspill. Forskning viser at slik reklame kan bidra til å forverre spilleproblemer og utløse tilbakefall for spilleavhengige.

Hittil har vi ikke hatt de nødvendige verktøyene for å håndheve reklameforbudet overfor de utenlandske aktørene, men det nylig reviderte AMT-direktivet klargjør at Norge har et handlingsrom til å iverksette tiltak mot utenlandsk pengespillreklame. Det er dette handlingsrommet regjeringen har foreslått å utnytte. Det foreslås derfor å lovfeste en egen bestemmelse som gir Medietilsynet hjemmel til å pålegge netteiere og nett-distributører en plikt til å hindre tilgangen til markedsføring for ulovlige pengespill.

Pålegget skal baseres på en vurdering fra Lotteritilsynet av hvorvidt markedsføring som formidles, er i strid med pengespilllovgivningen. Utgangspunktet er at pålegg skal gis i tilfeller der det ikke er noen tvil om at det foreligger markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge, og som er rettet mot norske seere. Dette er hovedregelen, men det skal foretas en konkret vurdering, og særlige omstendigheter i det enkelte tilfellet kan medføre at det likevel ikke gis slikt pålegg. Dette vil vurderes som en sikkerhetsventil mot urimelige resultater.

Formålet med lovforslaget er å begrense markedsføring av ulovlige pengespill av hensyn til sårbare spillere og et ønske om å styrke enerettsmodellen som statens sosialpolitiske og kriminalpolitiske virkemiddel på pengespillområdet.

Forslaget har fått mange positive reaksjoner. Flere har pekt på at endringene vil få stor betydning for personer som har et problematisk forhold til pengespill. For organisasjoner som arbeider mot spilleavhengighet, har dette forslaget derfor vært særlig etterlenget. De ser nemlig hvordan denne typen markedsføring kan ha store skadevirkninger på personer med spilleproblemer. Dette forslaget handler derfor om å lytte til dem som har et problemfylt forhold til pengespill, og til deres pårørende.

I tillegg til å bidra til en mer ansvarlig pengespillpolitikk vil forslaget dessuten bidra til likhet for loven og like vilkår for norske og internasjonale medieaktører. Forslaget vil nemlig føre til at utenlandske medier som retter sendingene sine mot et norsk publikum, ikke lenger får den konkurransefordelen at de kan sende pengespillreklame som er forbudt i Norge. Dette vil gjøre norske medier mer konkurransedyktige. Forslaget er derfor ikke bare god pengespillpolitikk, men også god mediepolitikk.

Videre mener jeg at forslaget også er god forbrukerpolitikk. Undersøkelser viser nemlig at hele 87 pst. av oss mener det er for mye pengespillreklame i Norge. Derfor er det ikke bare de som har et problematisk forhold til pengespill som ønsker dette forslaget velkommen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Himanshu Gulati (FrP) [15:09:04]: Jeg vil gjerne lese opp følgende fra Venstres eget program, der de skriver at problemet med dagens spillpolitikk er at den ikke virker, og at Venstre derfor «vil evaluere spillpolitikken og etablere et prøveprosjekt med lisensordning for utenlandske nettspill». Mitt spørsmål til statsråden er om han fortsatt vil være åpen for at man tillater en lisensmodell hvor private spillselskaper kan være en del av den norske modellen?

Statsråd Abid Q. Raja [15:09:48]: I desember 2016, i spillmeldingen, varslet regjeringen Stortinget om at vi vil undersøke handlingsrommet som EØS-retten gir til å innføre et slikt forbud, og hvilket handlingsrom vi har for å agere. Da satt faktisk Fremskrittspartiet i regjering. Det tok litt tid, og vi har ventet på det reviderte AMT-direktivet. Derfor har vi nå fremmet dette.

Det stemmer heller ikke at en lisensmodell vil gi en bedre mulighet til å bekjempe spillavhengighet. Rambo ll har i en rapport fra 2015 konkludert med at det ikke vil være mulig å opprettholde et tilsvarende ansvarlighetsregime innenfor en lisensmodell, fordi potensielle lisenssøkere ikke vil finne dette markedet interessant.

Så er det delte meninger i alle partier om ulike ting, men dette er regjeringens syn, og dette er også statsrådets syn.

Himanshu Gulati (FrP) [15:10:42]: Flere av Norges største stjerner innenfor ulike idretter og sportsgrener, enten det er fotball, skisport eller sjakk, har valgt å inngå samarbeidsavtaler og sponsoravtaler med utenlandske spillselskaper. Dette er respekterte idrettsstjerner som folk lytter til. Jeg ønsker å spørre statsråden hva han tenker om at norske stjerner inngår samarbeid med slike selskaper?

Statsråd Abid Q. Raja [15:11:12]: Statsråden og regjeringen er opptatt av breddeidretten og å bevare en god dialog med idrettsbevegelsen. Ikke minst er statsråden og regjeringen også veldig opptatt av de spilleavhengige, at vi klarer å kanalisere den spillelysten som er i befolkningen, inn i ansvarlige rammer. Jeg har hatt en god og grundig dialog med idrettsbevegelsen om dette, med presidenten der, og de er veldig fornøyd med at regjeringen har tatt dette initiativet.

Himanshu Gulati (FrP) [15:11:38]: Mitt siste spørsmål er om statsråden ser noen problemer med at man ikke inkluderer spillselskaper som flere hundre tusen nordmenn benytter, i arbeidet med å bekjempe spilleavhengighet og i arbeidet med å få mer penger til gode, samfunnsnyttige formål?

Statsråd Abid Q. Raja [15:12:04]: Det er viktig å understreke: I dag er det altså i strid med markedsføringsforbudet i pengespilloven, lotteriloven og forskrift om totalisatorspill å sende ulovlig pengespillreklame i Norge. Det er forbudt etter norsk lov. Og jeg er glad for at vi nå vil vedta en håndhevingsmekanisme, og at vi dermed kan få stanset dette. Dette vil kunne kanalisere den spillelysten som er i befolkningen, inn i ansvarlige rammer, og ikke minst vil vi få bukt med den pengespillreklamen som er ulovlig etter norsk lov, og det er statsråden og regjeringen veldig godt fornøyd med.

Trond Giske (A) [15:12:56]: På Venstres hjemmeside kunne vi finne følgende sitat:

«Venstre vil

- etablere et prøveprosjekt med lisensordning for utenlandske nettspill
- utforme regelverket om spillreklame og pengespill slik at norske og utenlandske aktører har like konkurransevilkår, og stanse Norsk Tippings gratisreklame på NRK»

Nå argumenterer jo kulturminister Raja som en god sosialdemokrat om dette, og hvert ord han sier både i proposisjonen som er fremmet, og fra talerstolen her, er helt i tråd med det vi mener. Mitt spørsmål er derfor: Mener Venstre-mannen Abid Q. Raja det kulturminister Abid Q. Raja nå har sagt fra Stortingets talerstol, eller er det slik at den dagen han går av, så mener han fortsatt det som står på Venstres hjemmeside? Er dette noe han står for som politiker, eller er det han sa om mediepakken, regjeringens politikk?

Statsråd Abid Q. Raja [15:13:55]: Det er Venstres statsråd, kulturministeren – meg, altså – som har fremmet dette forslaget, og det bør representanten Giske ta til etterretning.

Trond Giske (A) [15:14:08]: Det har jeg forstått. Det virker bare som statsråden har litt ulike hatter til ulike tider. Når det gjaldt offentlighetsloven, var Venstre veldig opptatt av at den skulle følges og veldig opptatt av meroffentlighet, men som konstitusjonelt ansvarlig statsråd virker det som han kanskje har litt manglende handlingsevne. I går, da statsråden ble spurt om han var stolt av mediestøttepakken, slo han fast at det ikke var kulturministeren som hadde laget den mediepak-

ken, det var regjeringen som hadde laget den mediepakken.

Mitt spørsmål nå er: Mener Abid Q. Raja at det som Stortinget nå vedtar rundt reklame og spillpolitikk, og som også bygger opp under enerettsmodellen, er en god politikk, og at de forslagene som Venstre har på sin nettside, er en litt mindre god politikk?

Statsråd Abid Q. Raja [15:14:58]: I denne salen har alle statsråder kun én hatt. Det er den konstitusjonelt ansvarlige hatten, og det er den vi opererer under.

Når det gjelder pakker vi lager, tror jeg representanten Giske kanskje har glemt hvordan det er å være i regjering. Da er det slik at regjeringen lager pakker sammen, og man diskuterer dette samlet som regjering. Det går gjennom et system, så blir det kvalitetssikret av Finansdepartementet, og gjennom et kollegialt organ, som regjeringen er, fremmer man sin felles politikk. Det kan ikke være så lenge siden representanten Giske har vært i regjering, at han har glemt dette.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Fleire har ikkje bedt om ordet i sak nr. 4.

Sak nr. 5 [15:15:41]

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i riksrevisjonsloven og EOS-kontrollloven (Innst. 252 L (2019–2020))

Stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen [15:16:02]: Presidentskapet fremmer i innstillingen forslag til lov om endringer i riksrevisjonsloven og EOS-kontrollloven. Endringene gjelder tilpassinger til den nye sikkerhetsloven. Sikkerhetsloven gjelder for Stortinget og organer for Stortinget i den utstrekning Stortinget selv bestemmer det. Stortinget vedtok i juni i fjor endringer i Stortingets forretningsorden om behandling av gradert informasjon. Stortinget har også vedtatt egne bestemmelser om den nye sikkerhetslovens anvendelse for Stortingets administrasjon.

Både Riksrevisjonen og EOS-utvalget er i dag underlagt enkelte deler av sikkerhetsloven. Det gjelder særlig bestemmelser om personellsikkerhet og behandling av gradert informasjon. Virksomhetene har likevel i praksis også fulgt øvrige bestemmelser i loven, herunder bestemmelser om fysisk sikring og sikkerhet i anskaffelser.

Gjennom sine undersøkelser og kontroller får Riksrevisjonen og EOS-utvalget tilgang til gradert informasjon i forvaltningen. Utgangspunktet til presidentskapet er at Riksrevisjonen og EOS-utvalget da bør følge det samme formelle rammeverket som forvaltningen i sitt forebyggende sikkerhetsarbeid. Det foreslås derfor at sikkerhetsloven i sin helhet skal gjelde for Riksrevisjo-

nen og EOS-utvalget, med mindre det er behov for unntak eller tilpassinger av konstitusjonelle hensyn eller andre særlige grunner. Dette er i tråd med ønsker fra Riksrevisjonen og EOS-utvalget selv. Det er særlig når det gjelder bestemmelser som gir regjeringen eller Nasjonal sikkerhetsmyndighet tilsyns- eller påleggskompetanse, at det er foreslått unntak. Enkelte bestemmelser i sikkerhetsloven passer heller ikke etter sin art på virksomheten til Riksrevisjonen og EOS-utvalget.

Det foreslås ellers i innstillingen at Stortingets administrasjon skal være klareringsmyndighet for EOS-utvalget og utvalgets sekretariat, med presidentskapet som klagemyndighet. Dette erstatter dagens ordning, hvor presidentskapet sikkerhetsklarerer EOS-utvalget, mens Nasjonal sikkerhetsmyndighet klarer utvalgets sekretariat.

Når det blir oppnevnt nytt kollegium for Riksrevisjonen, foreslås det at også medlemmene av kollegiet underlegges krav om sikkerhetsklaring og autorisasjon. Riksrevisjonen opprettholdes ellers inntil videre som egen klareringsmyndighet for sitt personell og personell som er ansatt hos leverandører. Ettersom det er et mål å redusere antallet klareringsmyndigheter, vil dette spørsmålet bli vurdert på nytt når innstillingen fra utvalget til å utrede Stortingets kontrollfunksjon foreligger.

Jeg anbefaler dermed innstillingen, med de forslagene som er fremmet der.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Statsråd Abid Q. Raja vil overbringe 6 kgl. proposisjoner.

Statsråd Abid Q. Raja overbrakte 6 kgl. proposisjoner (se under Referat 7. mai og Referat 12. mai).

Presidenten: Stortinget går da til votering over sakene på dagens kart.

Presidenten gir først ordet til representanten Cecilie Myrseth.

Cecilie Myrseth (A) [15:29:02]: Jeg har bedt om ordet til en stemmeforklaring.

I morges, i starten av behandlingen av kvotemeldingen, kom det et meget overraskende forslag på bordet fra regjeringspartiene, hvor Stortinget ber regjeringen om å konsekvensutrede de forslagene vi i dag har behandlet, i etterkant av at vi er ferdig med å behandle denne saken. Det er veldig overraskende, veldig spesielt,

og det burde selvfølgelig resultere i at vi enstemmig hadde sendt saken tilbake til regjeringen for ny behandling.

Det kommer det ikke til å bli flertall for. Derfor ber jeg også Arbeiderpartiets representanter om å støtte forslaget om å konsekvensutrede forslagene. Vi kan selvfølgelig ikke ha det sånn at politikken skal være for dårlig konsekvensutredet når vi vedtar den i Stortinget.

Presidenten: Representanten Geir Pollestad har bedt om ordet.

Geir Pollestad (Sp) [15:30:07]: Sjølv om dette er eit veldig spesielt forslag, vil òg eg anbefala Senterpartiet si gruppe å støtta dette. Ein forventar frå Senterpartiets side at regjeringa kjem tilbake til Stortinget når sakene er greidde ut. Så vil ein gje det rådet til regjeringa og regjeringspartia at ein greier ut politikken før ein fremjar forslag og behandlar politikken på Stortinget.

Presidenten: Da er det representanten Torgeir Knag Fylkesnes – til stemmeforklaring.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:30:45]: Eg skal halde meg til det, president.

Presidenten: Takk!

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:30:50]: Eg vil også anbefale SVs gruppe å støtte det forslaget der, av litt dei same grunnane som er komne fram her.

Vi ser fram til at desse konsekvensutgreiingane kjem løpende eller samla til Stortinget før meldinga og innhaldet i ho på nokon som helst måte blir gjennomført, og tar det som ei sjølvfølge, viss ikkje nokon andre ber om ordet om noko motsett.

Presidenten: Det ser ikke ut til at det er andre som ber om ordet til stemmeforklaring, og det betyr at vi starter voteringen i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1, debattert 7. mai 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Et kvotesystem for økt verdiskaping. En fremtidsrettet fiskerinæring (Innst. 243 S (2019–2020), jf. Meld. St. 32 (2018–2019))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 32 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1–13, fra Cecilie Myrseth på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 14–17, fra Cecilie Myrseth på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 18 og 19, fra Cecilie Myrseth på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

- forslag nr. 20, fra Geir Pollestad på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 21–26, fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 27, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
- forslag nr. 28, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 29, fra Tom-Christer Nilsen på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 30–32, fra Cecilie Myrseth på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti

I løpet av debatten er forslag nr. 26 trukket.

Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Meld. St. 32 (2018–2019) sendes tilbake til regjeringen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.32.51)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Meld. St. 32 (2018–2019) Et kvotesystem for økt verdiskaping sendes tilbake til næringskomiteen, som legger frem en ny innstilling etter at Riksrevisjonens rapport Dokument 3:6 (2019–2020) er behandlet i Stortinget.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.33.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 27, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av norsk fiskeripolitikk med grunnlag i Riksrevisjonens kritikk, og komme tilbake til Stortinget med ny stortingsmelding som tar hensyn til dette.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Rødt ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.33.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 28, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å redusere merverdiavgiften for lokalt foredlet sjømat for å sikre mer bærekraftig bruk av ressurser og øke sysselsettingen og verdiskapingen i distriktene.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 84 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.34.21)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 21–25, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for avkortning ved strukturering på 50 pst. og komme tilbake til Stortinget med forslag til innretning hvor avkortning i kystgruppene går til rekrutteringskvoter som ikke er omsettelige, mens det i øvrige grupper går tilbake til gruppen.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om en gradvis avvikling av pliktordningen for torsketralerne, med unntak av aktivitetsplikten. Avviklingen skal skje gradvis i tråd med juridisk betenkning fra pliktkommisjonen eller raskere. Avvikling skal resultere i en overføring av kvantum til den delen av kystflåten som leverer råstoff til industri, hvor det skal vurderes krav til fangstmønster som er sesongmessig identisk med dagens torsketralflåte ved tildeling.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å gjeninnføre 28-metersgrensen i kystfiskeflåten.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om avgift på fryst fisk som føres ut av Norge til videreforedling i andre land. Inntektene fra ordningen bør gå til kvalitetsfremmende tiltak, for eksempel i fiskesalgslagene.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å innføre strukturstans frem til nytt regelverk er på plass på områder som er påpekt av Riksrevisjonen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.34.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 20, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning hvor dagens system med kjøp og salg av fartøy med kvoter erstattes med et konsesjonssystem hvor nærhet til ressurs og kompetanse avgjør tilgang på rettigheter. Utredningen skal videre inneholde en overgangsløsning, slik at de som har investert innenfor dagens system, ikke lider uakseptable tap.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.34.57)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 18 og 19, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå tiltak som reduserer bruken av plast og tiltak som erstatter plast i fiskeredskap.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå incentiver i fiskeriene for å ta i bruk fiskeredskap som ikke bidrar til marin forurensning.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 46 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.35.31)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 14 og 17, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om tiltak for å hindre at plast havner i havet ved utøvelse av fiske og annen maritim aktivitet.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en evaluering av hvordan endringene i pliktsystemet har påvirket ordningen i 2022, og fremme sak for Stortinget på egnet måte.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 50 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.35.50)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15 og 16, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre samfiskeordningen, men stille krav om levering lokalt.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt det under samfiskeordningen kan stilles krav om fiske etter andre arter enn torsk.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 52 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.36.08)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–6, 8–13 og 30–32, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike økonomiske virkemidler som vil bidra til økt landing og bearbeiding av fiskeressursene i Norge.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om ny gruppeinndeling med utgangspunkt i faktisk lengde fra skjæringsdato, og komme tilbake til Stortinget med mer detaljerte bestemmelser hvor maksimalt volum per flåtegruppe også inngår.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre ordningen med at kystfiskekvoten avsettes særskilt i henhold til dagens praksis, slik at den ikke inngår i åpen gruppe.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om eierskapsbegrensninger i kystfiskeflåten.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget med tiltak for å begrense at fisk føres ut av

landet for bearbeiding, for eksempel i form av kvotetrekking.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å legge frem en stortingsmelding om kvotepolitikken som tar hensyn til Riksrevisjonens rapport og Stortingets behandling av denne.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på statlig kvotebank.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen basere en ny stortingsmelding om kvotepolitikken på opprinnelig varighet av strukturkvoteordninger.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at eierskapet til fartøy med kvoter spres på flere hender.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at fartøy med kvoter i vesentlig større grad eies av registrerte fiskere.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som sørger for at koblingen mellom fartøy og kvote styrkes.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en utredning for hvordan strukturkvoter etter utløp av tidsbegrensingen kan tilbakeføres i tråd med inngåtte avtaler, uten at fordelingen mellom flåtegruppene endres vesentlig.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede gjennomføring av 28-meters grensen i kystfiskeflåten.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å unngå arealkonflikter i kystnære fiskefelt mellom store fiskefartøy med betydelig aksjonsradius og den tradisjonelle og mer sårbare kystfiskeflåten, slik at det tas hensyn til de respektive flåtegruppers kapasitet og forutsetninger.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.36.31)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at fordelingen av kvoter mellom flåtegruppene ikke endres vesentlig.

II

Stortinget ber regjeringen ikke etablere en statlig kvotebeholdning/fellesskapets kvotebeholdning.

III

Stortinget ber regjeringen sørge for at ved utløp av tidsbegrensningen for strukturkvoter fordeles strukturgevinsten til den fartøygruppen fartøyet tilhører når tidsbegrensningen inntreffer, og fordeles relativt etter grunnkvote. Ved opprettelse av strukturkvote fordeles strukturgevinsten som oppstår ved avkortning, til den fartøygruppen fartøyet tilhører, og fordeles relativt etter grunnkvote. For ringnotgruppen og pelagisk trål fordeles strukturgevinsten når tidsbegrensningen inntreffer etter dagens gruppetilhørighet.

IV

Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis anledning til forlengelse av tidsbegrensningen i strukturkvoteordningen.

V

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62°N etableres kvotefleksibilitet over årsskiftet på fartøynivå, slik at et fartøy kan utnytte sitt kvotegrunnlag best mulig innenfor et kvoteår, på samme måte som i pelagiske fiskerier.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget (så snart som mulig, eventuelt fra 2021) med et forslag om en fiskal avgift på fiskeriene (villfisk) tilsvarende om lag 100 mill. kroner årlig. Det vurderes i den forbindelse om det kan gjøres etter modell av fiskeriforskningsavgiften. Modellen må være forenlig med Norges forpliktelser under EFTA-konvensjonen og EFTA-frihandelsavtaler.

VII

Det gis en overgangsperiode der fartøy med annen faktisk lengde enn hjemmelslengde kan velge å bringe fartøyet sine faktiske lengde i tråd med hjemmelslengde. Den faktiske utformingen må være gjennomført innen 31. desember 2023. Regjeringen bes komme tilbake til

Stortinget på egnet måte med en konkret utforming av et slikt alternativ.

VIII

Stortinget ber regjeringen sørge for at eksisterende ordning med «samfiske med seg selv» i torskefisket avvikles innen 31. desember 2025.

IX

Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for bedre likestilling i fiskeriene.

Presidenten: Det votes først over I, III, VI og VII.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 45 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.36.57)

Presidenten: Det votes over V.

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 72 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.37.19)

Presidenten: Det votes over VIII.

Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 76 mot 9 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.38.00)

Presidenten: Det votes over II, IV og IX.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over forslag nr. 29, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen – før iverksettelse – foreta konsekvensutredning av eventuelle elementer i beslutningene ved behandlingen av Innst. 243 S (2019–2020) som ikke er konsekvensutredet gjennom meldingen.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten vil videre foreslå at Meld. St. 32 for 2018–2019 vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Forslaget fra presidenten ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2, debattert 7. mai 2020

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Cecilie Myrseth, Terje Aasland og Arild Grande om tiltakspakke for å sikre seriøsitet i fiskeindustrien (Innst. 228 S (2019–2020), jf. Dokument 8:27 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten har Cecilie Myrseth satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en konkret tiltakspakke for å sikre mer seriøsitet i fiskeindustrien. Viktige tiltak som må inkluderes for å sikre kompetanse, seriøsitet og anstendige lønns- og arbeidsvilkår, er:

Gode opplæringsordninger for å sikre næringen tilgang på fagkompetanse.

Videreføring av særordninger for permittering i fiskeindustrien.

Kartlegging av bruk av innleie og vikarbyråer i bransjen.

Tiltak for å stimulere til hele faste stillinger og for å begrense innleie.

Mer aktiv bruk av Arbeidstilsynet og a-krimsen-trene inn mot fiskeindustrien.

Strengere sanksjoner ved brudd på arbeidsmiljøloven.»

Det votes alternativt mellom forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:27 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Cecilie Myrseth, Terje Aasland og Arild Grande om tiltakspakke for å sikre seriøsitet i fiskeindustrien – vedtas ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 44 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.39.53)

Votering i sak nr. 3, debattert 7. mai 2020

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier (medieansvarsloven) (Innst. 249 L (2019–2020), jf. Prop. 31 L (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

L o v

om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier (medieansvarsloven)

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Loven skal legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale gjennom å sikre redaksjonell uavhengighet og etablere klare ansvarsforhold for innhold som blir publisert i redaktørstyrte journalistiske medier.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for medier som driver regelmessig journalistisk produksjon og publisering av nyheter, aktualitetsstoff, samfunnsdebatt eller annet innhold av allmenn interesse.

Loven gjelder ikke for medier som har markedsføring som hovedformål.

§ 3 Definisjoner

I denne lov forstås med

- a) redaktør: fysisk person som treffer avgjørelse om innholdet i mediet eller om del av dette.

- b) utgiver: fysisk eller juridisk person som i egenskap av eier har det økonomiske og administrative ansvaret for å utgi mediet.
- c) redaksjonelt innhold: ytring som er publisert under redaktørens ledelse og kontroll. Markedsføring regnes ikke som redaksjonelt innhold.
- d) brukergenerert innhold: ytring som en mediebruker har publisert utenfor redaktørens ledelse og kontroll.

Kapittel 2 Plikter ved publisering

§ 4 Plikt til å utpeke redaktør

Utgiver av et medium som er omfattet av loven plikter å utpeke redaktør for mediet.

§ 5 Opplysningsplikt

Redaktøren skal sørge for at det er opplyst i mediet hvem som er redaktør.

Redaktøren skal sørge for at mediebrukerne har tilgang til navn, adresse, elektronisk postadresse og øvrige opplysninger som gjør det mulig å komme i direkte kontakt med mediet.

§ 6 Plikter knyttet til brukergenerert innhold

Redaktøren skal sørge for å holde brukergenerert innhold klart adskilt fra redaksjonelt innhold i mediet og opplyse om hvilket innhold som er brukergenerert.

Dersom mediet har regler for brukergenerert innhold, skal redaktøren opplyse om reglene og hvordan de håndheves.

Redaktøren skal tilrettelegge for varsling om ulovlig brukergenerert innhold. Dersom brukergenerert innhold fjernes eller tilgangen til innholdet sperres fordi det anses ulovlig, skal redaktøren så langt det er mulig varsle ytreren og opplyse om klagemuligheter.

Kapittel 3 Redaksjonell uavhengighet

§ 7 Redaksjonell uavhengighet

Redaktøren skal innenfor rammen av mediets grunnsyn og formål lede den redaksjonelle virksomheten og ta avgjørelser i redaksjonelle spørsmål.

Utgiver, eier eller øvrig selskapsledelse kan ikke instruere eller overprøve redaktøren i redaksjonelle spørsmål, og kan heller ikke kreve å få gjøre seg kjent med skrift, tekst eller bilde, eller høre eller se programmateriale, før det blir gjort allment tilgjengelig.

Bestemmelsene i første og andre ledd kan ikke fravikes gjennom avtale eller annet rettsgrunnlag til ugunst for redaktøren.

Kapittel 4 Rettslig ansvar for innholdet

§ 8 Hovedregel om straff- og erstatningsansvar

Den som ytrer seg eller medvirker til publisering av en ytring, er straffe- og erstatningsrettslig ansvarlig for innholdet etter lovgivningens alminnelige regler.

§ 9 Redaktørens særlige straffansvar for redaksjonelt innhold og markedsføring

Redaktøren er strafferettslig ansvarlig for publisering av redaksjonelt innhold og markedsføring dersom det ville pådratt redaktøren straffansvar etter noen annen lovbestemmelse om han eller hun hadde kjent til innholdet.

Dersom redaktøren godtgjør at han eller hun ikke kan lastes for manglende kontroll med innholdet eller ledelse av redaksjonen, kan redaktøren ikke holdes ansvarlig etter første ledd.

Straff etter første ledd er bot eller fengsel inntil seks måneder. Det kan ikke idømmes strengere straff enn etter den lovbestemmelse som ville ha vært anvendelig om redaktøren hadde kjent til innholdet.

Medvirkning straffes ikke.

§ 10 Redaktørens særlige erstatningsansvar for redaksjonelt innhold og markedsføring

Redaktøren er erstatningsansvarlig for publisering av redaksjonelt innhold og markedsføring etter skadeserstatningsloven §§ 3-6 og 3-6 a, som om han eller hun hadde kjent til innholdet.

Dette gjelder likevel ikke dersom redaktøren godtgjør at han eller hun ikke kan lastes for manglende kontroll med innholdet eller ledelse av redaksjonen.

§ 11 Eier eller utgivers erstatningsansvar

Er noen som har handlet i tjenesten til en eier eller utgiver av mediet erstatningsansvarlig etter skadeserstatningsloven §§ 3-6 eller 3-6 a, hefter også eieren eller utgiveren for erstatningen. Det samme gjelder oppreisning, med mindre retten av særlige grunner fritar dem. Eieren eller utgiveren kan også pålegges slik ytterligere oppreisning som retten finner rimelig.

§ 12 Straffe- og erstatningsrettslig ansvarsfrihet for mediens tekniske medvirkere

Den som på vegne av et medium bare har medvirket til å utbre en ytring ved teknisk forberedelse, framstilling eller distribusjon av mediet, kan ikke straffes for dette.

Medvirkere som nevnt i første ledd kan heller ikke ilegges erstatningsansvar etter skadeserstatningsloven §§ 3-6 eller 3-6 a.

§ 13 *Straff- og erstatningsansvar for brukergenerert innhold*

Redaktøren, eller den som handler på vegne av redaktøren, kan bare straffes for ulovlig brukergenerert innhold i mediet dersom han eller hun har utvist forsett. For å holdes erstatningsansvarlig, må han eller hun ha utvist grov uaktsomhet.

Redaktøren, eller den som handler på vegne av redaktøren, kan ikke holdes ansvarlig etter første ledd dersom han eller hun uten ugrunnet opphold etter at vilkårene for ansvar forelå, treffer nødvendige tiltak for å fjerne eller sperre tilgangen til den ulovlige ytringen.

Kapittel 5 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 14 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 13. juni 2008 nr. 41 om redaksjonell fridom i media.

§ 15 *Endringer i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning gjøres følgende endringer:

§ 3-6 første ledd skal lyde:

Den som *uaktsomt* har krenket privatlivets fred, *skal* yte erstatning for den lidte skade og slik erstatning for tap i fremtidig erverv som retten under hensyn til den utviste skyld og forholdene ellers finner rimelig. Han kan også pålegges å betale slik erstatning (oppreisning) for skade av ikke-økonomisk art som retten finner rimelig. I dom som går ut på straff, kan retten pålegge domfelte å betale til fornærmede et beløp til kunngjøring av dommen.

§ 3-6 andre og tredje ledd oppheves.

§ 3-6 a tredje ledd oppheves.

2. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff oppheves §§ 269 og 270.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

B.

I

Stortinget ber regjeringen utrede om medieansvarslovens virkeområde kan utvides til å omfatte nyhetsbyråer som leverer kvalitetskontrollert innhold, og hvordan dette kan gjøres uten å motvirke målet om å sikre et klart ansvarspunkt i mediene, og komme tilbake til Stortinget med sak på egnet vis innen vårsesjonen 2021.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at staten og offentlige organer likebehandler redaktørstyrte journalistiske mediers adgang til arenaer som er av offentlig interesse.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 46 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.40.54)

Votering i sak nr. 4, debattert 7. mai 2020

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge) (Innst. 247 L (2019–2020), jf. Prop. 45 L (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge)

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester skal ny § 4-7 lyde:

§ 4-7 Pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til ulovlig markedsføring av pengespill mv.

Medietilsynet kan gi pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til markedsføring i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester som er i strid med pengespilloven § 2, lotteriloven § 11 eller forskrift gitt i medhold av totalisatorloven. Det kan gis pålegg overfor den som eier eller disponerer nett som formidler fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester der slik markedsføring inngår. Vedtaket skal nærmere angi hvilken markedsføring som omfattes av pålegget, og hvilke fjernsynskanaler eller audiovisuelle bestillingstjenester pålegget gjelder.

Før det gis pålegg etter første ledd, skal Medietilsynet vurdere om hensynene som taler for at pålegg gis, veier tyngre enn ulempene pålegget vil medføre. Pålegg skal ikke gis når Medietilsynet finner at det vil være uforholdsmessig.

Medietilsynet skal før det gis pålegg innhente en rådgivende uttalelse fra Lotteritilsynet, der det vurderes om nærmere angitt markedsføring som formidles i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester er i strid med noen av bestemmelsene nevnt i første ledd første punktum.

Kongen kan gi forskrift om pålegg etter første ledd, blant annet om saksbehandlingen i saker om pålegg.

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 70 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.41.34)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 71 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.42.15)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5, debattert 7. mai 2020

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i riksrevisjonsloven og EOS-kontrollloven (Innst. 252 L (2019–2020))

Presidentskapet hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i riksrevisjonsloven og EOS-kontrollloven

I

I lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen gjøres følgende endringer:

§ 16 skal lyde:

§ 16. Sikkerhetslovens anvendelse for Riksrevisjonen

Sikkerhetsloven gjelder for Riksrevisjonen med de unntak og presiseringer som følger av denne lov, jf. sikkerhetsloven § 1-4 første ledd.

Følgende bestemmelser i sikkerhetsloven gjelder ikke for Riksrevisjonen: §§ 1-3, 2-1, 2-2 og 2-5, kapittel 3, § 5-5, § 7-1 andre til sjette ledd, § 8-3 første ledd andre punktum, § 9-4 andre til femte ledd, kapittel 10 og §§ 11-2 og 11-3.

Riksrevisjonen skal innenfor sitt ansvarsområde utpeke, klassifisere og holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur og melde inn til sikkerhetsmyndigheten med angivelse av sikkerhetsgrad, jf. sikkerhetsloven § 7-1 andre ledd.

Riksrevisjonen kan innenfor sitt ansvarsområde fatte vedtak om krav til adgangsklarering for tilgang til hele eller deler av skjermingsverdige objekter eller infrastruktur og bestemme at personer med sikkerhetsklarering for et bestemt nivå også er klarert for adgang til et bestemt skjermingsverdig objekt eller en bestemt skjermingsverdig infrastruktur, jf. sikkerhetsloven § 8-3.

Stortingets administrasjon er klareringsmyndighet for Riksrevisjonens kollegium. Stortingets presidentskap er klagemyndighet for avgjørelser truffet av Stortingets administrasjon.

Riksrevisjonen er klareringsmyndighet for personell i Riksrevisjonen og for personell ansatt hos eller engasjert av leverandør i forbindelse med sikkerhetsanskaffelser foretatt av Riksrevisjonen. Riksrevisjonens kollegium er klagemyndighet for avgjørelser truffet av Riksrevisjonens administrasjon.

Autorisasjon av Riksrevisjonens kollegium og personell i Riksrevisjonen gjelder i samme utstrekning som Riksrevisjonen har innsynsrett etter § 12.

Stortinget kan fastsette i hvilken grad forskrifter fastsatt i medhold av sikkerhetsloven skal gjelde for Riksrevisjonen.

II

I lov 3. februar 1995 nr. 7 om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-kontrollloven) gjøres følgende endringer:

§ 11 andre ledd tredje, fjerde og nytt femte punktum skal lyde:

Stortingets administrasjon er klareringsmyndighet for utvalgets medlemmer og sekretariat. Stortingets presidentskap er klagemyndighet for avgjørelser truffet av Stortingets administrasjon. Autorisasjon av utvalgets medlemmer og sekretariat gjelder i samme utstrekning som utvalget har innsynsrett etter § 8.

Ny § 18 a skal lyde:

§ 18 a. *Forholdet til sikkerhetsloven*

Sikkerhetsloven gjelder for EOS-utvalget med de unntak og presiseringer som følger av denne lov, jf. sikkerhetsloven § 1-4 første ledd.

Følgende bestemmelser i sikkerhetsloven gjelder ikke for EOS-utvalget: §§ 1-3, 2-1, 2-2 og 2-5, kapittel 3, § 5-5, § 7-1 andre til sjetten ledd, § 8-3 første ledd andre punktum, § 9-4 andre til femte ledd, kapittel 10 og §§ 11-1, 11-2 og 11-3.

EOS-utvalget skal innenfor sitt ansvarsområde utpeke, klassifisere og holde oversikt over skjermingsverdige objekter og infrastruktur og melde inn til sikkerhetsmyndigheten med angivelse av sikkerhetsgrad, jf. sikkerhetsloven § 7-1 andre ledd.

EOS-utvalget kan innenfor sitt ansvarsområde fatte vedtak om krav til adgangsklarering for tilgang til hele eller deler av skjermingsverdige objekter eller infrastruktur og bestemme at personer med sikkerhetsklaring for et bestemt nivå også er klarert for adgang til et bestemt skjermingsverdig objekt eller en bestemt skjermingsverdig infrastruktur, jf. sikkerhetsloven § 8-3.

Stortinget kan fastsette i hvilken grad forskrifter fastsatt i medhold av sikkerhetsloven skal gjelde for EOS-utvalget.

III

Loven trer i kraft straks. For Riksrevisjonens kollegium trer bestemmelsene i sikkerhetslovens kapittel 8 om personkontroll i kraft 1. januar 2022.

Votering:

Presidentskapets innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 6 [15:43:00]

Referat

1. (304) Grunnlovsforslag fra Solveig Schytz, Terje Breivik og Carl-Erik Grimstad om endring i § 96 første ledd (om påtalemyndighetens uavhengighet) (Dokument 12:2 (2019–2020))

Enst.: Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykking for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg.

Videre ble referert:

2. (305) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Sigbjørn Gjelsvik og Geir Pollestad om å fjerne egenandelen for kontantstøtte til bedrifter (Dokument 8:96 S (2019–2020))

Presidenten: Presidenten foreslår at referatpunkt 305 blir behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e, at det avvises.

Representanten Trygve Slagsvold Vedum har bedt om ordet.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:43:38]: Det forslaget handler om egenandel for bedrifter i kompensasjonsordningen. Da det var debatt om det i Stortinget i påsken, var det bare ett parti – i tillegg til Senterpartiet – som var for å fjerne hele egenandelen. I etterkant har Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet også signalisert det samme, sammen med SV, Rødt og Senterpartiet. Derfor er det nå flertall for å fjerne hele egenandelen.

Stortinget står fritt til å behandle de saker man vil, og jeg vil da be stortingsflertallet stemme i tråd med det man har uttrykt i media, at man ønsker å fjerne hele egenandelen for småbedrifter, for den slår veldig urettferdig ut, og at vi tar den saken til behandling.

Presidenten: Da går Stortinget til votering over behandlingsmåten vedrørende Dokument 8:96 S for 2019–2020.

Presidenten har foreslått at forslaget behandles etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e, at det avvises. Så har representanten Vedum fremmet forslag om at Dokument 8:96 S for 2019–2020 sendes finanskomiteen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom forslaget fra presidenten og forslaget fra Trygve Slagsvold Vedum ble forslaget fra presidenten bifalt med 55 mot 31 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.45.07)

Videre ble referert:

3. (306) Representantforslag fra stortingsrepresentanten Solfrid Lerbrekk, Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om straff for påvirkning til trygdemisbruk (Dokument 8:99 S (2019–2020))
4. (307) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solfrid Lerbrekk, Kari Elisabeth Kaski, Mona Fagerås, Nicholas Wilkinson, Karin Andersen og Freddy André Øvstegård om å sikre omsorgspenger til foreldre som må jobbe mindre på grunn av reduserte åpningstider i barnehagene og SFO (Dokument 8:100 S (2019–2020))
5. (308) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arild Grande, Rigmor Aasrud, Lise Christoffersen og Elise Bjørnebekk-Waagen om tiltak for å styrke de seriøse aktørene i arbeidslivet og øke rekrutteringen til håndverksyrkene (Dokument 8:102 S (2019–2020))
Enst.: Nr. 3–5 sendes arbeids- og sosialkomiteen.

Videre ble referert:

6. (309) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Arne Nævra, Karin Andersen og Lars Haltbrekken om utvidelse av kompensasjonsordningen for næringslivet (Dokument 8:95 S (2019–2020))

Presidenten: Presidenten foreslår at referatpunkt 309 sendes finanskomiteen, unntatt punkt 1, som foreslås behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e, at det avvises.

Representanten Kari Elisabeth Kaski har bedt om ordet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [15:45:43]: Vi vil be om en votering til. Dette omhandler nettopp egenandelen i kompensasjonsordningen. Representanten Slagsvold Vedum redegjorde for det i den tidligere referatsaken. Jeg vil legge til at Stortinget her har hatt som forutsetning i behandling av den ordningen at Stortinget nett-

opp skal kunne gjøre endringer i den foran de neste utbetalingene som skal gjøres, og jeg mener det er påtvungende nødvendig at vi får behandlet det nå. Hvis det skal inn i revidert, vil det være for sent for landets bedrifter.

Presidenten: Stortinget går da til votering over behandlingsmåten vedrørende Dokument 8:95 S for 2019–2020.

Presidenten har foreslått at det sendes finanskomiteen, unntatt punkt 1, som foreslås behandlet etter forretningsordenen § 39 annet ledd bokstav e, at det avvises. Representanten Kaski har foreslått at det sendes finanskomiteen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom forslaget til presidenten og forslaget til Kari Elisabeth Kaski ble forslaget til presidenten bifalt med 55 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.46.47)

Videre ble referert:

7. (310) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Audun Lysbakken, Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes og Solfrid Lerbrekk om nasjonal produksjon av legemidler og medisinsk utstyr (StatMed) (Dokument 8:98 S (2019–2020))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
8. (311) Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (Prop. 103 L (2019–2020))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
9. (312) Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (Prop. 102 L (2019–2020))
Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen.
10. (313) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sikre rettmessig erstatning for norske veteraner med psykiske skader (Dokument 8:101 S (2019–2020))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.47.

